

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**MEVLÂNÂ MÜZESİ'NDE BULUNAN BİR
MEVLEVÎ ŞİİRLERİ MECMU'ASI
(MECMU'A-İ EŞ'ÂR)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLŞAH GAYE ÖZTÜRK FİDAN

GAZİANTEP
TEMMUZ 2006

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**MEVLÂNÂ MÜZESİ'NDE BULUNAN BİR
MEVLEVÎ ŞİİRLERİ MECMU'ASI
(MECMU'A-İ EŞ'ÂR)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLŞAH GAYE ÖZTÜRK FİDAN

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR OĞUZ

GAZİANTEP
TEMMUZ 2006

ÖZET

MEVLÂNÂ MÜZESİNDE BULUNAN BİR MEVLEVÎ ŞİİRLERİ MECMU'ASI (MECMU'A-İ EŞ'ÂR)

FİDAN-ÖZTÜRK GÜLŞAH GAYE
Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR-OĞUZ
Temmuz 2006, 255 sayfa

Arapça 'cem' kökünden gelen mecmu'a kelimesi manzum veya mensur eserlerden seçilen parçalardan oluşturulmuş yazma kitaplar için kullanılmaktadır. Şiir mecmu'alarında, derleyen kendi zevkleri ve hayat görüşü doğrultusunda seçtiği şiirleri biraraya getirmektedir. Şiir mecmu'aları, hem içinde yer alan şiirler hem de farklı konularda düşülen notların içerdiği bilgiler itibariyle gerek edebiyat tarihimiz, gerekse kültür tarihi açısından son derece önemli vesikalardır. Çalışmamızda mecmu'alar ve sınıflandırılmalarıyla ilgili genel bir bilgi verildikten sonra, Mevlânâ Müzesi'nde bulunan bir Mevlevî şiirleri mecmu'asının çeviri yazılı metni hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mecmu'a, Mecmu'a-i Eş'âr

ABSTRACT

A JOURNAL OF MEVLEVÎ'S POETRIES IN THE LIBRARY OF MEVLÂNÂ MUSEUM (JOURNAL OF POETRY)

FİDAN-ÖZTÜRK GÜLŞAH GAYE

M. A. Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Doç. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR-OĞUZ

Temmuz 2006, 255 pages

The word "mecmu'a" (journal), which originates from the Arabic root word "cem" (gather), is used for the manuscripts which are formed with selected pieces in prose or in verse. In these journals of poetry, the compiler gathers poems which he selects according to his liking and his view of life. Journals of poetry, in terms of the knowledge not only in the poems but also included in the notes which are pointed in various matters, are the documents which are of great importance both for our literary history and cultural history. In our study, after giving a general information about journals and their classification, we gave the transcription of a journal of Mevlevî's poetries in the library of Mevlânâ Museum.

Key words: Journal, Journal of poetry

ÖN SÖZ

Mecmu'alar, geçmişin karanlıkta kalmış yüzünü aydınlatmaya yarayan, ihtiva ettikleri bilgiler nedeniyle de gerek edebiyat tarihi gerekse kültür tarihi açısından önem taşıyan, ve bu nedenle incelenmesi gereken belgelerdir. Ancak Mecmu'alar hakkında bugüne kadar yapılan çalışma sayısı oldukça sınırlıdır.

Üzerinde fazla çalışma yapılmayan bu tür eserlerden biri çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır. Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2095 numarada kayıtlı mecmu'a üzerine yapılan bu çalışma giriş ve metinden oluşmaktadır. Girişte mecmu'anın tanımı, sınıflandırılması ve önemi hakkında bilgi verilmiştir. Tek nüshadan hareketle hazırlanan çeviri yazılı metinden önce nüsha tavsifi yapılmış ve çeviri yazılı metnin hazırlanmasında izlenen yol üzerinde durulmuştur. Amacımız bu çalışmada metin kurmak olduğundan metin üzerinde ayrıntılı bir inceleme yapılmamıştır.

Çeviri yazılı metne, içinde birçok şairin Mevlevîlikle ilgili şiirlerinin yanı sıra yine Mevlelikle ilgili birkaç mensur bölüm, Arapça dualar, ihtilacnâme gibi bazı kısımların da yer aldığı mecmu'anın sadece manzum kısımları dahil edilmiştir.

Bu çalışmamda öncelikle bana Eski Türk Edebiyatı'nı sevdirmiş olan, desteğini her zaman arkamda hissettiğim saygıdeğer danışman hocam Doç Dr. Fatma Sabiha Kutlar-Oğuz'a, konuyu seçmemde bana yol gösteren değerli hocam Doç Dr. Atabey Kılıç'a, çalışmamda büyük desteklerini gördüğüm değerli hocam Prof. Dr. Muhsin Macit'e, hayatımın her döneminde olduğu gibi yine yanımda olan, desteğini hiç esirgemeyen sevgili babam Doç. Dr. Ayhan Öztürk'e, gösterdiği sabır, anlayış ve tezin yazımındaki yardımlarından dolayı eşim Süleyman Fidan'a ve benden yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Yüksel Babaninoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Temmuz 2006
Gülşah Gaye ÖZTÜRK-FİDAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
1. GİRİŞ	1
1.1. MECMU'ANIN TANIMI.....	1
1.2. MECMU'ALARIN SINIFLANDIRILMASI.....	1
1.2.1. Nazire mecmu'aları.....	2
1.2.2. Seçme şiir mecmu'aları.....	2
1.2.3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesiyle oluşan mecmu'alar.....	2
1.2.4. Karışık mecmu'alar (fevâ'id mecmu'alar).....	2
1.2.5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış mecmu'al.....	2
1.3. MECMU'A TÜRÜNÜN ÖNEMİ.....	3
2. KAYNAK ÖZETLERİ	4
3. MATERYAL VE YÖNTEM	6
3.1. ÇEVİRİ YAZILI METNİN HAZIRLANMASINDA İZLENEN YOL.....	6
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	8
4.1. NÜSHA TAVSİFİ.....	4
4.2. NÜSHANIN MUHTEVASI.....	4
5. MECMU'A-İ EŞ'AR	14
5.1. ÇEVİRİ YAZILI METİN.....	14
SONUÇ	253
KAYNAKLAR	254
ÖZ GEÇMİŞ (VITAE)	255

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. MECMU'ANIN TANIMI

Arapça 'cem' kökünden, "toplanıp, biriktirilmiş, tertip ve tanzîm edilmiş şeylerin hepsi"(Devellioğlu, 1998:596) anlamına gelen "mecmu'a" seçme yazıların bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş yazma kitaplar için kullanılmaktadır. Ancak bu terimin Tanzimat'tan sonra çeşitli konulardaki yazıları içeren ve belirli aralıklarla yayımlanan "dergi" anlamında kullanıldığını da belirtmek gerekir.

Klasik edebiyat ürünleri içerisinde değerlendirilebilecek "mecmu'a(lar) genellikle kişilerin beğenilerini yansıtan bir not defteri..."(Kut 1986:170) niteliğindedir. Bir çeşit antoloji olan bu defterlerdeki parçaların kimin tarafından ve hangi tarihte derlendiği genellikle belli değildir.

Mecmu'aların tertibini herhangi bir kurala bağlamak mümkün değildir. "Çok düzgün ve itina ile hazırlanmış mecmu'alar olduğu gibi çok dağınık hatta kağıdının boyutları, renkleri birbirine uymayan mecmu'alara da rastlanır"(Kut 1986:170). Zaman zaman yazı karakterlerinin de değişiklik gösterdiği görülmektedir. Bu da mecmu'alara zaman içinde bir takım eklemeler yapıldığını, hatta bu defterlerin elden ele geçmek suretiyle birkaç kişi tarafından da oluşturulmuş olabileceğini göstermektedir.

1.2. MECMU'ALARIN SINIFLANDIRILMASI

Mecmu'alar, tek bir konuyla ilgili yazıları içerebildiği gibi çeşitli konulardaki manzum veya mensur parçaları da içerebilir. Hatta farklı dillerde de yazılmış olabilir. Mecmu'alarda yer alan metinleri işledikleri konulardan hareketle Kut (1986:170-172) şöyle sınıflandırmaktadırlar:

1.2.1. Nazire mecmu'aları: Bir şairin manzum bir eserine başka bir şair tarafından aynı vezin ve kafiyede söylenen benzer şiirleri, yani nazireleri bir araya toplayan mecmu'alardır. En tanınmışları Ömer bin Mezit'in Mecma'tü'n- Nezâir'i, Eğridirli Hacı Kemal'in Câmi'ü'n-Nezâir'i, Edirneli Nazmî'nin Mecmu'âü'n-Nezâ'ir'idir.

1.2.2. Seçme şiir mecmu'aları: Bu mecmu'alar bir tür antoloji niteliğindedir. Derleyenin kendi zevkleri ve hayat görüşü doğrultusunda seçtiği şiirleri biraraya getirdiği defterlerdir. İçinde çeşitli türlerdeki şiirleri bir sıra gözetmeksizin bir araya toplayanlar bulunduğu gibi, şiir türlerine göre düzenlenmiş olanları da vardır. Çeşitli şairlerin divanlarını bir araya toplayan divan mecmu'aları da (mecmu'a-i devâv'în) bu bölüme dahil edilebilir.

1.2.3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesiyle oluşan mecmu'alar: Bu gruba “mecmu'a-i edviye, mecmu'a-i ed'iye, mecmu'a-i tevârih, mecmu'a-i muammeyat, mecmu'a-i münşeât, mecmu'atü'r-resâil” gibi tek bir türü içeren yazıların bulunduğu mecmu'alar girer.

1.2.4. Karışık mecmu'alar (fevâid¹ mecmu'alar): Bu tür mecmu'alar çeşitli konulardaki metinleri içerir. Metinlerin yanısıra kimi faydalı bilgilerin de yer aldığı görülür. Bunlar nazım ve nesir karışık olabileceği gibi çeşitli dillerde de yazılabilir.

Yazar, elindeki deftere –bugün kullandığımız ajandalar gibi- o an önemli gördüğü, beğendiği şeyleri kaydeder. Bu beğendiği bir hikâye, sevdiği şairin bir şiiri, kendisi için özel bir olayın veya o dönemde gerçekleşen sosyal bir olayın tarihi, bir hesap, bir mektup, bir ilaç veya yemek tarifi , bir dua olabilir.

1.2.5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış mecmu'alar: Bu tür mecmu'aların yazarları bellidir ve bunlar dönemde tanınmış kişilerdir. Bu mecmu'alarda küçük risaleler, biyografiler, fıkralar, derleyene ait özel mektuplar vs. yer alabilir. Süleyman Faik Efendi mecmu'ası, Aşçı İbrahim Dede mecmu'ası, Fasih Dede mecmu'ası gibi mecmu'alar bu türe örnek gösterilebilir.

¹ Fevâid: menfaatler, faydalar, kârlar, kazançlar (Devellioğlu, 1998:263).

Agah Sırrı Levend (1984:166-176) ise mecmu'aları nazireler mecmuları; meraklılarınca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmu'aları; türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmu'alar; aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmular ve tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmular şeklinde sınıflandırmaktadır.

Mecmu'alara ilişkin olarak yapılan sınırlı sayıdaki bu çalışmalarda yer alan sadece birine dahil edemeyeceğimiz mecmu'aların da olduğunu belirtmek gerekir. Mesela bu çalışmanın konusunu oluşturan Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2095 numarada kayıtlı mecmu'a içerik açısından değerlendirilince hem şiir mecmu'alarına dahil edebileceği gibi, yalnızca Mevlevî şairlerin şiirlerinin yer alması yönüyle de oluşturulacak farklı bir sınıfa dahil edilebilir. Hatta içindeki mensur parçalar, kimi faydalı notları da göz önüne alınarak farklı bir tasnife tabi tutmak mümkün görünmektedir.

1.3.MECMU'A TÜRÜNÜN ÖNEMİ

Mecmu'alar, geçmiş zamanda karanlıkta kalmış konuları aydınlatmaya yarayan önemli belgelerdir.

Mecmu'alar içinde kayıp sanılan eserlerin yer alması mümkündür. “Örneğin Ahmed Fakih'in Çarhnâmesi eğer Câmîü'n-nezâ'ir adlı nazire mecmu'asında bulunmasaydı bugün hala varlığından haberdar olmayacaktık” (Kut 1986:171).

Bir şairin divanında bulunmayan kimi şiirler, şair hakkındaki bazı önemli bilgiler, tarihler de mecmu'alarda yer alabilir. Ayrıca divanı olmayan bir şairin şiirleri dağınık veya toplu bir şekilde mecmu'alar içerisinde karşımıza çıkabilir.

Bunların yanı sıra mecmu'alar yazıldıkları devirler hakkında karanlıkta kalmış, bugün bilmediğimiz tarihî ve sosyal olayları, o devrin toplumsal yapısı hakkındaki kimi bilgileri bize sunabilir.

Bütün bu özellikleri dikkate alındığında mecmu'alar, gerek edebiyat tarihi gerekse kültür tarihi açısından incelenmesi gereken önemli belgeler olduğu görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM KAYNAK ÖZETLERİ

Abdülbâki Gölpınarlı. (1983). *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik*: Gölpınarlı'nın bu eseri “Mevlânâ'nın İlk Mümessileri ve Mevlevîliği Yayanlar”, “Mevlevîlik”, “Mevlevîlik Âdab ve Erkânı”, “Mevlevî Edebiyatı ve Mevlevî Müziği” ve “Mevlevî Şiirinden Örnekler” olmak üzere beş ana bölümden oluşmaktadır.

Üzerinde çalıştığımız mecmu'ada genelde Mevlevîlikle ilgili manzum ve mensur parçaların bulunması nedeniyle Gölpınarlı'nın Mevlâna, Mevlevîlik, Mevlevî şair ve şiiirleri hakkında geniş bilgiler verdiği bu eseri çalışmamıza ışık tutmuştur.

Agah Sırrı Levend. (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi. c. I. Mecmu'a*: Levend'in “Edebiyat Tarihimizin Başlıca Sorunları”, “Edebiyat Tarihiçisi Gözüyle Edebî Eserlerimiz”, “Arap ve Fars Edebiyatları” ve “Edebiyat Tarihimizin Başlıca Kaynakları” adlı dört ana bölümden oluşan kitabının edebiyatı tarihimizin kaynaklarını anlattığı son bölümünde mecmu'alar üzerinde durmuştur. Mecmu'aların tanımını ve sınıflandırılmasını yapmış, örnekler vererek edebiyat tarihi içerisindeki yeri üzerinde kısaca durmuştur.

Çalışmamızın giriş kısmında değindiğimiz mecmu'alar ve bu mecmu'aların sınıflandırılmaları konusunda bu eser bize yol göstermiştir.

Günay Kut. (1986). *Mecmu'a, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)*: Kut bu makalesinde mecmu'alar ve mecmu'aların önemi hakkında genel bir bilgi verdikten sonra bunların sınıflandırılması üzerinde durmuştur. Yaptığı sınıflandırmalara giren örnek mecmu'alar hakkında kısa bilgiler vermiştir.

Biz de çalışmamızda Kut'un yaptığı bu mecmu'a sınıflandırmasını esas almış bulunmaktayız.

Mecmu'a-i Eş'ar,(no: 2095), Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi: Tezimizi oluşturan el yazması bu mecmu'a 106 varaktan oluşmaktadır. İçerisinde çeşitli şairlerin genellikle Mevlevîlikle ilgili dîni-tasavvufî şiirleri ve yine Mevlevîlikle ilgili mensur parçalar yer almaktadır. Kimin tarafından ve ne zaman derlendiği bilinmemektedir

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. ÇEVİRİ YAZILI METNİN HAZIRLANMASINDA İZLENEN YOL

a. Çeviri yazılı metinde büyük harf kullanılmış ancak beyit içerisinde geçen özel isimlere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmamıştır.

b. Vezin zarureti ile kısa okunan uzun ünlüler, uzunluk işareti kullanılarak yazılmıştır.

c. Atıf vavları kalınlık-incelik uyumu dikkate alınarak “u-ü/vu-vü” şeklinde okunmuştur.

d. Farsça isim ve sıfat tamlamalarında muzaf ve mevsuftan sonra ses uyumu dikkate alınarak ı-i/yı-yi yazılmıştır.

e. Arapça tamlamalarda “Allâh” kelimesinin muzafün ileyh olduğu durumlarda çizgi kullanılmamıştır

f. Farklı şekillerde okunması mümkün olan “aşk-‘ışk, ‘ayş-‘ıyş” gibi kelimelerin okunuşunda tek şekil tercih edilmiştir.

g. Nüshada “dâ'im, mâ'il” gibi kelimelerin bir kısmı “hemze” ile bir kısmı ise “y” harfi ile yazılmıştır. Çeviri yazılı metinde bu kelimelerin yazımında “hemze” işareti kullanılmıştır.

h. Metinde “pādşāh, āftāb” gibi kelimelerde vezin gereği ortaya çıkan ses türemeleri çeviri yazıda gösterilmemiştir.

1. Farsça labial hı ħ şeklinde gösterilmiştir.

i. Vezin gereği yapılan eklemeler köşeli parantez [] içine alınmış, bunlar dipnotta gösterilmiştir. Önce kelimenin doğru olduğunu düşündüğümüz şekli, iki noktadan sonra orijinal metindeki şekli verilmiştir.

j. Metinde okunamayan kısımlar sıra nokta (.....) ile gösterilmiş, emin olmadığımız birkaç kelime ve mısraın yanına (?) konmuştur.

k. Farsça ve Farsça kelime ve tamlamaların yazımında (Ünver 1993:5189)' da belirtilen kurallara uyulmuştur.

1. Metinde aşağıdaki çeviri yazı işaretleri kullanılmıştır:

'	ء	Z z	ظ
Ā ā	ا	ع	ع
Ṣ ṣ	ث	Ġ ġ	غ
Ḥ ḥ	خ	Ḷ ḷ	ق
Z̄ z̄	ذ	ñ	ك
Ṣ ṣ	ص	Ū ū	و
Ḍ Ḍ ḏ ḏ	ض	Ī ī	ى
Ṭ ṭ	ط		

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. NÜSHA TAVSİFİ

Üzerinde çalıştığımız eser Konya Mevlânâ Müzesi 2095'de kayıtlı yazmadır.

Eser 20.8 x 16.5 cm ölçüsündedir. 106 varaktan oluşmaktadır ve her varakta muhtelif satır sayıları mevcut olmakla birlikte 16.5 x 9.3 cm yazı ebadına sahiptir. Yazı ta'liktir. Mukavva üstüne meşin kaplı düz, fersûde cilt içerisinde dir.(Gölpınarlı 1971:155)

Cevrî'nin Hall-i Tahkîkât adlı eserinden alınmış tevhidî ile başlayan eser:

Baş: Āferīn ey bāşıt-ı envār-ı ‘aşk

İtdi zātından zuhūr aşā[r]-ı ‘aşk

Ahkām-ı Şerī'at başlıklı, dini bilgiler içeren nesir bir parçayla bitmiştir.

Ön ve arka kapak içlerinde ise çeşitli Arapça dualarla hesaplar yer almaktadır. Herhangi bir istinsah kaydına rastlanmamıştır.

Tertibinde, nazım şekline, vezne veya kronolojiye bağlı belli bir metod yoktur.

4.2. NÜSHANIN MUHTEVASI

Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2095 numarada kayıtlı bulunan bu mecmu'anın muhtevası şu şekildedir:

1b'de Cevrî'nin Zikr-i Tevhîd-i ‘Azze ve Celle başlıklı 8 beyitlik kasîde nazım şeklinde yazılmış tevhidî, Na't-ı Şâhenşâh-ı Muştafa başlıklı 8 beyitlik Hazret-i Peygambere yazdığı mesnevî nazım şeklinde na'tı,

2a'da Cevrî'nin Der Medh-i Çâr-Yâr-ı Güzîn başlıklı 7 beyitlik dört halifeye yazdığı mesnevî nazım şeklinde medhiyesi ,

2a'da Cevrî'nin seçtiği Mesnevî'den 58 beyit ve bu seçmeyi yapma nedenini anlattığı Der-Beyân-ı İntihâb-ı Meşnevî başlıklı 24 beyitlik bir mesnevîsi,

2b'de Cevrî'nin Sofu Mehmed Paşa'yı övdüğü Der Şenâ-ı Şahib-i Reşâd başlıklı 14 beyitlik mesnevîsi,

3a'da Cevrî'nin Der Temennâ-yı Qabûl-i İ'tizâr başlıklı 14 beyitlik Cevri'nin mütevazı bir şekilde Mesnevî şerhini yapmaya çalıştığını dile getirdiği mesnevîsi,

3b-8a'da Cevri'nin Mesnevî'nin 22 beytine 5'er beyit halinde terkîb-i bend nazım şekliyle yaptığı şerhleri,

8a-8b'de yine Cevrî'nin 28 beyitlik tarih düşürdüğü kasîdesi,

9a-10b'de Günâhî Dede'nin 5 bendden oluşan tercî'-i bendi,

10b'de Farsça 2 beyit, Abdurrahman Paşa 5 beyitlik ve Bâkî'nin 5 beyitlik gazelleri,

11a'da şairi belli olmayan 1 rubâ'î, Mesnevî'den 3 beyit ve 1'er beyitlik Türkçe çevirileri ve yine şairi belli olmayan Mesnevî ve Mevlâna'yla ilgili 1 kıt'a,

17a'da şairleri belli olmayan 2 rubâ'î,

18a-18b'de Mesnevî'den seçilmiş 6 beyit, Arapça 1 kıt'a, Lâm'î'nin 1 kıt'asının tercümesi,

19a Farsça 1 kıt'a, Mesnevî'den seçilmiş 6 beyit,

19b'de Mesnevî'den seçilmiş 4 beyit, Monla Câmî ve Şeyh Sa'id'den 1'er beyit ve 3 Farsça beyit,

20a'da Farsça 1 müstezad,

20b'de Hazret-i Pîr başlıkları altında 7 tane Farsça beyit, Şeyh Attar'ın Farsça 1 beyiti, Neşâtî'nin 1 kıt'ası ve Lîsânî'nin 1 nazmı,

21a'da Âzâde Efendi 5 beyitlik ve Rahmî'nin 5 beyitlik gazelleri,

21b'de Nîmetî Dede'nin 5 beyitlik gazeli, Şeyh Sadüddin'in Farsça 1 rubâ'isi ve Türkçe çevirisi,

22a'da Arapça 1 gazel ve Türkçe çevirisi, Farsça 2 rubâ'î ve Türkçe çevirileri,

22b-23a boş,

23b-24b'de Sâkîb Dede'nin Mevlevîlik ve Mevlevîleri konu alan 45 beyitlik Der Medâyiğ-i Pâk-Bâzân-ı Mevlevî Kesserahümü'llâhu İlâ Yevmi'l-Çıyâm başlıklı kasîde nazım şekliyle yazılmış medhiyesi,

24b-26b'de Sâkıb Dede'nin 18 bendlik Müseddes-i Belîğ Der Senâ-yı Mesnevî vü Mevlevî başlıklı müseddesi,

27a-29a'da Sâkıb Dede'nin Müsedes-i Laţîf Der Şenâ-yı Mevlevî başlıklı müseddesi,

29a-29b'de Sâkıb Dede'nin 25 beyitlik Der-Midhat-i Külâh-ı Velâyet-i Destgâh-ı Mevlevî başlıklı kasîde nazım şekliyle yazılmış medhiyesi,

29b-30b'de Sâkıb Dede'nin 36 beyitlik Der-Vaşf-ı Hayrül-Bikâ'-i Mevleviyye ve Midhat-i Mevleviyân başlıklı kasîde nazım şekliyle yazılmış medhiyesi,

30b-31a'da Sâkıb Dede'nin 18 beyitlik Ğazel-i Faħrî ve Taħdîşî başlıklı gazeli,

31b-32a'da Sâkıb Dede'nin 28 beyitlik Faħriyyât ü Taħdîşât başlıklı kasîdesi,

32a-34a'da Sâkıb Dede'nin 18 bentlik Müseddes Na't-ı Ğazret-i Sulţân-ı Dîvânî Kuddise Sırruhü'n-nûrânî başlıklı 1 müseddesi,

34b-35b'de Sâkıb Dede'nin 45 beyitlik Niyâz-nâme-i Be-ğazret-i Celâlü'd-dîn Argun Kuddise Sırruhu'l-'Aziz 1 kasîdesi,

35b-37b'de 58 beyitlik Sâkıb Dede'nin Der Midhat-ı Mevlevî-ğânehâ 'Ammerahâ Allâhu Te'âlâ 'Ale'd-devâm başlıklı 1 kasîdesi,

37b-38a'da Sâkıb Dede'nin 18 beyitlik Der Vaşf-ı Ğırķâ vü Kemer Fuķarâ'-i Bâbu'llâhi Te'âlâ başlıklı 1 kasîdesi,

38a-38b'de Sâkıb Dede'nin 25 beyitlik Der Midhat-i Ğızmet-i Ekâ1-i Dîn-i Mübîn başlıklı 1 kasîdesi,

39a-39b'de Sâkıb Dede'nin 27 beyitlik Der Vaşf-ı Nemed-i Dervişân-ı Dil-rişân başlıklı 1 kasîdesi,

39b-40b'de Sâkıb Dede'nin 27 beyitlik Der Sitâyiş-i Bülbül-i 'Aşıkân Ney-i Hezâr-Destân başlıklı 1 kasîdesi,

40b-41a'da Sâkıb Dede'nin 21 beyitlik Der Vaşf-ı Rebâb-ı Veledî başlıklı 1 kasîdesi,

41a-42a'da Sâkıb Dede'nin 37 beyitlik Der Vaşf-ı Kūdüm-ı Mevlevî başlıklı 1 kasîdesi,

42b-43a'da Sâkīb Dede'nin 22 beyitlik Der Midḥat-i Deff-i Mevlevî başlıklı 1 kasîdesi,

43a-44a'da Sâkīb Dede'nin 41 beyitlik Kaşîde-i Taḥdîsî vü Faḥrî vü Şükrî başlıklı 1 kasîdesi,

44b-45a'da Sâkīb Dede'nin 31 beyitlik Der Medâyiḥ-i Qalb-i Selim Nevverahû'l-'Aliyyü'l-'Azîm başlıklı 1 kasîdesi,

45b-46a'da Sâkīb Dede'nin 28 beyitlik Der Şenâ-yı Dervîşân başlıklı 1 kasîdesi,

46b-47a'da Sâkīb Dede'nin 14 beyitlik² ve 19 beyitlik 2 gazeli,

47b-50a'de Rıza'nın muhtelif beyit sayılarına sahip yâ Resûla'llâh redifli 12 gazeli,

50b-51a'da Rıza'nın 27 beyitlik kasîdesi,

51b-57a'da Rıza'nın 7, 8 ve 9'ar beyitlik 4 gazeli, 12 ve 24 beyitlik yâ Resûla'llâh redifli gazelleri, 2 kıt'ası ve muhtelif beyit sayılarında 8 gazeli

57b-60a'da Samtî'nin 5 bendlik 2 tercî'-i bendi, 4 gazeli,

60a-62a'da Nâtîkî'nin 7 bendlik tercî'-i bendi,

62a'da Rusûhi'nin 7 beyitlik gazeli,

62b-63a'da Ulvî'nin 5 bendlik tercî'-i bendi,

63a-63b'de Sadrî'nin 5 bendlik tercî'-i bendi,

63b-64a'da Âlî'nin 5 bendlik tercî'-i bendi,

64a-64b'de Ulvî 5 bendlik müseddesi,

65a Husrev'in 5 beyitlik gazeli,

65a-66b'de Rûşenî'nin 7 bendlik tercî'-i bendi,

67a boş,

67b-69a'da Senâî'nin 5 bendlik tercî'-i bendi,

69a-70a'da Azbî'nin 5 bendlik naziresi tercî'-i bendi, 1 mısra,

70b-73a'da Râmîz'in 14 bendlik 5 tercî'-i bendi, 18 beyitlik kasîde nazım şekliyle yazılmış medhiyesi,

75b-77a boş,

77b-80b Rıza'nın muhtelif beyitlerde 10 gazeli, 1 kıt'ası,

80b'de Gafûrî'nin 5 beyitlik gazeli,

81a'da Bâkî'nin 5 beyitlik gazeli, Belîğ'in 8 beyitlik gazeli,

² Bu gazel Ahmet Arı'nın hazırladığı "Sâkīb Dede ve Dîvânı" nda yer almamaktadır.

- 81b'de 1 kıt'a, Azbî Efendi 5 beyitlik ve Fuzûlî'nin 5 beyitlik 1'er gazeli,
82a'da 3 Türkçe 1 Farsça Kıt'a, 1 Türkçe müfred,
82b-83'da Aşkî'nin 7 beyitlik 2, 5 beyitlik 1 gazeli,
83a'da Urf'i, Sâibve Câmî'den Farsça beyitler,
84a'da 10 beyitlik 1 gazel, Farsça 4 beyit,
85a-85b'de Aşkî'nin 5'er beyitlik 3 gazeli, Şehd'i'nin 5 beyitlik 1 gazeli,
87a'da Mevlânâ Yusuf ve Hâfız-ı Şîrâzî'nin Farsça beyitleri, Destûr-ı Pîr
başlıklı 6 beyitlik 1 gazel, Farsça 1 rubâi,
87b-92a'da Mergübü'l-kulûb adlı 1 giriş ve 10 alt bölümden oluşan
Mevlevîliğin erkanını anlatan toplam 136 beyitlik Farsça 1 manzume,
92a- 93a Li-muḥarrîre'l-fakîr başlıklı Keşfî mahlaslı 1 şaire ait 40 beyitlik
Farsça 1 kasîde, Pür-nokta başlıklı Türkçe 1 beyit, Bî-nokta başlıklı Farsça 1 kıt'a,
93b'de Ğazel-i Muḥammed Şîrîn-i Mağribî başlıklı 7 beyitlik Farsça 1
gazel, Lâmi'î'nin 9 beyitlik naziresi,
94a'da Қаşıde-i Lâmi'î Der-Âḫîr-i Terceme-i Nefehât başlıklı 13 beyitlik
kasîdesi, Rahmî'nin 1 beyiti, Farsça 1 rubâ'î,
94b'de Safî Çelebi'nin 5 beyitlik 1 gazeli, Alî'ye 5 beyitlik 1 naziresi,
Türkçe 1 beyit, Rahmî'nin 1 müfredi, Urfî-i Şîrazî'nin Farsça 1 rubâ'îsi,
95a'da Bağdadlı Rûhî'nin 7 beyitlik 1 gazeli, Şeyh Sakıb-ı Mevlevî'nin 6
beyitlik 1 lugazı, 2 Türkçe beyit,
95b'de Nâbî'nin 13 beyitlik lugazı, 1 beyit,
96a'da Semâ'î'nin Қаşıde-i Ḥâzret-i Sulṭân Semâ'î başlıklı 20 beyitlik 1
kasîdesi,
96b'de Fazlî'nin 5 beyitlik gazeli, 2 Farsça 3 Türkçe beyit,
97a'da Farsça 1 beyit ve 1 kıt'a, Türkçe 1 kıt'a, Câmî'nin Farsça 1 beyiti,
97b'de Nâdirî'nin 7 beyitlik 1 gazeli, Seyyid-i Ni'met'in Farsça 1 nazmı,
98a'da Nâdirî'nin 5 beyitlik 1 gazeli,
98b'de Biḫîştî'nin ve Müdâmî'nin 5'er beyitlik gazelleri,
99a'da 9 beyitlik kasîde nazım şekşiyle yazılmış 1 tarih, Halil Efendi'nin 1
kıt'ası,
99b'de Farsça 1 kıt'a ve Türkçe tercümesi, Türkçe 1 kıt'a, Farsça ve Türkçe
1'er müfred,

100a'da Fehîm'in 7 beyitlik 1 gazeli, Hâfız-ı Şîrâzî'nin Farsça 1 beyiti ve Farsça 1 kıt'a,

100b-101b'de 4 tane müfred, 4 Farsça 1 Türkçe beyit, Arapça 1 lugaz,

102a Yahyâ'nın 5 bendlik tahmisi,

102b-103a'da Esîrî'nin terkîb-i bend nazım şekliyle yazılmış 5 bendlik bahariyyesi, 9 Farsça 1 Türkçe beyit,

103b-104a'da Sipâhî'nin terkîb-i bend nazım şekliyle yazılmış 5 bendlik naziresi, 2 Türkçe 1 Farsça beyit, Arapça 4 beyitlik 1 gazel, Hâfız'ın Farsça 1 beyiti, Türkçe 1 rubâ'î,

104b'de Cemâlî'nin 9 beyitlik kasîde nazım şekliyle yazılmış 1 münâcâtı, Türkçe ve Farsça 2'şer müfred,

105a'da 5 bendlik tercî'-i bendi,

105'b-106a'da Korkusuz Abdal'ın Müseddes-i Melîh Be-'ibâret başlıklı 9 bendlik müseddesi,

106b'de Türkçe 1 kıt'a, Farsça 1 nazm yer almaktadır.

Görüldüğü üzere bu mecmu'ada Şeyh Attar (ö. 1239), Monla Câmî (XVI.yy.) , Hâfız-ı Şîrâzî (ö. 1389), Urfî-i Şîrâzî (XVI. yy.) gibi ünlü İran şairlerinin yanı sıra Cevrî (ö.1654), Günâhî Dede (ö. 1669-70), Abdurrahman Paşa(?), Bâkî (ö. 1679-80), Lâm'î (ö.1532), Şeyh Sa'id (ö.1727-28), Neşâtî (ö.1674), Lîsânî (ö.1619-20), Âzâde Efendi (?), Rahmî (ö.1568), Nîmetî Dede (ö.1650), Sâkıb Dede (ö.1735), Rıza (XVII. yy.), Samtî (1630-31), Nâtıkî (ö.1717), Rusûhi (ö.1631-32), Ulvî (ö.1575), Sadrî (?), Husrev (?), Rûşenî (?), Senâî (ö.1543), Azbî (?), Râmiz (XVIII. yy.), Gafûrî (ö.1667), Belîğ (1729), Fuzûlî (ö.1555-56), Aşkî (XV. yy.), Sâib(ö. 1676-77), Mevlânâ (ö.1273), Yusuf (ö.1546), Keşfî (XVI. yy.), Safî Çelebi (1744-45), Bağdadlı Rûhî (1605), Fazlî (ö.1574-75), Semâ'î (ö.1586), Nâdirî (ö.1627), Bihîştî (ö.1571), Müdâmî (ö.1605), Halil Efendi (XVII.yy.), Fehîm (ö.1647), Esîrî (?), Sipâhî (ö.1651-52), Cemâlî (ö.1583) gibi Türk şairlerinin de şiirlerine yer verilmiştir. Çoğu XV-XVIII yüzyılda yaşamış olan bu Türk şairlerin şiirlerinin büyük bir kısmı Mevlevîlikle ilgili dîni-tasavvufî şiirlerdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
MECMU'A-İ EŞ'ÂR

(1b)

Zikr-i Tevhîd-i 'Azze ve Celle

Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Âferîn ey bâşıṭ-1 envâr-1 'aşḳ
İtdi zâtından zuhûr aşâ[r]-1 'aşḳ
- 2 Virdi nûruñ çe vher-i 'aşḳa cilâ
Ḳalb-i âdem buldı andan incilâ
- 3 Câm-1 'aşḳuñdan olanlar cür'a-nüş
Oldılar âfet resân-1 'aḳl u hüş
- 4 Ellerinden düşdi câm-1 ihtiyâr
Dillerinden gitdi ârâm u ḳarâr
- 5 Her biri bir tavra girdi bî-şu 'ür
Her biri bir hâl ile itdi zuhûr
- 6 Gonçe veş oldı kimi hâmûs [u] lâl
Hayretinden itmedi baş-1 ḳarar
- 7 Geldi güftâre kimi bûlbûl(-) ? şıfat
Cilvegâhuñ ḳıldı bâğ-1 ma 'rifet

- 8 ‘Āleme itdi tecelli hikmetüñ
Nice biñ yüzden görindi ¼udretüñ
- Na‘t-ı Şāhenşāh-ı Muştafa**
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
- 1 Cümleden ol bülbül-i vahy-i Hudā
Nağme-pevāz-ı sıfāt-ı Kibriyā
- 2 Gösterüp ‘ilm-i ilāhīden eşer
Viridi esrār-ı haķāiķdan haber
- 3 Oldı nuķ-ı Haķ ile Rüşen- beyān
Künt ü kenzüñ itdi miftāhın ‘ıyān
- 4 Lī ma ‘allāhuñ kılup remzün beyān
Haķ ile Haķ oldıgım itdi beyān
- 5 Geldi aña hātem-i peyğam-beri
Hüccetu'llāh oldı zāt-ı enveri
- 6 Ba's olındı ‘āleme Kurān ile
Zātın işbāt eyledi bürhān ile
- (2a)
- 7 Yazdı evsāfuñ anuñkilķ-i kaçā
Levh-i ‘arşa Mütebā vü Murtażā
- 8 Ruhına olsun ilā yevmi'l-ķıyām
Şad dürüd[u] şad taḫıyyāt ve's-selām

Der Medh-i Çār-Yār-ı Güzîn

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Çün firūzān oldu şem'-i Ahmedī
Yandı İslāmuñ cērāğı bî-hadi
- 2 Cümleden evvel dil-i Şiddīk-i pāk
Oldı nūr[ın]dan o şem'uß tābnāķ
- 3 Düşdi Fārūķā ziyā ol nūrdan
Sinesi oldı münevver Tūrdan
- 4 Ol muķaddes nūr-ı pākīze-eşer
Kālb-i Zi'n-nūreyne şaldı nūr[u] fer
- 5 Murtażādan eyleyüp işrāķ o nūr
Gün gibi itdi o matla'dan zuhūr
- 6 Nūr-ı Ahmed'den misāl-i āftāb
Yandı cālemdē çerāğ-ı bî-ķisāb
- 7 İtdiler menzillerin ķurb[u] civar
Cümlesinden rāzī ola Kirdgār

Der-Beyān-ı İntihāb-ı Meşnevī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Meşnevīden ders alup şubḥ u mesā
Nuṭķ-ı Monlā ruḥuma oldı ğıda
- 2 Sā'id-i ikdāmı teşmīr eyledim
Nüşhasın beş def'a tahrīr eyledim

- 3 Āhir ol deryādan oldım behrever
Kim ıķardum bir nice dűrr ű gűher
- 4 Ya'nĭ idrākűmce itdűm intiĥāb
ŖeŖ suhufdan ihl beyt[in] intiĥāb
- 5 Oldı gűyā her birisi bir zamān
Eyler isti'dād-ı insānı beyān
- 6 Rab'ına itdűm kemāl-i ihtimām
Her biri beŖ beyt ile buldı nizām
(2b)
- 7 Oldı ŧab'ım űn bu kāre műhtedĭ
GűŖuma bir űzge³ ma'nĭ sűyledi
- 8 Didi eyle Ŗerĥ-i mazműnın raķam
Evvelinde on sekiz beytűnde hem
- 9 Cān lisānundan vűcűda bir ĥiħāb
Beyt-i Mevlānā aña olsun cevāb
- 10 Tā aña dĭbāce-i zĭbā ola
Hem sűhan műmtāz u műstesnā ola
- 11 F'l- ĥaķiķā buldı ŧab'ım nuħķ-ı cān
Eyledim aña bu vech űzre beyān
- 12 Oldı bu manzűme-i 'ārif-pesend
Tarz-ı bĭ-mānend⁴ ile terkĭb-i bend

³ űzge: avāz-ki (metin)

⁴ mānend: menend (metin)

13 Bir celilü'l-ğadre itdim anı arz
Kim şenâsı olmuş ehl-i ħâle farz

14 Kıymetin oldur bilen bu gevherün
Ĥâtır-ı fihristidür ol defterün

Der Şenâ-ı Şahib-i Reşâd

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Devr-i Monlâ'dan gelince bu deme
Çok muhib geldi serây-ı 'âleme

2 Oldı çün zerre bu zemmin 'âşığı
Bî-nihâyetdür muhibb-i ğadıķı

3 Şimdi ammâ ol muhibb-i ser-firâz
Cümlesinden oldı şâhib- imtiyâz

4 Sıdķ u iĥlâş u şafâ-yı bâl ile
Bezl ü iĥsan ü nişâr-ı mâl ile

5 Kıpdı kûy-ı sebķati aĥbâbdan
Zâtını lübb eyledi elbâbdan

6 Niçe yıl oldı vezîr-i defteri
İtmedi ħalbin muĥabbetden beri

7 'Āķıbet pertev şalup mânend-i⁵ nûr
Ol ĥulûsuñ itdi aşarı zuhûr

8 Hac naşîb itdi aña Rabbü'l-'ibâd
Buldı gitdükçe şafâsı izdiyâd

⁵ mânend-i: menende (metin)

(3a)

- 9 Eyledi hac farzını çünkim edā
Güşe-i ‘uzlette kıldı inzivā
- 10 Çekdi dāmān-ı menāsıbdan eli
Buldı a’lā pāye mānend-i velī
- 11 Şıdķ ile ihlāş eyle her şubh[u] şām
Gösterür tã‘āt-ı Mevlā’ya kıyām
- 12 Dā’ima virsün aña Rabbü’l-enām
Şevķ-i küllī feyz-i kāmil zevk-i nām
- 13 Zātına olsun karīn-i muttaşıl
Sıhhat-i ten rāhať-ı cān nūr-ı dil
- 14 Ol Muhammed-nām mahmūdül-ıhışāl
Devlet-i dāreyn ile bulsun kemāl

Der Temennā-yı Kābül-i İ’tizār**Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün**

- 1 Gerçi küstāhāne bī-hāl-i me’āl
Mantıķ-ı ma’nide itdim kıl [u] kāl
- 2 Neyleyin düşdi dile sevdā-yı şevķ
‘Aklımı mest eyledi şahbā-yı şevķ
- 3 Yoķ bu ħar-bende o deñlü iķtidār
Kim olam bu luť ile ma’nī-güzār
- 4 Kanda ben kanda kelām-ı evliyā
Kandadur ālūde kanda aşfiyā

5 Çanda cevr çanda nuḡ-ı mevlevî
 Çanda âmî çanda ŧerh-i meŧnevî

6 Gerçi bu cür'etden aldım ŧermsâr
 Eylerim amma ki 'arz-ı i'tizâr

7 Var ümîdim kim ide ehl-i uŧul
 'Özrümi ŧâyeste-i hüsn-i çabül

8 Yâ ilâhî kıl beni cârî zebân
 Kim olam güyende-i esrâr-ı cân

(3b)

11 Göründi cân-ı giriftârın saña
 Görünce feryâd ider yâriñ sana

12 Ya'nî tâ oldım mekânımdan ba'îd
 Mihnetim gıtdikçe oldu pür-mezîd

13 Düşdüm i'lâ'-ı merâtıbden cüdâ
 Kendümi esfelde buldum mübtelâ

14 Eyledi fürçat beni cârî-zebân
 Kim olam güyende-i esrâr-ı cân

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

بشنو از نی چون حکایت میکند

از جداییها شکایت میکند

1 Mebde'ümde tâ beni dūr itdiler
 İzțirâr-i zâr-ı mehcūr itdiler

2 Tengnāy-ı tende oldum bî-huzūr
 Qaldı ol vuşlat maqām-[1] dūr dūr

3 Ol zamāndan tā ki geldim ‘āleme
 Eylerim āh[u] fiğān-ı demdeme

4 Cāygāh oldı baña dārü'l-miḥen
 Qıldı āvāre beni ḥubb-ı vaṭan

5 Gūş iden nālān olur itsem gile
 Diñle hem ḥālīm nedür feryād ile

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

از نیستان تا مرا ببریده اند
 در نفیرم مرد زن نا لیده اند

1 Derdümi fehm idemez āsūdegān
 Bî-ḥaberdür şāfdan ālūdegān

2 Kimse bilmez kim nedür dilde ğamım
 Rāzımı fehm itmede yoq hem-demim

3 Qandadur ol ‘ālem-i vuşlat qanı
 Qandadur ol bezm-i cem'iyet qanı

4 Qanda sevq itdi beni hükm-i qazā
 Qanda qaldı ‘ālem-i emn ü beqā

(4a)

5 Cūş idüp şevq-i vaṭanla mey gibi
 Ben daḥı ‘uşşaq içinde ney gibi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

سینه خاهم شرحه شرحه از فراق
نا بکویم شرح درد اشتیاق

- 1 'Ālem-i ervāhtan kıldım nüzül
Bir 'acib cem'iyete buldum vuşul
- 2 'Aql u fikr ü nefis ü hiss[i] hem vaţan
Cem' olup olmişlar anda encümen
- 3 Hem-dem oldım bende ol yāran ile
Soĥbet itdim 'ākıl u nādān ile
- 4 Dāhl oldım bir 'acib cem'iyete
İrmedim bir zevke bir keyfiyete
- 5 Nîk ü bed her cisme itdim ittişāl
Bir bedende olmadım āsüde ĥāl

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

من بهر جمعیتی نالان شدم
جفت بد حالان خوش حالان شدم

- 1 Ey ta'accüb eyleyen feryādıma
Sen yetişmezsin benim imdādıma
- 2 Sen de olsaydıñ bu fūrkatden ĥabîr
'Āleme virdüñ zihî bi'se'l-maşîr
- 3 Ben niçe nālān u giryān olmayam
Tā niçe ĥasretle sūzān olmayam

4 Asl-ı vaşlımdan ayırdı rûzgār
İtdi mehcūr u ġarīb ü dilfigār

5 N'ola kılsam ol ʔarafta ġüft-ġū
N'ola itsem ol maġāmı cūst-cū

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

هر کسی کو دور ماند از اصل خویش
باز جوید روزگار وصل خویش

(4b)

1 Eyledim her tende bir müddet ʔarār
Herkes oldu ʔann[ı] üzre baña yār

2 Şandılar kim bildiler esrārımı
Zu'm ile fehm itdiler esrārımı

3 Şormadılar aşl ü şılamdan ħaber
Görmediler nūr-ı pākimden eşer

4 Bilmedi kimse derūnum rāzını
Çoymadılar ġüşına hem sāzını

5 Çaldım ol ħāl ile ser-gerdān olup
Nola dırsem ney gibi nālān olup

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

هر کسی از ظن خود شد یار من
از درون من نجیست اسرار من

1 Nālemi beyhūde şandı ehl-i ten
Bilmedi tendür bana beytü'l- ħazen

2 Dīde-i zāhirde yođ nūr-ı yađın
Kim dem-i nālemden ola rāz-bīn

3 Gūş-ı tende yok o hiss-i ma‘nevī
Kim idem aña hitāb-ı bi‘şnevī

4 Ben neyem āh-ı dil-i zārum nedür
Neylerem bu dārda kārüm nedür

5 Yārdur zıkr-i lisānumda benüm
Gizlidür rāzum figānumda benüm

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

سر من از ناله من دور نیست
لیک چشم کوشرا ان نور نیست

1 Gerçi kim benden degüldür ten-nihān
Ben dağı olmağdayım aydan ‘ıyān

2 İtdim ol deñlü bedenle ittiḥād
Kim ben oldım gūyiyā andan murād

3 Ten benimle buldı dünyāda vücūd
Ben aniñla olmuşam şāhib-şuhūd

(5a)

4 Cism ile ben gerçi olduğ rāzdaş
Līk hergiz itmezüz ol sırr[1] fāş

5 Ben temāşa eylerim dā'im teni
Yoğ icāzet görmege bir ten beni

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

تن ز جان و جان تن مستور نيست
ليک کسرا دید جان دستور نيست

- 1 Gūş idüp ey şāhib-i feh[m[ü] zekā
Nālemi zann eyleme bād-ı hevā
- 2 Nāle-i dil-sūzum āteşdür benüm
Oldı zirā gülğen-i ten meskenüm
- 3 Tā ki oldum şem^c-i bezm-i iştiyāk
Yağdı yandurdı beni nār-ı firāk
- 4 Yoğ ise sende bu āteşden kabes
Kendüni mağv eyle tā kim her nefes
- 5 Ney gibi feryāduñ ola āteşin
Diyeler gūş eyleyüp ehl-i yağin

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

اتش عشقست کاندن نی فتاد
جوشش عشقست کاندن می فتاد

- 1 Ben ki oldum münkatı^c ol yārdan
Çığdı nālem perde-i esrārdan
- 2 Cānum ammā ḥasret-i cānandayum
Ābum ammā āteş-i sūzāndayum
- 3 Bir harifim yoğ ki derdim söyleyim
Tā idem anıñ deminden def^c-i ğam

4 Nefretüm var ülfet-i isdâddan
Bir eşer yok çâreden imdâddan

5 Āšnâdur rāzıma çün rāz-ı ney
Āh idüp olsam n'ola demsâz-ı ney

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

نی حریف هر که از یار برید
پرده هایش پرده های ما درید

(5b)

1 Derd-i hicrân ile oldum nâ-tüvân
Bâri olsa bir tabîb-i mihrbân

2 İtse bîmārân hicrânı taleb
Hem idüp demsâzlık virse tarab

3 Şunsa kâs-ı zehr-i pür-hüner baña
Eylese tiryâk-ı vaşlıyla devâ

4 Olsa qahrında berîd âsâr-ı luṭf
Kılsa ol yüzden baña izhâr-ı luṭf

5 Öyle bir hâzık-tabîbiñ fi'l- meşel
Vaz'ıdur gūyâ bu beyt-i bî-bedel

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

همچو نی زهری و تریاقی که دید
همچو نی دمساز مشتاق که دید

1 N'ola ḥûn-bâr olsa çeşmüm dem-be-dem
Hem esîr-i kayd-ı ten hem 'âşıkam

- 2 Eylesem zaḥm-ı dili şerḥ ü beyān
Sözlerimden seyl-i ḥūn olur revān
- 3 ‘Aşk ile ḳan ağlayan mecnūn gibi
Reh-neverd-i vādī-i pūr-ḥūn gibi
- 4 Her demüm ‘aşḳ āteşine pūr-şerer
Her sözüm pergāle ḥūn-ı pūr-ciger
- 5 Her beyānum dāstan-ı ‘aşḳ u ḡam
Ġayrı söz bilmem ki zirā söyleyem

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

نی حدیث راخ پر خون میکند
قصه‌های عشق مجنون میکند

- 1 Sırrımı fehm idemez idrāk-i ten
Diñlemez güftārımı gūş-ı beden
- 2 Söylemez aşl-ı maḳāmumdan ḥaber
Hūş iden mecnūn şanup baḳmaz geḳer
- 3 Hūş [c]āndur āšnā bu sözlere
Gūş-ı dildür müşterī bu gevhere
- (6a)
- 4 Bende vardur ‘aşḳ ile bir ḥūş cünūn
Kim fedādur aña zī-‘aḳl [u] fūnūn
- 5 Ol cünūnden zevḳ iden ferzānedür
‘Aḳl aña maḥrem degül bīḡānedür

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

محرم این هوش جز بیخوش نیست
مر زبان را مشتری جز کوش نیست

- 1 Biz ki ten kaydında beste cānlaruz
Mübte'lā-yı derd-i bī-dermānlaruz
- 2 Geçti ğafletde bizim eyyāmımız
Düşdi ol eyyāma hem ālāmımız
- 3 Kim niçün itdüñ hem ol eyyām telef
İtmedüñ cehd eyleyüp kesb-i şeref
- 4 Gördiler yok bizde derd ü sūzlar
Yana yana gitdiler ol sūzlar
- 5 Żāyi' itdüñ çünki ol evķāt[i] heb
Āh idüp dirseñ ne aşşı rüz [u] şeb

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

در غم ما روزها بیکاه شد
روزها با سوزها هم راه شد

- 1 Çün bizi meşğul idüp kayd-ı vücūd
Çıldı meftün būd[ü]ne-būd
- 2 Gösterüp 'ilm-i derūna iştiğāl
Olmadıķ vaķtinde çü nāy-ı kemāl
- 3 Ğam degül itsün ķo ol günler güzer
O talebden va[r] daķı bizde eşer

4 Olur elbette bizimle yār yār
Tek muḥabbet dilde vardur ber-ḳarār

5 Çünki şabitdür yerinde ‘aşḳ-ı pāk
Biz daḡı virsek bunu bī-vehm [ü] bāk

(6b)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

روزها رفت کو رو پاک نیست
تو بمان ای انکه چون تو پاک نیست

1 Māhī-i deryā-ı vaḡdet yā'nī cān
Gör ne söyler ehl-i cisme bī-zebān

2 Gerçi şayd itdi beni şest-i beden
Bendedür ammā o baḡr-i mevc-zen

3 Doymadan ābından ol baḡrūñ henüz
Ġayrılar ḳonup hem itdi def'-i sūz

4 Kimle bu rüziden olmaz behrever
Olur anıñ her günü bir yıl ḳadar

5 Baḡr-ı ‘aşḳa sīr olanlar ḡāşılı
Olmadı rüzī-i vaşluñ ḡāşılı

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

هر که جز ماهی ز ایش سیر شد
هر که بی روزیست روزیش دیر شد

1 Tā ki tendür bülbül-i cāna ḳafes
Böyledür güftarı anıñ her nefes

- 2 Kim baña āyinedür nūr-ı cemāl
Çeşmüme andan görindi rüy-ı hāl
- 3 Hālümü kerrāt ile itdüm beyān
Olmadılar fehme fālib ‘āmiyān
- 4 Metn-i ‘aşkı şerh idüp kıldım tamām
İtmezin min ba’d taṭvīl-i kelām
- 5 Oldı zīrā baña bu ma’nī ‘iyān
Bildim ey Cevrī ki bī-reyb [ü] gümān

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

در نیابد حال بخسه هیچ خام
پس سخن کوتاه باید والسلام

(7a)

- 1 Ey viren hestī-i mevhūma vücūd
Vey olan dil-beste būd ü ne-būd
- 2 Sūret-i fānīsine ādem diyen
Cism-i bünyādına hem ‘ālem diyen
- 3 Tā-be-key bu ‘aceb ü bu kibr ü menī
Kendüñi gördüñ ne şanduñ sen seni
- 4 Dā'ima rağbet idersin şūrete
Hiç nazār kılmazsın aşl-ı sīrete
- 5 Sen gönülde fikrisin ancağ hemān
Nitekim Monlā-yı Rūm itmiş beyāñ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

ای برادر تو همین اندیشه
ما بقی تو استخوان ریشه

- 1 Şūret-i cisme olunmaz i'tibār
Kim anı bād-ı fenā eyler ğubār
- 2 Üstüḥān-ı rīşeye kıılma nazar
Ol degüldür ādemide mu'teber
- 3 Genc-i ma'nānıñ tılısmıdır bu ten
Vāşıl-ı genç olur anı hedm iden
- 4 Oldılar bu bād u āteş hāk ü āb
Cān ile cānān arasında hicāb
- 5 Üstüḥān-ı rīşeyi қо mağz[1] gör
Nuḡ-ı Monlādan bu beyt-i nağz[1] gör

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

استخوان و ریشه دو پوشست و بس
درد و عالم غیر یزدان نیست کس

- 1 Gizlidür bir noḡtada cümle ḡurūf
Şığdı bir şafra-i ulūf
- 2 Zerre içre āftāb itdi mekān
Oldı kemter қatrede deryā nihān
- 3 Şığmayan arz u semā-yı 'āleme
Şığdı қadr ü derūñ-ı ādeme

(7b)

- 4 Eyledi bir ħurde naqşī cāygāh
Ekber ü ā'zam olan sırr-ı ilāh
- 5 Bilmek isterseñ bu remzi āşkār
Gör ne söyler 'ārif-i ma'ni-güzār

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

علم كبر بقدرت سحر كرد
كرد خود را در كحين نقشى نورد

- 1 Kıl ħazer her bīşde bir şīr var
Her ħarābe gūşede bir hīz var
- 2 Daħl[i] ko bī-ħūş olan mestāneye
Seng⁶-i ta'nı atma her dīvāneye
- 3 Belki bir dilden ħudavend-i cihān
Şūret-i ħahrın ide saña 'iyān
- 4 Oldı bu da' vāya bürhān-i ħavī
Bu müselleme beyt[i] şāhib-meşnevī
- 5 Olma zinhār ey rehīn-i sū-i zann
Münkir ü ehl-i⁷ dil ü ħātır-şiken

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

حق ازان پیوست باجسمى نهان
ناش ازارند و بینند امتحان

⁶ Seng-i : Senge(metin)

⁷ Ehl-i : ehl ü (metin)

1 Gūş kıl ey ʔalib-i fevz ü felāh
Var ise ʔalbinde ger meyl-i şalāh

2 ʔoma elden dāmen-i şāhib dili
ʔut hemişe dest-i merd-i kāmili

3 Kim ta'alluʔ eylemişdür Haʔ añı
Muttaşıldur ʔādir-i muʔlaʔ añı

4 Pāsban-ı cümle-i 'ālemdür o merd
Zübde-i efrād-ı ādemdür o merd

5 İtmiş ol mazmūnı bu yüzden beyān
Mevlevī ol dil-penāh-ı 'āşīʔān

(8a)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 زان تعلق کرد با حسبی اله
تا که کردد جمله عالم را پناه

1 Oldı perde nūr yezdāna beşer
Geldi ol nūr ile meydāna beşer

2 Cism-i insan oldı ol nūra libās
Andan eyler cān ziyā-i bī-ʔıyās

Cevrī Efendi

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

1 Kitāb-ı meşnevī kim nüşā-i 'ilm-i ʔaʔıʔatdür
O kim ma'nāsını idrāk ider şāhib-kerāmetdür

2 Ser-ā-pā şerḥ-i remz-i nükte-i ma'na-yı ʔur'āndur
Beyān eyler uşul-i dīni her beyti bir āyetdür

- 3 Bilinmez mantıķ u hey'etle bu 'ilmüñ işārātı
Buña idraki yetmez 'aql [u] fehmiñ özge hikmetdür
- 4 Değüldür naql-i aḥkām-ı nücüm-ı āsmān ammā
Yine cümle kitāb-ı āsmānīden hikāyetdür
- 5 Kitāb-ı āsmānīnin budur ma'nā-yı maẓmūnı
Ki her bir nüktesi bir vaḥy-i münzelden kināyetdür
- 6 Zebān-ı ḥālden şādır kelāmu'llāhı nāṭıķdür
Bunuñ tefsiri Haḳḳā ḥāric-i lafz [ü] 'ibāretdür
- 7 Ne Ḳaşānī bilür te'vīl-i ma'nāsın ne Cürcānī
Egerçi anlaruñ her biri şāhib-i faziletdür
- 8 Meger feyz irişe Monlā Celālü'd-din-i Rümīden
Ki zīrā ol edīb-i 'ālem-i ğayb-ı hüviyetdür
- 9 Ol üstād-ı mu'alleḡ-ḡāne-i 'ilm-i ledünnī kim
Melāik dersġāhında ser-ender-ceyb-i ḡayretdür
- 10 O keşşāf-ı rumūz-ı müşkilāt-ı rāz-ı ma'nī kim
Nikāt-ı dilkeşi bürḳa'-ġüşā-yı sırr-ı şüretdür
- (8b)
- 11 Olanlar luṭf-ı Haḳla mahzar-ı feyzi ol üstādıñ
Bağılsa her biri mecmū'a-i esrār-ı ḳudretdür
- 12 O feyziñ maẓharından biri 'Abdu'llah Efendidür
Ki isti'dād ile üstād-ı aşḡāb-ı ṭarīkatdür
- 13 Bu sözde şāhididür meşnevīye yazduġı şerḡ
Ne şāhiddür müdde'āmı [şıdḳ ile] işbāta ḡüccetdür

- 14 Bu feyz-i nesve-i şahbâ-yı ilhâm-ı ilâhîdür
Ki her kem cür'ası şûriş-fezâ-yı 'aql [u] fikretdür
- 15 Bu şevk-i cezbe-i envâr-ı 'aşk-ı lâ-yezâlîdür
Ki ednâ zerresi süzende-i fehm ü kiyâsetdür
- 16 Bu feyzîñ şevki mihr-efrûz-ı 'uşşâk-ı haqîkatdür
Bu şevkiñ feyzi hestî-sûz-ı erbâb-ı haqîkatdür
- 17 Muhaşşal olmayınca mahzar[1] bu feyz ü bu şevküñ
Bu kâre cür'et itmek hâric-i nîrû-yi himmetdür
- 18 Bu şerhiñ vaşfını tafşile hâcet yok bilür ehli
Ki her bir nüktesinde luţf-ı ma'ni bî-nihâyetdür
- 19 Olunmuş müstetîr her lafzınuñ tahtında biñ ma'ni
Anı idrâk idenler nüktedân-ı sırr-ı vahdetdür
- 20 Fünûn-ı mağrifetde bir mükemmel nüşadur haqqâ
Ki ecnâs-ı fevâ'id yoqlasañ bî-ğadd ü gâyetdür
- 21 Huşuşâ tarz-ı inşâ vü 'ibârât-ı dil-ârâsı
Beyân-ı müşkilât-ı fenn-i 'icâz-ı belâgatdür
- 22 Edâ-yı şâf [ü] pâki selsebîl [ü] kevşer-i bâkî
Sevâd-ı hatt-ı müşk-efşânı sünbülzâr-ı cennetdür
- 23 Zihî sûret-nümâ-yı ma'nevî kim tab'-ı feyyâzı
Bu güne cevher-i mir'ât-ı hüsn-i kâbiliyyetdür
- 24 'Ulûm-ı şer'[ü] taḥkîkâ bu deñlü dest-res bulmaq
Safâ-yı zâhir [ü] bâtından âsar-ı 'alâmetdür

25 Taşavvuf ‘ālimiñ merdāne teşhîr eylemek böyle
‘Aceb kuvvedür el-ḥaḫ sa'y ile olmaz velāyetdür

(9a)

26 Faziletle bu şerhiñ ğayrından luḫfi beş artuḫdur
Olursa tāriḫ-i tamāmı işābettir

27 Degül ḥaddim bu şerhüñ vaşfi ammā cür'et[e] bā'is
Lisāna nuḫḫ-ı şāriḫden iren āşār-ı kuvvedür

28 Sülük ehli ‘aceb mi olsa pey-rev āña ey Cevrî
Cenāb-ı zātı ḫaḫḫa rehber-i rāh-ı hidāyetdür

Günāhî Dede Fermāyed

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

1 Bülbül-i nevrüz ile nālişde nāyilerdenüz
Rāstî ‘uşşāḫ içinde biz nevāyilerdenüz

2 Şanma mānend-i ḫabāb-ı mey hevāyilerdenüz
‘Aşḫ meydānında baş oynar fedāyilerdenüz

3 İḫtiyār itdük nemed āl-i ‘abāyilerdenüz
Ḳomazuz cāmı müdām elden şafāyilerdenüz

4 Görmedi bāḫî beḫā gördük fenāyilerdenüz
Geçmişüz ḫodlukdan ey zāhid ḫudāyilerdenüz

5 Ḳana boyanduk şehîd-i Kerbelāyilerdenüz
Şāh ḫaḫḫiçün ‘Aliyyü'l- Murtażāyilerdenüz

6 Şevḫ-i Mevlānāyla Şemsü'l-ḫudāyilerdenüz
Ümmet-i Aḫmedden olduḫ Muştafāyilerdenüz

(9b)

II

1 Ḳırḫa-i tecrîd içinde gerçi pinḫāñ olmuşuz
İbn-i Edhem gibi ‘aşḫa çünki sultān olmuşuz

- 2 Geçmişüz öz kendümüzden şöyle hayrân olmuşuz
Terk idüp t̄ac u kab̄a-yı dehri ‘ür̄yân olmuşuz
- 3 Bir iki gün kim bu f̄ani evde mihm̄an olmuşuz
K̄ase-l̄is-i ḥ̄āce-i erb̄ab-ı ‘irf̄an olmuşuz
- 4 Bir hilāl-eb̄rū şanem kūyında ḡurb̄an olmuşuz
Döne döne çarḡ-ı tenevvürde biryân olmuşuz
- 5 Mihr-i mehr̄ularla gerçi ḡāk yeks̄an olmuşuz
Zerre-i n̄açiz iken meşh̄ur-ı devr̄an olmuşuz
- 6 Şevḡ-i Mevl̄anā ile Şems̄ü'l-h̄üdāyilerdenüz
Ümmet-i Ahmedden olduk Muştaf̄ayilerdenüz

III

- 1 Biz boyun virdik belā bendine çākerler gibi
Bulduk ol zincir ile z̄inet- ḡazanferler gibi
- 2 P̄asıb̄ānuz ma‘rifet-genc̄ine ejderler gibi
H̄amil-i esr̄ar-ı ‘aşḡuz üşt̄ur-i nerler gibi
- 3 C̄ana başa ḡalmayup esr̄uk dilāverler gibi
ḡahbe d̄ünyanın zeb̄unı olmaduk erler gibi
- 4 Ḥaydar-ı vaktiñ olup b̄abında ḡamberler gibi
P̄üşt-i p̄a urduk felek farkına serverler gibi
- 5 D̄ürret̄ü't-t̄ac olmuşuz ‘ālemde gevherler gibi
ḡalbimiz ş̄af oldu mir'āt-ı ḡalenderler gibi
- 6 Şevḡ-i Mevl̄anā ile Şems̄ü'l-h̄üdāyilerdenüz
Ümmet-i Ahmedden olduk Muştaf̄ayilerdenüz
- (10a)

IV

- 1 Gül yüzün fikriye gönlüm oldu cennetden irāḡ
K̄ulbe-i ‘aḡḡar için l̄azım degüldür b̄āḡ u r̄āḡ
- 2 Ṭ‘an ider z̄āhid görüp sinemde yer yer t̄āze d̄āḡ
H̄alet-i mecm̄ū ‘a-i gülden ne fehm eyler kelāḡ
- 3 Eylerüz biz her nefes şeh-b̄āz-i ḡudsilerle l̄āḡ
Cife-i d̄ünyāya m̄ā'il olmazuz manend-i z̄āḡ

- 4 Tekye-i dilde uyarduđ nūr-ı vahdette çerāğ
İrdi mihr-[i]⁸ ‘ālem-ārānuñ fūrūğunda ferāğ
- 5 Fūls-i ađmerce degül ‘aynumda la‘l ü ŧeb-čerāğ
Bakmazuz altun olursa ser-be-ser sađrā vü dağ
- 6 ŧevđ-i Mevlāna ile ŧemsü'l- hüdāyilerdenüz
Ümmet-i Ahmedden olduğ Muŧtafāyilerdenüz

V

- 1 Cānuma ŧem‘-i tecellīnūñ uraldan pertevi
Zerre zerre rađŧ urur mānend-i Tūr-ı Mūsevī
- 2 Zūlmet- ābād-ı fenādur çünki dünyānın evi
Gūŧe-i bī-tūŧe-i fađr içre olduđ münzevī
- 3 Ne kıılır kıuds-ı Halīlu'llāh ne dir ‘İsevī
Kānadur nūŧ-ı revān ü tāc u tađt-ı Hūsrevī
- 4 Sūreti қо ‘aŧđ ile olduñsa merd-i ma‘nevī
Deff [ü] nāy ile semā‘ it Mevlevī ol Mevlevī
- 5 Bu Günāhī-veŧ olup nūr-ı celāl-i pertevī
Geh ğazel nazm eylerüz gāhī kelām-ı Mesnevī
- 6 ŧevk-i Mevlānā ile ŧemsü'l-hüdāyilerdenüz
Ümmet-i Ağmedden olduğ Muŧtafāyilerdenüz
- (10b)

‘Abdurrağman Pāŧā

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Nā-ümidem hałđdan Mevlā mu‘inümdür benim
‘Avn-i tevfiğ-i refik ü qarīnümdür benim
- 2 İlticā-yı cān u dil ancak Cenāb-ı Hağdur
Kim ‘atāsı yāverüm luğf-ı zamīnümdür benim
- 3 ŧükr-i bī-đad kim pey-ender-pey füyüzāt-ı Hūdā
Çāre-sāz-ı hağır-ı rāz-ı hazīnümdür benim

⁸ mihr-[i]: mihr ü (metin)

- 4 Ceyş-i âlâm-ı kudüretten beri olsam n'ola
Hıfz-ı Haq her hâlde hısn-ı haşîrümdür benüm
- 5 Feyz-i yezdân ile söylendi bu nazm-ı laîf
Şanma ey 'abdi ki şî'r-i nev zemînümdür benüm

Bâkî

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Şehâ gördüm cemâlünde seniñ dört nesne yazılmış
Biri aydur biri gündür biri zühre biri rıdvân
- 2 Bu dört nesneyi beñzetedüm seniñ 'alâ cemâlüne
Biri sünbül biri nergiz biri lâle biri mercân
- 3 Bu dört nesne saña Haqdan 'atâdur ey gül-i ra'nâ
Biri hüsünün biri hulkuñ biri vaşfuñ biri hübân
- 4 Saña yavuz şananlara bu dört nesne garîm olsun
Biri İncil biri Tevrât biri Zebûr biri Furqân
- 5 Bu Bâkî bendiñi şâhum bu dört nesneden esirge
Biri hasret biri fûrkat biri 'uzlet biri hicrân

(11a)

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilün fa'

I

Yârâb reh-i 'aşkıñda beni şeydâ kııl
Ahkâm-ı 'ibâdatı baña icrâ kııl
Nezzâre-i sun'ında gözüm bînâ kııl
Evşâf-ı habîbüñde dilim güyâ kııl

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 هر که باشد خمّشین دوستان
هست در کلخن میان بوستان

Her kim olsa hem-nişin-i dūstān
Aña külḥen olsa oldı būsān

- 2 هر که با دشمن نشیند در زمن
هست او در بوستان در کولخن

Ol kişi kim hem-dem-i düşmen olur
Gülşen olsa menzili külḥen olur

- 3 دوست را مازارا ما و منت
تانکردر دوست خصم و دشمن

Kimseyi āzurde itme kim senüñ
Olmaya tā dūst-ı ḥasm ü düşmenüñ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Mağz-ı Qur'ān'dur kitāb-ı meşnevî-yi ma'nevî
Vaḥy ile nazm itmiş anı Ḥazret-i Monlā-yı Rūm

- 2 Şems-i 'aşkı görmek istersen tilāvet kıl anı
Eylesün işrāf-ı dilde mekmen-i Monlā-yı Rūm

(17a)

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fa'

I

Ḥisset keremüñ resmine bî-reng oldı
Luḫf eylemek ehl-i kereme neng oldı
Bu cem'-i husbān-ı leim içre fehīm
Dil kāfiye-yi luḫf gibi teng oldı
Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ül

I

Ey ravza-i hüsn içre cemālūñ gül-i al
 Ey zülf-i siyāhī sünbül-i bağ-ı cemāl
 Seyr eylemişem çemensitān-ı ḥattuñ
 Dil-teng olur ḳāfiye sebze mişāl

(18a)

Mesnevî- Şerif

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 حق تعالی کر سموات افرید
از برای دفع حاجات افرید
- 2 تانکرید ابر کی خنتدد چمن
تانکرید طفل کی جوشد لبن
- 3 سالها باید که اندر افتاب
لعل بایدرنک و رخشانی و تاب
- 4 همچو تاری شد دل و جاندر شهود
تاسر رشته بمن رویی نمود
- 5 سیصد سال درغار بودند
در زمان ملک صالح تندروسی بیدار شوند
- 6 دزدر یکر عفو باشد جان برد
کی و زبر و حارش مخزن شود
- 7 صوفی این الوقت باشد در متال
لیک صافی فارغست از وقت و حال

(18b)

Mesnevî- Şerif

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 اشتهار خلق بند محکم است
درره او بند اهن کی کمست
- 2 دانه باشی مرغکانت برچند
غنچه باشی کود کانت برکنند
- 3 هر که داد او حسن خودرا در مزاد
صد قضای بد سوی او رو نخهاد
- 4 هین مشو شکر به پیش طوطیان
بلکه زهری شو شوایمن از زیان

Mesnevî- Şerif

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 کر بصورت ادمی انسان بدی
احمد و بو جهل خود یکسان بدی

Mesnevî- Şerif

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 چون خرابات امدان پیر اجل
از قد و مش جمله میهاشد عسل

Ḥāzret-i Mevlānā Cāmī Fermāyed

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fa'

I

ای برده کمان که صاحب تحقیقی
واندر صفت تعین خود صدیقی
هر مرتبه از وجود حکمی دارد قطعه
کر حفظ مراتب نکنمی زندیقی

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 ولو كان النساء كما ذكرنا
لفضلت النساء على الرجال
- 2 فلالتاينث لاسم الشمس عيب
ولا التذكير فخر للهِلال

Tercüme-i Lām'î**Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn**

- 1 Didügüm gibi olursa havātîn
Ricāl üstüne fazlında ne şek var
- 2 Müzekker degildür bedre mufaḥḥar
Mū'nişlikten ayırmaz şems hem 'ār

(19a)

Mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn

- 1 همی جواهی تولذانی که ازوی
بنار جاودان اندرر بمانی
- 2 برین اتش اکر داری صبوری
بران اتش صبوری چون توانی

Mesnevî**Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn**

- 1 از بهاران کی شود سر سبز سنک
خاک شو تاکل بروید رنک رنک

Mesnevî**Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn**

- 1 قعرچه بکزید هر کو عاقلست
زانکه در خلوت صفاهای دلست
- 2 ظلمت چه به که ظلمتهای خلق
سر بز دانکس که کیردپای خلق

Mesnevî

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 لاتخافو اهست نزل خا.فان
هست در خور از برای خایفان
- 2 هر که ترسدم و را ایمن کنند
مرد دل ترسنده را ساکن کنند

Mesnevî

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 خلوت از اغیار باید نی زیار
پوستین بهردی امد می بهار
(19b)

Ez Mesnevî-Şerif

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 دست کیراز دست ما مارا بخر
پردهرا بردار و پرده ما مدر
- 2 بازخر مارا ازین نفس پلید
کاردش تا استخوان مارسید

Ez Mesnevî-Şerif

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 اننافی دار دنیا ناحسن
اننافی دار عقبا ناحسن
- 2 راه مارا چون کلستان کن لطیف
منزلی ماخود باشی شریف

Monla Cāmî Gufte

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 قطره اب منی در صدف هر نکار
کوهر کوینده شد معرفت کردکار

Şeyh Sa'îd Gufte

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 برك درخنان سبز در نظر هوشيار
هر ورقكى دفتر پست معرفت كردكار

Beyt

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Zemzem ile mi gülâb ile midür bilmediler
Ne ile yıkadılar hâzret-i Mevlânâyı

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 كر ننولى ورقى ميخراش
كر ننوانى قلمى ميزاش

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 كى دعای تو مستجاب شود
كه بيك روى درد و محرابى

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 در حضور يار هر جانب نكه كردن خطاست
يکز مان حاضر نشين اى دل كه دلبر ناظرست
(20a)

Müstezād

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Mef'ülü fe'ülün

- 1 اى سنبلى سيراب تو برلاله رخسار
از باد بجولان
در خلقه زلف دل خلقيست كرفتار
مجموع پريشان
- 2 ان غمزه غماز دو ابروى مقوس
جادوست پر افسون

وان طره طرار بگرد کل رخسار
هندوست نکهبان

3 ان سیمز نخدان تو کویست معلق
مگذار بزلفش
ترسم که ببازی بیر و هندوی طرار
ان گوی بچوکان

4 بر سر و سهی لاله کل یار که دیدست
هر چند که بینم
از روی تو بر قامتت ای سر و برفتار
پیوسته کلستان

5 هر کزند هندست در افاق نکاری
زین کونه کسی را
جانرا چه محل بر سر بازار تو دلدار
زین حسن فراوان

6 بی روی تو هر روز بهر گوشه کسانند
نشسته بزاری
در کوی تو باشد همه شب از دل افکار
بر خسته افغان

7 فر.کادنه پیمود چو حداد غم عشق
در محنت خسرو
شیرین چو تو کی بود شکر یار یگفتار
شیرین لب و دندان

(20b)

Ḥāẓret-i Pīr

Mef'ūlū fā'ilātūn mef'ūlū fā'ilātūn

1 الهی بحرمته الف الا ای محمد و ال محمد
یک کوهری چو بیضه جوشید کشت دریا

2 الهی بحرمته ب برکت محمد بخششی محمد
کف کرد و کف زمین شد وزوداو سما شد

3 الهی بحرمته ت تولای محمد و ببلع محمد
تو دیده نداری که بود در نکری

4 الهی بحرمته ث ثنای محمد و ثواب محمد
ور نه زسرت تابقدم یوست همه

Ḥazret-i Pīr

Mef'ülü mefā'ilün mefā'ilün fa'

- 1 خود را چو دمی زیار هرم یابی
از عمر نضیب خویش ان دم یابی
- 2 زنخار که ضایع نکنی ان دم را
زیرا که چنان دمی دیکر کم یابی

Ḥazret-i Şeyḥ 'Aṭṭār

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 چه دانستم که این دریابی پایان چنین باشد
بخارش آسمان گردد کف دریازمین باشد

Lisānī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Dā'imā hem şoḥbet ol dānā vü rind-i ḥāşla
İḥtilāṭ itme yüri nādānla eşḥāşla
- 2 Her denī-i ru-siyehle olma bir dem hem-nişin
Ḳalb-i pākiñ tā ki ṭolmaya seniñ is pāsla
- 3 Ehl-i dünyā ile devrişme oturma ki şaḳın
..... dilleri ḥannāsla vü
- 4 Ey Lisānī her 'avām ṭab'iyle itme ittiḥād
Ġayret it hem-meclis ol 'ālemde ḥaşül'-ḥāşla

Neşâfî Kıt'a

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- 1 El virmedi mekâre-i dünyâ dīvâ-yı dil
Āvâre olup eyleme izhâr-ı telâşı
- 2 Cem' eylememiş meclis-i 'âlem
'İrfân ile bir yerde Hudâ 'aql-ı ma'âşı

(21a)

Min Kelâm Azâde Efendi Sırrıhü'l-azîz

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Vâris-i 'ilm-i ledünnî âdem-i ma'nâ bizüz
Vâkıf-ı sırr-ı rumûz-ı 'alleme'l-esmâ bizüz
- 2 Fakr ile fahr eyledük mülk-i farzın şâhıyuz
Lâ-ubâlîyüz egerçi 'ârif-i dâna bizüz
- 3 Sî vü dü haft okuduk yârûn cemâlinde 'ıyân
Üstüvârumuzı bildük ümmet-i vuştâ bizüz
- 4 Mahzar-ı Monlâ-yı Rûmuz Meşnevî bürhânumuz
Sâlik-i râh-ı haqîkat vâşıl-ı Mevlâ bizüz
- 5 Bizdedür sırr-ı Muhammed nuṭṭ-ı pāk-i Mevlevî
Maḥzen-i genc-i ilâhî şâhib-i esmâ bizüz
- 6 Bende-i evlâd-ı Aḥmed ḥâk-i râh-ı Muştafâ
Murtaẓânuñ çâkeriyüz 'âşık-ı Zehrâ bizüz
- 7 Münkîr-i âl-i 'abâya tîgdür her nuṭṭumuz
Kâhir-i a'dâ-yı dîn ü seyf-i Mevlânâ bizüz
- 8 Ḥâzret-i sulṭân 'aşka kul idelden kendümüz
Fırka-i nâcîden olduk 'urvetü'l-vuškâ bizüz

Raḥmî Fermayed**Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün**

- 1 Dilese yâr ruḥı kâkülüne tâb virür
Bâğbânına ki şeb-bûya seher âb virür
- 2 Dâğımı tuḥfe diyü yâre n'ola 'arz itsem
Gâh olur şâha gedâ bir gül-i sır-âb virür
- 3 Rûz-ı hicrânda ğamum gûş iden oldı helâk
Dile efsâne gice dîdelere h'âb virür
- 4 Tâb-ı meyden n'ola ger gül gül olursa ruḥ-ı yâr
Reng-bûsî-i gül-i nevrûzuma meh-tâb virür
- 5 Zâr olur Raḥmî dile olsa 'adûnuñ haberin
Şol dil-âver gibi kim tîğına zehr-âb virür

(21b)

Ni'metî Dede Fermâyed**Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün**

- 1 Döküp naḥd-i sirişki terk-i dünyâ itmemüz vardur
Muḥaşşal cümle mülk [ü] mâlı ifnâ itmemüz vardur
- 2 Şarâb-ı la'l-i nâbuñ bûs idüp bezm-i mahabbetde
Lebûñ esrârını mestâne ifşâ itmemüz vardur
- 3 Gerek dögsün gerek sögsün gerek dergehinden sürsin
Visâl-i yâre bir kerre temennâ itmemüz vardur
- 4 Ğubârî-ḥâk-i râhuñla açup jengî-ğam-ı hecri
Gönül âyînesin şâf ü mücellâ itmemüz vardur

- 5 Recā itdükçe vaşlın didi ol şeh baña şabr eyle
Seni ey Ni‘metî bir gün tesellâ itmemüz vardur

Şeyh Sa‘dü'd-dinRubā‘î

Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülün fa'

I

يا راخته مهتجى و نور البصرى
ناجيت ضمير قلبى يا قمرى
استيقضه قلبى بوقت السمرى
انى انا قيك و اتن لى مى نظرى

Tercüme

Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülün fa'

- 1 Eyā rahat-ı cān u nūr-ı başar
Bu vechile ilhām kılduñ baña
- 2 Acup gönüm uyşusını çin-seher
Ki ben sendeyüm saña benden nazār

Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülün fa'

I

كافر شوى ارزلف نكارم بينى
مومن شوى ار عارض يارم بينى
كر كفر ميا ويزد در ايمان منكر
تا عزت يار و افتقارم بينى

Tercüme

Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülün fa'

I

Küfr isterseñ zülf-i nigārım görgil
İmān dirseñ ‘arz-ı yārim görgil
Ne küfre düş ne nazār it imāna
..... yār ü görgil

(22a)

Şi'r-i 'Arabi

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

- 1 انت قلبى و انت قيه حبيب
انت شقى و صحتى و شفای
- 2 ولسقم القلوب انت طبيب
و يك الموات والجيات طبيب
- 3 ليس فى قلب من يحبك صد قا
و اذا ما نظرت فى بلطف
- 4 غير ذكر اك حالته تستطيب
عن قوادى و اعينى لاتغيب
- 5 لك سرى و مهجتى و ضمرى
ساجد و شاهد و مالى نصيب

Tercüme

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

- 1 Dilimsin hem dilim içre ḥabībim
Dilim derdine hem sensin ṭabībim
- 2 Seniñ değeriñden ayrık yoğdur ey yār
Sürür..... ḥān ğarībim
- 3 Şifa vü derd-i şıḥḥat cümlesinin
Dağı mevt ü ḥayāt içre ṭabībim
- 4 Dil ü dīdem ṭola çün nūr-ı luṭfuñ
Olur cān cism

- 5 Seniñçün sâcid ü şāhiddür el-Ḥaḳ
Zamir ü ḥabībim

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fa'

I

بی تو نظری نیست مرادر کاری
بی روی تو حوش نیایدم کلزاری
در باغ رضای چون تو زیبا یاری
پیدا و نهان روی تو دیدم یاری

Tercüme

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fa'

I

Ey yar yüzündür gözümün envarı
Sensiz nederim seyr-i gül ü gülzarı
Her yana ki bu bağda bakdım yarı
Peyda vü nihan gördi gözüm sen yarı

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fa'

I

بی تو نه بهشت بایدم نه رضوان
نی کوثر و زنجبیل و بحر حیوان
با قهر تو دوزخ است دار رضوان
با لطف تو دوزخ همه روح و ریحان

Tercüme

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fa'

I

Sensiz ne behişt isterem ne Rıdvan
Ne kevser ü zencebil ü ab-ı hayvan
Kahrınla cehennemdür dar-ı Rıdvan
Lütfunla cümle ruh-ı reyhan

(23b)

Der Medāyih-i Pāk-Bāzān-ı Mevlevî Kesserahümü'llāhu

İlā Yevmi'l-Ḳıyām

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Zihî şāhān u mübhîm-i kerāmet ibtihācül' Ḥaḳ
 'Aceb māhān-ı evc-i mihr mihr-i ḥāver-i muṭlaḳ
- 2 Zihî merdān-ı meydān-ı velāyet zūr-ı himmetle
 Hevā iḳlimîn itmişler hebā ser-haddine mülḥaḳ
- 3 Zihî şîrān-ı mest-i neysitān-ı 'ıŝḳ-ı Mevlānā
 N'ola dirise her bir bîşe-i eflāk-i sadd şaddaḳ
- 4 Müsellem 'ārifān-ı sırr-ı tevḥîd-i Ḥudādurlar
 Ki bākîdür henüz āḫirlerinde neş'e-i esbaḳ
- 5 O ḥayl-i bî-nişānuñ yümn-i āşār-ı vücūdıdur
 İden rūy-ı zemîn-i Rūmı nūr-ı vecde müştāḡraḳ
- 6 Fenā vîrānesinde her biri bir genc-i pinhāndur
 Külāh ü ḫırḳadan itmiş tılısm-ı rû-püşın Ḥaḳ
- 7 Lisān-ı Ḥaḳḳ ta'bir-i mezāyā-yı şühūd üzre
 Veliyy-i meşhed-i vālā dinilmek anlara elyaḳ
- 8 Gelür [meşreblerine]⁹ serd-i germiyyet [beter]¹⁰ zîrā
 Benî-nev' içre [vaşf]¹¹-ı mevlevî ser-māye-i revnaḳ

⁹ [meşreblerine]: mesreblerine (metin)¹⁰ [beter]: tîr (metin)¹¹ [vaşf]: موصف (metin)

- 9 Anuñcün ter-zebân-ı hâme der-kâr-ı taḥayyüldür
K'ider midhatlarında meşq-i maẓmün-ı nev-i evfâk
- 10 'İbâret kim kuşürin i'tirâf ide sitâyışde
Degüldür dūr olursa lâl-i ḥayret lehçe-i inṭâk
- 11 Süvâr-ı berq- cevân-ı Burâk-ı cezbe olmışlar
'Aceb mi olsalar seyr-i seyirde cümleden esbak
- 12 Hemîşe eyleyüp terk-i sivâ bî-berg ü zâd-ı reh
Tecerrüde me'âdi eylemişler mebd'-i mülsâk
- 13 Tehî kıalmaz olan pür-i'tikâd-ı pâk ol hızbe
Derünı nisbet-i Mevlâya olmuşdur anuñ evşak
- 14 Muḥakkak olmasaydı intisâbın nisbet-i Mevlâ
Olurdu [ism-i] mensûbı muḥakkak bî-aşl-ı müştak
- 15 İderler ser-be-der ki bî-ḥodâne ḥod-nümâlarla
Me'âl-i ḥasb-i ḥâli mâcerâ-yı perde vü sancaq
- 16 Virilmez ruḥşat-ı irâd-ı baḥş-i ğayre meclisde
Ḥayâl [-i]¹² pâd-ı Mevlânâdurur şoḥbetleri ancak
- (24a)
- 17 Cihânı terk idüp dāmân-ı câne kıl teşebbüş kim
Budur ḥunkâr-ı ekber devletinde atmaq u tutmaq
- 18 Gören şeyḫiyle 'aynü'l-cem'-i dervişân yek-rengin
Kıyâs eyler ki mehdiyle ḥurûc itmiş benî İşak

¹² [-i] : ü (metin)

- 19 Olur keşfü'z-zamîr itdüklerinde mihreden rüşen
Hakîm-i 'aql-ı dūr-endîşe hayret-zā olan muğlak
- 20 Semā'-ı Mevlevî taqlîdin eyler yoḥsa taḥkîkâ
Gelürdi giderek bu çarḥ-ı devvâre daḥı ṭurmak
- 21 Alup ḥayr-ı nefes ednâların a'ladan a'lâ gör
Dem-i âdemden eyler maḥşaduñsa maṭlabı bulmak
- 22 Ne resme eyledük iṭrâ vü iḡrâkı senâsında
Dimez mi vâkıf-ı iḥmâl olan hâzâ'l-keâm aşdaḳ
- 23 Ṭutardı zîr-i pâ-y-ı Mevlevîde rüyını iksîr
Hezârân meskenetle olmasa sedd-i rehi ṭopraḳ
- 24 Nice bî-raḥne olmaz cām-ı 'ayş-ı ḥoşları dâ'im
Ki ḥırz-ı çeşm-i beddür yanlarında seng-i ta'n ü daḳ
- 25 Neyi divân-ı rāze tercümân-ı ḡayb itmişler
Zebân-ı ḥâl bal olmuş reh-i îmâda her barmaḳ
- 26 Daḥîl-i dâ'ire olmuş geçüp def ya'ni çenberden
Usûliyle çekilmiş rüy-ı naḳş-ı kâre perde raḳ
- 27 Ḳudümü sîne-küb itmiş 'ukûs-ı şevḳ ü [vecd]¹³-i ḥâl
Semā' erbâbına gösterdi yir yir velvele bayraḳ
- 28 Muḥibbün gül gibi ḥandân ḥoş-vakt-i şafâ-rüyı
Ne ḡam püşt-i 'inâd-ı münkir olsa kîneden münşaq

¹³ [vecd]: vücüd (metin)

- 29 Degüller gūşe-dār-ı güft u gūy-ı bād-ı peymāyān
Sukūtı eylemişdür hikmet ile pāsuḡ-ı aḡmaḡ
- 30 Semā'-ı bā-şafā virmiş şudüre inşirāh-ı tām
Rikābı eylemiş rıḡḡ-ı riyādan hāy u hū mu'taḡ
- 31 Olurdu ney gibi hem-demleri bī-sem'a-vā'iz hem
Hem-āheng olşa zār-ı rāz-ı gülde bülbül ü 'aḡ'aḡ
- 32 İderdi lerzīş-i za'f dilde temkīn-i rüyīn-ten
Bulaydı māye-i himmetlerinden taḡviyet zībaḡ
- 33 Fedā-yı var iderler rūšenā-yı çeşm-i aḡbāba
Çerāḡ-āsā olaldan kendilerden gayriye eşḡaḡ
(24b)
- 34 Görürdi dest-bürden şāh-ı naḡ-ı lu'bet-i efkār
O cānibden olaydı sāye-i deste maḡal beydaḡ
- 35 Selāmetde nümūdār-ı melāmet vaḡt-i ḡācetde
İderler künc-i külḡānda şafā-yı şufle-i cevsaḡ
- 36 Menāḡıb kim Celālü'd-dīn cemālin eyleye icmāl
Deh-engüşt-i şehādet-senc ile gerdān olur yarpaḡ
- 37 Niçün iḡrāra gelmez Meşnevī tafşīline münkir
Görünce geldüḡin imāna ḡāfir tevbeye efsaḡ
- 38 Denā'et itmeyüp çün cīfe-i dünyāya meyl itmez
O sulḡānun seg-i kūyına süflīdür diyen alçaḡ
- 39 Velī belki ide cür'et ḡarīm-i hetk-i eşyāya
Ḳazā engüşt-i dest-i dil-ḡırāşa virmesün tırnaḡ

- 40 Düşer mi çeşm-i insāna nigāh-ı tünd ol semte
Meger kim olmaya makdūr aña inşāf ile baķmak
- 41 Gedā-şüret olan dervişin itme hātır-āzürde
Şeh-i iķlīm-i sīreddür aña her vech ile hoş baķ
- 42 Muhaşşal rāstān-ı mevlevīnūñ pey-revi olsun
Tariķa isteyen Sākıb refiķ-ı enseb ü erfaķ
- 43 ‘Azizā Zü’ntiķāma münkirīnūñ hırmen-i ‘ömrin
Şerār-ı berķ-i ‘ālem-süz-ı ķahr-ı ķārına sen yaķ
- 44 Egerçi mevlevī düşmenlügi besdür cezā ammā
Nedür görsün hele pişin şavb-ı Haķķa harf atmaķ
- 45 Özün āhen sözün seng eyleyüp tağyır-i ğayretle
Sezādur her dem anuñ cānına āteş-zene çaķmaķ

Müseddes-i Belīg Der Senā-yı Mesnevī vü Mevlevī
Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

I

- 1 Noķta-i bāsı nikāt-ı ķāf unūnı mühtevī
Fevc-i satrı mevc-i deryā-yı haķiķat-i pey-revi
- 2 Gūşe-i vaķdetde kendi hoş-murāķıb münzevī
Bezm-i ‘irfānı pür itmiş şoķbetiniñ pertevī
- 3 Sırr-ı ‘aşķa tecemān-ı ma‘nevīdür Meşnevī
Hasb-i hāl-i ‘ārifān-i Mevlevīdür Meşnevī
- (25a)

II

- 1 İtmede t̄alibleri vaķtiyle hūsn-i terbiye
Kılmada enfāsına her ğüne pendi ta‘biye

- 2 Nağme-i sem'a-zidâyı evvel idüp tavşkiye
Oldı āhîr nağd-ı albe kâr-sâz-ı tasfiye
- 3 Sırr-ı 'aşa tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-ı hâl-i 'ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

III

- 1 Zâhirâ gerçi dehân-ı neydedür baş-ı merâm
Lîk gûyâ-yı verâ-yı perde oldı lâ-kelâm
- 2 Olmayınca rây-ı dervîşân nefes-bendi tamâm
Gelmez aqvâl-i perîşâna kemâliyle nizâm
- 3 Sırr-ı 'aşa tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-i hâl-i 'ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

IV

- 1 Gûş-i hûşa kim ide lufile tevcîh-i hîtab
Çehre-i maqsûda eyler kışsa-i ğayrı nikâb
- 2 Her beyânı itmede açmazdan şad feth-i bâb
Bi'l-bedâhe dir fehîmân-ı sühân hâzâ kitâb
- 3 Sırr-ı 'aşa tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-i hâl-i 'ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

V

- 1 Kenz-i mafinûn ılsım-ı ğaybına miftâhdur
Tekye-ğah من عرف şeh-gîrine mışbâhdur
- 2 Halka-i âyîn-i pâki hasretü'l-eşbâhdur
İstimâ'-ı va'z-ı nazmı râhatü'l-ervâhdur
- 3 Sırr-ı 'aşa tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-i hâl-i 'ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

VI

- 1 Şadr-ı dīvān-ı tarīkat pīşgāhıdur anuñ
 Hacle-i rāz-ı velāyet cilvegāhıdur anuñ
 (25b)
- 2 Hār-geh-i māh-ı kerāmet bārgāhıdur anuñ
 ‘Alem ü ādem gedā-yı hānķāhıdur anuñ
- 3 Sırr-ı ‘aşķa tercemān-ı ma‘nevīdür Meşnevī
 Hāsbi-ı hāl-i ‘ārifān-ı Mevlevīdür Meşnevī

VII

- 1 Cāmi‘-i ‘ilm-i ledünnü şārih-i nażm-ı mübīn
 Kāşif-i elgāz-ı aķbār-ı şefī‘ül-müznibīn
- 2 Nāżım-ı na‘t-ı şerīf-i enbiyā vü mürselīn
 Maşrık-ı envār-ı esrār-ı cenāb-ı Şems-i dīn
- 3 Sırr-ı ‘aşķa tercemān-ı ma‘nevīdür Meşnevī
 Hāsbi-ı hāl-i ‘ārifān-ı Mevlevīdür Meşnevī

VIII

- 1 İtmiş imzā şeş-cihāt-ı defterin hükmi-ezel
 Mülzem-i ğayret olur aña iden fikr-i cedel
- 2 Gerlik-i efķarla gelmez nuķuşuna hālel
 Levh-i maķfūz-ı haķāyıķdur o düstürül ‘amel
- 3 Sırr-ı ‘aşķa tercemān-ı ma‘nevīdür Meşnevī
 Hāsbi-ı hāl-i ‘ārifān-ı Mevlevīdür Meşnevī

IX

- 1 Cennet-i tevķide olmuş ‘aynı ile selsebīl
 Teşnegānı itmede sīrāb-ı esrār-ı celīl
- 2 Ey harīm-i hāş-ı vaşla isteyen rüşen delīl
 İntisāb-ı lehce-i pākine ũurma sel sebīl
- 3 Sırr-ı ‘aşķa tercemān-ı ma‘nevīdür Meşnevī
 Hāsbi-ı hāl-i ‘ārifān-ı Mevlevīdür Meşnevī

X

- 1 Sîne-i pür-nür-ı Mevlânâdan olmuş ser-zede
Güş idüp pendin huzur-ı kalb ile şeyh ü dede
- 2 Meclisi olsa n'ola şâm u seher hâlet-gede
Elbet olmaz vâ'izâ bu hây u hûlar bî-hüde

(26a)

- 3 Sırr-ı aşka tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-i hâl-i ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

XI

- 1 Sâlikân-ı râh Hakkâ mürşid-i haydur müdâm
Pişvâ-yı cezbe-i tevfiqa der-peydür müdâm
- 2 Gerdiş-i evrâkı güyâ câm-ı pür-meydür müdâm
Sîne-i pür-kîne zîrâ şafha-i keydür müdâm
- 3 Sırr-ı aşka tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-i hâl-i ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

XII

- 1 Ser-be-ser âyîne-i âlem-nümâ-yı evliyâ
Mecma'ül-bahreındür her meşnevîsi bî-riyâ
- 2 Hızır-ı ilhâm-ı İlâhî mevki'idür hâliyâ
Ziver-i ser-levhâsı tevkî'-i şâh-ı enbiyâ
- 3 Sırr-ı aşka tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-i hâl-i ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

XIII

- 1 Kanda kim gevher-nişâr-ı fark-ı ehl-i dil ola
Nâhun-ı hall anda bî-kayd-ı gam-ı müşkil ola
- 2 Her kesün maşşül-i sa' yı kendiden hâşıl ola
Menzile erken kademde bî-ta'ab vâsıl ola
- 3 Sırr-ı aşka tercemân-ı ma'nevîdür Meşnevî
Hasb-i hâl-i ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

XIV

- 1 Sîne-çāk-1 şīve'-i şīrīn-edāsı Mevlevī
Dest-efşān-1 hayāl-i müdde'āsı Mevlevī
- 2 Çeşm ü gūşa [r]āh-1 teslīm ü rızāsı Mevlevī
Hırқа-ber-düş-1 der-i faqr u fenāsı Mevlevī
- 3 Sırr-1 'aşқа tercemān-1 ma'nevīdür Meşnevī
Hasb-i hāl-i 'ārifān-1 Mevlevīdür Meşnevī
- (26b)

XV

- 1 Zıkr iden aşārın itmez semt-i gayre iltifāt
Lenger-i temkīn olur eṭvārına pāy-1 şebāt
- 2 Keştī-i seyri bulup ṭūfān-1 keşretten necāt
Nīm-cān-1 şūr iken yine bulur tāze hayāt
- 3 Sırr-1 'aşқа tercemān-1 ma'nevīdür Meşnevī
Hasb-i hāl-i 'ārifān-1 Mevlevīdür Meşnevī

XVI

- 1 Cā-nişīn-i hāzret-i Monlā Celālū'd-dīn-i Rūm
Hāsim-i 'ırқ-1 fesād-1 nefis-i mekkār-1 zalūm
- 2 Muslih-i bed-hāl-i bīmār [ü] devā-yı ṭab'-1 şūm
Kāşif-i ğaym-1 ğamum ü dāfī'-i renc-i hūmūm
- 3 Sırr-1 'aşқа tercemān-1 ma'nevīdür Meşnevī
Hasb-i hāl-i 'ārifān-1 Mevlevīdür Meşnevī

XVII

- 1 Fenn-i irşāda odur el-hāl üstād-1 vaḥīd
Emrine her hālile münkād olursa ger mürīd¹⁴
- 2 Māye-i şevķine gitdikçe gele tā kim mezīd
Yoḥsa virmez sūd olsa 'ilmile farzā ferīd

¹⁴ Tā ki gitdikçe gele neşv ü vegāsına mezīd

Emrine rām eylesün her hālile nefsi mezīd

- 3 Sırr-ı ‘aşka tercemân-ı ma‘nevîdür Meşnevî
 Hasb-i hâl-i ‘ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

XVIII

- 1 İtmesün maḥrûm-ı zevk-i Meşnevî cânüñ Hudâ
 Olmasun şâķıb serüñden neş'e-i feyzi cüdâ
 2 Pây-i mâçân-ı senâsında idüp varı fedâ
 Nev-niyâz-ı dil rehinde eylesün kendün gedâ
 3 Sırr-ı ‘aşka tercemân-ı ma‘nevîdür Meşnevî
 Hasb-i hâl-i ‘ârifân-ı Mevlevîdür Meşnevî

(27a)

Müsedes-i Laṭîf Der Senâ-[y1]¹⁵ Mevlevî
 Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

I

- 1 Gevher-i zâtında âb-ı rüy-ı biniş müntavî
 Heykel-i nûrı zemâne hırz-ı cân-ı ma‘nevî
 2 Târek-i fevka'l-'alâyile külâhı müstevî
 Köhne devrâne kudümıdur viren şevķ-ı nevi
 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
 Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

II

- 1 Rüy-ı ḥüsn-[i] gevheri âyineyi ḥayrân ider
 Güş-dâr-ı ḥasb-i hâliñ ḥasreti nâlân ider¹⁶
 2 Mehbiṭ-i nûr-ı nigâhın didever insân ider
 Kâr-bend-i pendini şâķib-dem[-i]¹⁷ devrân ider
 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
 Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

¹⁵ -[y1]: vü (metin)

¹⁶ nâlân ider: cevân ider (metin)

¹⁷ [-i]: ü (metin)

III

- 1 Kānda kim tertīb-i ‘ayş-ı soĥbet-i iĥvān ide
Cām-ı āmīziş şafā-yı vaĥtile cevlan ide
- 2 Sāz u sözin cümle şāh-ı ‘aşĥ der-meydān ide
Şeyĥ-i şehri na‘re-i mestāne ser-gerdān ide
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevī
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevī

IV

- 1 Zikr-i ĥayrı ĥulĥul-endāz-ı kıbāb-ı āsmān
Kışşā-i seyr ü sülūki yādgār-ı ins ü cān
- 2 Çekmede gül-bāngini şām u seĥer pīr ü cevāñ
Ĥişsemend-i nefĥā-i āşārıdur kām-ı cihān
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevī
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevī

(27b)

V

- 1 Merdüm-i çeşminde olmaz meyl-i semt-i mā-sivā
Naşb-ı ‘aynıdur mazāhirde tecellī-i liĥā
- 2 Ser-be-ser mülki vücūdın eylemiş faĥr u fenā
Hānĥāh-ı ĥāzret-i pīrī gibi dārū'l- beĥā
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevī
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevī

VI

- 1 Sünnet üzre bende-i āzāde-i şāh-ı rüsül
Cāde-i taklīdi taĥĥīĥ ehline hayrū's-sübül
- 2 Hāñ-ı iĥsānı ma‘ārifle müheyyā pür-nüzül
Kemterin ĥarf-i du‘āsıdur kilīd-i her ĥufül
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevī
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevī

VII

- 1 Āşinā-yı kâdre nām-ı Mevlevî rif'at yeter
Bed-sigāl-i hizbine hūy-ı bedi nekbet yeter
- 2 Bahtiyāre hizmet-i hāk-i deri devlet yeter
Yārine hayr-ı du'ā ağıyārına gayret yeter
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevî
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevî

VIII

- 1 Tāc-ı devletdür serinde sāye-i taraf-ı külāh
Şimdilik oldur serir-i mülk-i tecrid üzre şāh
- 2 Münkir-i bî-rü'yetūn her vechile hāli tebāh
Şān-ı iqbālî degül şāyān-ı şeyn-i iştibāh
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevî
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevî

IX

- 1 Şāh-ı istignā sipehdür mülk ü mālî n'eylesün
‘Ākıbet hayr itmeyen cāh u celālî n'eylesün
(28a)
- 2 Bā'ış-ı efzāyiş-i fikr-i muhālî n'eylesün
Sedd-i rāh-ı Hākk olan bātıl hayālî n'eylesün
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevî
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevî

X

- 1 Şarḥ-ı āyîn-i sülūk üzre olan cüyendesî
Hālet-i hācetde kim nā-gāh ola pāyendesî
- 2 Olmağ isterse hemişe luḫfinuñ şermendesî
Şıdkile olsun hemān ol Hızr-ı vaqtūn bendesî
- 3 Genc-i pinhān-ı velāyetdür derūn-ı Mevlevî
Kān-ı her-güne kerāmetdür birūn-ı Mevlevî

XI

- 1 Olmasa za'f-ı mizâc-ı rüşde müstevlî sifeh
Cür'et itmezdi cemâl-i râstâna kec-nigeh
- 2 Bir gül-i hasret k'ide âhir anı baht-ı siyeh
Gör ki zîb-i evc-i mihr-i dil-nüvâzîdür o meh
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

XII

- 1 Dem-be-dem gül-çîn-i'ibretdür bu nûzhetgâhda
Seyr ider mânend-i Yüsûf rûy-i câhi çâhda
- 2 Ğam degül vâ'iz olursa âb-ı zîr-i kâhda
Birdür ol bî-ğûşa hây u hüy u âh [u] vâhda
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

XIII

- 1 'Aşkile nevbet-zen-i iclâldür hâlâ kudûm
Sâyesinde sürme-i çeşm-i cihândur hâk-ı Rûm
- 2 Şân-ı 'anķâ çün degül maķdûr-ıderk-i tab'-ı mûm
Bilmese hâlin ne ğam ma'zûr[dur] ğod-bîn-i şûm
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

(28b)

XIV

- 1 Mukbil-i baht-ı bülend-i sermedîdür Mevlevî
Müdbir-i câvid olur kûy-ı hilâfi reh-revî
- 2 Pîr oldukça olur erkân-i inkârı ķavî
Girmeyince kûra görmez neydüğün Gür-ı ğavî
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

XV

- 1 Baṭını şîr ü şeker sırr-ı Celālü'd-dînile
 Āb-ı revgān zāhiri pindār-ı şüret-bînile
- 2 Hem-veķār-ı Qāfdur cem'iyet-i temkînile
 Rûy-ı kârında bulunmaz naqş-ı bed-telvînile
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
 Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

XVI

- 1 Fursat ü miknet rikâbında cenâheyn-i sipâh
 Gitdi şaf [şaf] ğazve-i kübrâda zîb-i kalb-gâh
- 2 İtmesün bî-mevlevî meydân-ı merdânı ilâh
 Yoğsa bîrüz-ı hevâ rûy-ı dili eyler siyâh
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
 Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

XVII

- 1 Olmasaydı rûy-ı aşka Mevlevî âyîne-dâr
 Rû-be-rû sîne döyüp def neysiz eyler mi zâr
- 2 Böyle çarḥ-âsâ niçün dâ'im olurdu bî-ķarâr
 Yâ kimüñ devrinde bu şîve olurdu âşkâr
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
 Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

(29a)

XVIII

- 1 Müddetü'l- 'ömr eyle şâķıb hâmeñi vaķf-ı şenâ
 Rehn-i mihr-i Mevlevî olsun bulınca dîl fenâ
- 2 Görmesün dirseñ cihânda merdüm-i çeşmüñ 'anâ
 Gelmesün gitsün zebân-ı ṭab'a vaşfindan ğinâ
- 3 Genc-i pinhân-ı velâyetdür derûn-ı Mevlevî
 Kân-ı her-güne kerâmetdür birûn-ı Mevlevî

Der-Midhat-i Külâh-ı Velâyet-i Destgâh-ı Mevlevî

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Efser-i hem-ķıymet-i serdür külâh-ı Mevlevî
Tâcdan-ı sâd-pâye ber-terdür külâh-ı Mevlevî
- 2 Sûretâ ser-püş-ı tendür rûy-ı sîretde velî
Câ-nişîn-i dest-i reh-berdür külâh-ı Mevlevî
- 3 Sâyesinde bî-ser ü pâ ser-firâz-ı dehr olur
‘Arşdan inmiş bir efserdür külâh-ı Mevlevî
- 4 Çekmede gül-bângini şubḥ ü mesâ merdân-ı râh
Nûr-ı‘izzetle muḥammerdür külâh-ı Mevlevî
- 5 Kanda olsa rûşenâ-yı çeşm-i dildür peykeri
Nîk-maḥza[r] ḥûb-manzardur külâh-ı Mevlevî
- 6 Nâm-ı sulṭân ile yâd eyler gedâsın rûzgâr
Ol kadar mümtâz-ı serverdür külâh-ı Mevlevî
- 7 Deng ider luṭf-ı hayâli mû-şikâf-ı ‘ibreti
Nev-zemîñ-i hüsn-i âḥardur külâh-ı Mevlevî
- 8 Ser-girân-ı bezm-i peymân-ı ezeldür cânumuz
Serde pür-peymâne-i zerdür külâh-ı Mevlevî
- 9 Bî-nevâsın eylemez ser-geşte-i tîh-i ümîd
Mû-be-mû kibrît-i aḥmerdür külâh-ı Mevlevî
- 10 Sâye-i dest-i kerâmetdür ser-i erbâbına
Kımmе-i himmetle hem-serdür külâh-ı Mevlevî

- 11 Her hayāl-i hām-ı bāzār-ı emel sūdāgerī
Hātır-ı mecmū‘a mazhardur külāh-ı Mevlevī
- 12 Şimdilik mülk-i tarīkatde odur mālīk-riķāb
Baş açık mes‘ūd aḥterdür külāh-ı Mevlevī
(29b)
- 13 Merdüm–i nā-puḥteye itmez ser-i mū iltifāt
Dīde-düz-ı pīr-perverdūr külāh-ı Mevlevī
- 14 Gülbün-i bālā-yı Mevlānādan olmuş ser-zede
Bir ser-āmed gönçe-i terdür külāh-ı Mevlevī
- 15 ‘Ākībet-cūya nemed-pāre-nümādur ķālebi
Līk ehl-i derde cevherdür külāh-ı Mevlevī
- 16 Feyz-i ‘ıtrından meşām-ı cān olur mest-i şafā
‘Anber-i esrāra micmerdür külāh-ı Mevlevī
- 17 Derd-i serd[ür] ser-keş-i hod-bīne ammā ‘ārifūñ
Başına şāyeste zīverdūr külāh-ı Mevlevī
- 18 Ser nedür mīzān-ı inşāfında terk aşhābınuñ
Cān-ı ādemle ber-ā-berdür külāh-ı Mevlevī
- 19 Hem-dem olmaz bed-nihāda tutsa baş üzre daḥı
Böyle zāt-ı pāk- gevherdür külāh-ı Mevlevī
- 20 Muttaşıl vaķf-ı ser-i dil-hastedür āgūşı kim
Şarḥ u ķānūn üzre dil-berdür külāh-ı Mevlevī
- 21 Seng-i ta‘nından ne pervā şeyḥ-ı kūdek-meşrebiñ
Āsmānī tīre isperdür külāh-ı Mevlevī

- 22 Bendegān-ı hazret-i hünkāre teşrīf-i Hudā
Dīde-i inkāre hāncerdür külāh-ı Mevlevī
- 23 Cezbesi rakşān-ı vecd ü hāl ider ‘āşıkıların
Hayli nāzük şūh-ı esmerdür külāh-ı Mevlevī
- 24 Zānu-yı teslīmine ser-dādedür kāmīl-‘ayār
Sikke-i hünkār-ı ekberdür külāh-ı Mevlevī
- 25 Farq-ı cem‘-i faqra şākīb pertev-i devlet yeter
Āftāb-ı zerre-perverdür külāh-ı Mevlevī

Der-Vaşf-ı Hayrū'l-Bikā‘-i Mevleviyye vü

Midhat-ı Mevleviyān

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Kıble-gāh-ı ins [ü] cāndur bārgāh-ı Mevlevī
Āb-ı rüy-ı cān-cihāndur kıblegāh-ı Mevlevī
- 2 Tengdür cevlān-ı hinç-i şevkıne meydān-ı kevn
Mā-verā-yı āsmāndur cilvegāh-ı Mevlevī
- 3 Rezm-i nefse miğfer ü cevşen külāh u hırkası
Gird-i za‘f içre huruşāndur sipāh-ı Mevlevī
- (30a)
- 4 Tār ı pūd-ı hilkatidür derd-i cān u dāğ-ı dil
Kūçe-bend-i imtiḥāndur kārgāh-ı Mevlevī
- 5 N'eylesün rü-püş-ı esbāb u tılısm-ı ḥaşmeti
Züll ü faqr içre nihāndur ‘izz ü cāh-ı Mevlevī
- 6 Şeş-cihāt u çār-süye ilṭifāt itmez gider
Ḥasret-i kevn ü mekāndur yek-nigāh-ı Mevlevī

- 7 Dīde sīr ü dil-i hursend besdür şanma kim
Cerb ü şīrīn āb u nāndur zād-ı rāh-ı Mevlevī
- 8 Ser-be-ceyb-i hırka zıkr ü fikr-i Haqq eyler müdām
Tā‘at-ı yekser zamāndur pençgāh-ı Mevlevī
- 9 Gerden-i şāhān esīr-i tavķ-ı zevķ-ı hizmetī
Hayret-i pīr ü cevāndur pāygāh-ı Mevlevī
- 10 Rūh-baħş-ı mürde-dil olduça ‘İsī ādemi
Hızr-ı vaķt-i derdmendāndur nigāh-ı Mevlevī
- 11 Sāyesinde haşr olur her kıanda olsa ehl-i dil
Mehce-i a‘lām-ı ‘ırfāndur külāh-ı Mevlevī
- 12 Halka-i sevr-i semā‘ olmış aña devr-i kamer
Şems-i evc-i dīn ü İmāndur penāh-ı Mevlevī
- 13 Nefħa-i kıuds-aşyānı mest-i bŷy-i rāz ider
Sŷnbŷl-i bāğ-ı cināndur dŷd-ı āh-ı Mevlevī
- 14 Her nazarda çeşm ü gŷş-ı yādgār-ı kıudrete
Yād-baħş-ı nām-ı sŷbhāndur vicāh-ı Mevlevī
- 15 Dā‘iren-mādār temkīn eylemiş girdārını
Pāye-i kıutb-ı zamāndur pīşgāh-ı Mevlevī
- 16 Hāyta-i cem‘iyyeti bī-medħal-i telvīndŷr
Hāne-i ‘aynŷl-‘ayāndur hānkāh-ı Mevlevī
- 17 Sāliki her ŷft ü hīzinde ider mi‘rāc-ı nev
Bŷl-‘aceb maķsad-resāndur şāh-rāh-ı Mevlevī

- 18 Fārīgü'l-bāl-i ḥulūl-i 'uḡdedür mānend-i ney
İttiḥad-ı hem-demāndur resm ü rāh-ı Mevlevî
- 19 Sîne-i kîne degül nü-tā sipihr olmaz siper
Şest-i ḡayretten cehāndur tîr-i ah-ı Mevlevî
- 20 Kayd-ı ilzāma 'aceb mi düşmese her müdde'î
Şübhe-süz-ı mü- şikāfāndur güvāh- Mevlevî
- 21 [Keştî-i] tūfān ı 'aşka nāḡudādur kendüsi
Cüş-ı sevdā-yı baharāñdur siyāh-ı Mevlevî
- 22 Dîde-i düz-ı pîş-i pā vü güşdār-ı mürşide
Āteş-i menzil-feşāndur seng-i rāh-ı Mevlevî
- (30b)
- 23 Cehl ider mā-beyne ilḡā'-ı ḡuşūmet kim henüz
Mu'ciz-i 'ilm ü beyāndur iktināh-ı Mevlevî
- 24 Yokdur ammā olsa farzā olduḡı yerden yine
Berḡ-i hazme hem-'ināndur iştibāh-ı Mevlevî
- 25 Dem-be-dem şubḡ-ı şafā-yı ḡālile ḡurşidvār
ḡāver-i dil tev'emāndur intibāh-ı Mevlevî
- 26 Gūy[u] çevḡān-ı mezāḡ itsün vā'izi¹⁸
Yoḡsa bî-bāk-i bedāndur nîk-h'āh-ı Mevlevî
- 27 Naḡş-kār-ı bāz-gün-ı himmeti 'ibret-nümā
Ḥāy u hū-'ünvāndur[ur] āh u vāh-ı Mevlevî

¹⁸ Sözcük eksik olduğu için vezin uymamaktadır.

- 28 Naşş-ı bed sedd-i nigāh-ı nīk olmaz çeşmine
Sūdmend-i her zebāndur nīk-hāh-ı Mevlevī
- 29 İstemez irşād-ı ‘aqlī var iken pīr-i cünūn
Teşne-i merg-i beyābāndur şifāh-ı Mevlevī
- 30 ‘Aks-i rüy-ı sākī-i devrān-ı ğam-fersā ile
Cām-ı ‘ayş-ı ‘ārifāndur mihr ü māh-ı Mevlevī
- 31 İtmede büy-ı hoşı reng-i melāmet ta‘biye
Hāl-i ruhsār-ı cihāndur rü-siyāh-ı Mevlevī
- 32 Pür-şadā-yı nevbet itsün nüh-kıbāb-ı ‘ālemi
‘Arş-ı kalb-i ‘āşıkāndur tahtgāh-ı Mevlevī
- 33 Kendüyi meydān-ı hezle - vā‘iz itmiş mel‘abe
Yoħsa cāy-i āb-ı gildür zīrgāh-ı Mevlevī
- 34 Dil- nişān-ı hāzret-i ‘ayn-ı ‘ināyet kim ola
Merd-i kār-ı dil-nişāndur bī-günāh-ı Mevlevī
- 35 Dil-nişīn-i cünbiş ü ārāma oldukça maħal
Reşk-i ‘ömr-i cāvidāndur gāh gāh-ı Mevlevī
- 36 Cümleyi Şākīb n'ola teşhīr-i iħsān eylese
Bī-dirīğ-i şāygāndur genc-i rāh-ı Mevlevī¹⁹

Ġazel-i Fahrī ve Taħdīşī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Mest-i şahbā-yı şühūd-i şāhid-i levlā bizüz
Bī-lev ü lā-yı televvün-i şāhid illā bizüz

¹⁹ ‘Ayn-ı genc-i ĩn ü āndur hāk-i rāh-ı Mevlevī

- 2 Çımme-i kâf-ı haķıķatdür ser-ı temkînımız
Lâne-i sîmurg-ı sırr-ı ĥazret-i Monlâ bizüz
- 3 Mevlevîdür ĥaķķ-ı ta‘bîr-i tevellâmız belî
Mahzar-ı pāk-ı cemâl-i nisbet-i Mevlâ bizüz
- 4 Merkez-i devr ü mutâf-ı şâbit ü seyyâreyüz
Şems-i Tebrîz-i cihâna zerreveş meclâ bizüz
- (31a)
- 5 Cân u dil ser-dâde-i pây-ı Hüsâmü'd-dîndür
Tîg-i bî-zinhâr-ı berķ-ı hırmen-i kâlâ bizüz
- 6 İktibâs-ı şu‘le itdük nûr-ı âteşbârdan
Şems‘-i ‘aynü'l-cem‘-i ĥalvet-hâne-i bâlâ bizüz
- 7 Rû-be-ĥâk-i sâye-i zer-kûb olup iksîrvâr
Mâlik-i ser-mâye-i cem‘iyyet-i âlâ bizüz
- 8 Nâzenîn-i Mevlevî Sultan Veleddür şâhımız
Hiżmet-i ĥâk-i derinde kûçek ü lâlâ bizüz
- 9 Âsitân-ı râstânı virmezüz bî-gâneye
ĥasteyüz dârü‘ş-şifâya cümleden evlâ bizüz
- 10 Çanda bir şem‘-i şebistân-ı kemâl itse zuhûr
Anda bâl ü per yaķan pervâne-i ûlâ bizüz
- 11 Seyrümüz hem-vârdur şîb ü firâz-ı ünsde
Pestile pestüz velî vâlâile a‘lâ bizüz
- 12 Bed-gümân olmaz ebed ĥayre dil-i âĥahımız
Tâ ezelden kec-nigâh-ı nefis olan şehlâ bizüz

- 13 Tercemān-ı derd-i dilden nālemiz mānend-i ney
Dem-be-dem bī-dillere āteş-zen-i veylā bizüz
- 14 Deşt-i vahşet-geş bir dīvānedür Qays añlamaz
Kim verāy-ı perdede hayret-dih-i Leylā bizüz
- 15 Hoş-ķumāş-ı kāmđan sūzen-şıfat idüp gūzār
Çeşm-i rağbetle ‘alāķa itmeyen aşlā bizüz
- 16 Gerçi kūteh dāmen-i kār[-ı]²⁰ giyāđan destimiz
Himmete geldikde ammā zül-yed-i tūlā bizüz
- 17 Pāy-ı māçān-ı melāmetdür serīr-i cāhımız
Rağbet itsek ancaķ ehl-i mesned-i vālā bizüz
- 18 Hānķāh-ı ĥazret-i Ergūna şāķıb-ı sıdķıla
Rūz[u] şeb müjgānını cārūp iden hālā bizüz
- (31b)

Faḥriyyāt ü Taḥdīsāt

Mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün

- 1 Biz feyz-i demle ādem olan Mevlevīleriz
Şāh u gedā-yı ‘ālem olan Mevlevīleriz
- 2 Görmez ĥazāna nergis-i çeşm-i ĥayālımız
Cūş-ı bahār[a hem]-dem olan Mevlevīleriz
- 3 Farķ itmeziz miyān-ı ĥam u ‘ayşı gül gibi
Ĥār-ı elemle ĥürrem olan Mevlevīleriz
- 4 Zānū-yı pīr-i kāmile teslīm idüp seri
Tedbīrimizde bī-ĥām olan Mevlevīleriz

²⁰ [-ı]: u (metin)

- 5 İhrâz-ı hırz-ı sâye-i Monlâ-yı Rûmile
Her şûr ü şerden eslem olan Mevlevîleriz
- 6 Āşârımız ‘aceb mi pür itse mazâhiri
Mensûb-ı ism-i a‘zam olan Mevlevîleriz
- 7 Timşâl-i ser-be-ceybimiz eyler nigâhı deng
Merdüm mişâl ebsem olan Mevlevîleriz
- 8 Kaţ‘-ı nizâ‘-ı bîhûde ehl-i kâl için
Şemşîrveş [o] ebkem olan Mevlevîleriz
- 9 Gelmez gümân-ı hâtıra nîk olsa bed gibi
‘Aynü'l-yakîn mülhem olan Mevlevîleriz
- 10 Mânend-i ney leb-â-leb-i dūd-ı firâķ-ı vehm
Ser-şâr-ı şevķ-i hem-dem olan Mevlevîleriz
- 11 Sūfî ümîd-bîşile itdükçe şuĝl-i tām
Hürsend-i hişşe-i kem olan Mevlevîleriz
- 12 Vâ‘iz niçün müdâhele-i huşķ ider bize
Biz inbisâtile yem olan Mevlevîleriz
- 13 Āyîne-veş nemed-keş-i sûret isek n'ola
‘Ayn-i kademle bî-dem olan Mevlevîleriz
- 14 Zîr-i külehde beste-i himmet miyânımız
Tâc u kemerle mükrem olan Mevlevîleriz
- 15 Pergâr gerdiş-i ser-i cân u dil olmada
Hemvâre pây-ı muhkem olan Mevlevîleriz

(32a)

- 16 Dîvân-ı medhe tâze zemînz velî yine
Nev-rahne-i kühen-zem olan Mevlevîleriz
- 17 Yoğdur bu halka minnetimiz fazl-ı Hağğile
Baht-ı bülende tev'em olan Mevlevîleriz
- 18 Kadr- âşnâ-yı gevher-i deryâ-yı hikmete
Hağğ-ı ri'âyete elzem olan Mevlevîleriz
- 19 Bîrûn-ı kârı eylemeziz çeşm-i bend-i dil
Râz-ı derûne mağrem olan Mevlevîleriz
- 20 Ceş-i hevâyile k'ide cânlar muğâbele
Meydân-ı 'aşka Rüstem olan Mevlevîleriz
- 21 Bezm-i semâ'ı germ idecek devr-i câm-ı hâl
Şadrında kec-küleh Cem olan Mevlevîleriz
- 22 Her-kes enîs-i câmı bilir bizleri henüz
Biz hod yagâne-i rem olan Mevlevîleriz
- 23 İşâr-ı mülk ü mal nedür bâ-kuşûr biz
Cûd-ı vücûda hâtem olan Mevlevîleriz
- 24 Vağt-i cedelde yoğ sözümüz hod-fürûşa kim
Bi'l-iğtiyâr mülzem olan Mevlevîleriz
- 25 Erbâb-ı derd sâyemize itsün ilticâ
Her zağm ü dâğa merhem olan Mevlevîleriz

- 26 Gerçi fütādegān-ı ser-i rāh-ı hayretiz
Menzilde lıkin aqdem olan Mevlevileriz
- 27 Ta'lim-i ders-i ma'rifetu'l-lāh kārımız
'İlm-i ledünne ā'lem olan Mevlevileriz
- 28 Ferdā degül dü-sā'at-i imrūzı n'eyleriz
Şāķıb gūlām-ı yek-dem olan Mevlevileriz

Müseddes Na't-ı Hāzret-i Sulṭān-ı Dīvānī Kuddise

Sırruhü'n-nūrānī

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

I

- 1 Nizāmü'l-mülk-i vecd ü hāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Veliyyü'l-'ahd-ı Cem-i minvāldür Sulṭān-ı Dīvānī
- 2 Hasebde mefḥar-ı ābdāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Nesebde āl-i hayrül-'āldür Sulṭān-ı Dīvānī
- 3 Vekil-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Aşıl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dīvānī

(32b)

II

- 1 Cenāb[1] mecmu'ü 'l- baḥreyn-i cem' ü fark-ı 'irfānī
Rikābı mültecā-yı fevc-i ḥizb-i rūhānī
- 2 'Ayān olmuş cemālinde kemāl-i genc-i pinhānī
Degüldür kābil-i ta'bīr-i vāfī gevher-i şanı
- 3 Vekil-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Aşıl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dīvānī

III

- 1 Medār-ı 'azam-ı mihr ü meh-i devr-i velāyetdür
Demār-ı şaff-ı inkāre dü-rū seyf-i hidāyetdür

- 2 Vücūdı naḥle-i esrār-ı Sinā-yı ‘ināyetdür
Ser-i pîr ü cevāne sāyesi ḥırrz-ı himāyetdür
- 3 Vekîl-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dîvānî
Aşîl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dîvānî

IV

- 1 Olaldan pāy-ı seyri nakş-bend-i rāh-ı Mevlevî
Ḥayāl[i] ‘aksiniñ āyîne-dârı ḥâtır-ı dānâ
- 2 İdüp gerd-i peyin kuhl-ı cilādur merdüm-i bînâ
به فى كل حال حضرت الخلاق احيانا
- 3 Vekîl-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dîvānî
Aşîl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dîvānî

V

- 1 Behişt-i naqd-i dildür sāye-i dîvār-ı dergāhı
Ne bilsün ḳadr-i ṭavḳın gird-bād-ı deşt-i güm-rāhî
- 2 O ḥasretle çeker sâlik bu medd-i āh-ı cān-kāhı
Ola yâ-Rab müyesser rûy-mâli gâh[u] bî-gāhî
- 3 Vekîl-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dîvānî
Aşîl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dîvānî

IV

- 1 Ser-i meydân-ı ‘ibretde külâhı seyf-i ḡayretdür
Dem-â-dem derdmendâna ‘aḡası ḥayr-ı himmetdür
- (33a)
- 2 Cihānı ḡarḳa-i luṭf eylemiş baḥr-i mürüvvetdür
Hümâ-yı evc-i ḳurbet tâc-dâr-ı taḥt-ı ḥikmetdür
- 3 Vekîl-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dîvānî
Aşîl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dîvānî

VII

- 1 Zihî mihr-i münîr-i burc-ı dîn ü dürr-i dürc-i dil
Zihî çeşm ü çerâğ-ı cân ü mâh-ı evc-i ser-menzil
- 2 Dimâğum olmışiken Leylî-yi sevdâsına maḥmil
Neḳâbil itmek vaşf-ı cemâlin zeyn-i her mahfil
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

VIII

- 1 Şehensâha gedâ-yı reh-nişîni olmadur devlet
Ki gelmez âdeme 'âlemde tâc u tahtile 'izzet
- 2 Sühan-fehme şerefdür dergehinde şıdkile hizmet
Bilür ehli olan can-ı 'azîze kulluğın minnet
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

IX

- 1 Hemîşe behre-yâb-ı ḥ'ân-ı lutf-ı k'ola şadıklar
Ḥarâb-ı neş'et-i iḥsânı olsun teşne 'aşıklar
- 2 Helâk-i deşne-i tedmîr olduğça münâfıklar
Şafâ-yı bezmini sürsün semâ ile muvâfıklar
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

X

- 1 'Acebdür mü'min olmak münkiri ol vaşıl-ı Ḥaḳḳıñ
Ki zâtı cilve-gâhıdur cemâl-i şâhid-i 'aşkıñ
- 2 Odur ḥâlâ nigîn-i 'itibârı ḥalka-i ḥalkıñ
Niçe mesmû' olur vâ'iz seniñ efsâne-i daḳḳıñ
- (33b)
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

XI

- 1 İder ber-bād-ı ḥasret hırmen-i ‘ömri dem-i ḥısmı
Olur müjgān-ı kec-bīni siyeh ḥār-ı gül-i çeşmi
- 2 Egerçi yek-nigāhı reşk-i ḥāl-i cüft ider deşmi
Velī fark itmez ol hāli gören bir peşm ile beşmi
- 3 Vekil-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Aşıl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dīvānī

XII

- 1 Görür didār-ı maḫşūdı süren dergāhına rüyı
Dimāğ u çeşme itmez bir daḥı mū rengile büyı
- 2 Ḥārīminde felek bāl-i melekden k'ide cārüyı
N'ola itse yek-āheng anda ‘arif hāyile hüyı
- 3 Vekil-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Aşıl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dīvānī

XIII

- 1 Ḥuzūrı pāy-ı taht-ı ‘arz-ı ḥāl-i iftiḫāridur
Ġıyābı maṭmaḥ-ı enzār-ı şevḳ ü iftiḫāridur
- 2 İdüp her ḥālile manzūr-ı çeşm-i ‘itibāridur
Men ü mā tār ü mār-ı tünd-bād-ı iğbirāridur
- 3 Vekil-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Aşıl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dīvānī

XIV

- 1 Velī ibnü'l-velī dībāce-bend-i defter-i şānı
Şafā-ender-şafā tertīb-i ‘aynü'l-cem‘-i dīvānı
- 2 Semā‘ı pertevdür Mevlevīniñ şem‘-i meydānı
Kudūmıyla uyandurdu çerāğ-ı baḫt-ı erkānı
- 3 Vekil-i vāhibü'l-āmāldür Sulṭān-ı Dīvānī
Aşıl-i şāhibü'l-iclāldür Sulṭān-ı Dīvānī

(34a)

XV

- 1 Ney-i tahkîk anî zât-ı şerîfidür ki nefî-i Haq
Derûnı eyleyüp mâ vü meniden pür-tehî muṭlaq
- 2 Tecellî-ı şafâ-yı vakte olmuş cânı müstağraq
‘Aceb şerh eylemişdür hasb-i hâlin meşnevî-i şaddaq
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

XVI

- 1 Neyistân-ı şehâmetde hizebr-i pür mehâbetdür
Cemâl-i bâ-celâli ‘ayn-ı ħurşîd-i kıyâmetdür
- 2 Sîyeh-güş-ı maqâm-ı ħürmeti olmaq selâmetdür
Şaḫın ger-kâne cünbişden soñı zîrâ melâmetdür
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

XVII

- 1 Cihân-ı nîk ü bedde ki ħarâzdan kârı ‘arîdür
Rüsüm-ı ‘âdeti bî-reng-i mihr ü kîn[e] cârîdür
- 2 O vâlâ menqâbet ħunkâr-ı ekber yâdgarıdur
Velâyât ü kerâmâtı şî‘arı vü- dişâridür
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

XVIII

- 1 Temân oldı çü kâr-ı şevke baht-ı ħâbnâkinden
Tevessüldür murad-ı bende Şâkıb yâd-ı pâkinden
- 2 N'olur rüşen olursa çeşm-i cânı feyz-i ħâkinden
Revâ görmez dirîğ-i sedd-i bûsin sîne-çâkinden
- 3 Vekîl-i vâhibü'l-âmâldür Sulṭân-ı Dîvânî
Aşîl-i şâhibü'l-iclâldür Sulṭân-ı Dîvânî

(34b)

Niyāz-nāme-i Be-ḥazret-i Celālū'd-dīn Argun

Ḳuddise Sırruhu'l-'Aziz

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 N'ola ehl-i naẓar olsa dil ü cānile meftūnuñ
Ki baḥs-i fenn-i vasfıñ 'aqlm itdi denk meftūnuñ
- 2 Cemāl-i aḥsenü't-taḳvimiñi meşşāta-i kudret
Kemāl-i luḫfına mir'āt idüp ihsān-ı bî-çūnuñ
- 3 Celāl-i 'izzetūñ itmiş cenāb-ı dāver-i ḥikmet
Medār-ı pās ādābı cihān-ı ḥāk-i pür-ḥūnuñ
- 4 Sen ol māh-ı velāyetsin ki evc-i burc-ı ḥāletde
Zamān-ı cān-ı itdiñ cilve-i tenvīr-i meşhūnuñ
- 5 Sen ol şāh-ı kerāmetiñ zemīn-i cism-i ādemde
İderdi raḳş İskender olaydı 'aql-ı me'zūnuñ
- 6 Sen ol şamşām-ı gaybīsın çıḳaldan ten niyāmından
Dil-i mirriḫi şeb-gīr eyledi bīm-i şebīḫūnuñ
- 7 Dü-rūye derd-i serddür çeşm-i rüşen kim ser-i rehde
Ġubār-ı hasretiñden olmaya her gāh memnūnuñ
- 8 Ser-i sevdāger-i derdiñ ne minnet olmaḳ āsude
Olinca her zebānı zimmet-i sāyeñde mazmūnuñ
- 9 Olurdu bür'-ı sā'a müjde-baḥş-ı şıḫat-ı cāvīd
Demīd[e] olsa dā'-ı bî-devāya ḫarf-i efsūnuñ
- 10 Tenezzül mi ider hiç sāye-i ārāma avāreñ
Nevāziş-düşmen-i dest-i keremdür farḳ-ı maḫzūnu

- 11 Sezādur mahmil-i çarhıñ olursa Leylî-i nāzı
Ki olmuş gerdiş-i gird-i ser-i qabriñle Mecnūnuñ
- 12 Sürāğ-ı menziliñde mihr-i ‘ālem-gîr ser-gerdān
Firāqıñ halka –i dāğ eylemiş qaddini gerdūnuñ
- 13 Dil-i zāre dağı kār eyleyüp āḫir gam-ı hicrān
Reh-i sevdāda oldı pey-revî her pîr-i meymūnuñ
- 14 Şerār-ı dūd-ı āhı ‘ālem-āşüb-ı derūn oldı
Virüp seyl-i sirişke seng ü ḫākin kūh u hāmunuñ
- 15 Düçār olduḡda herkesdan iderdi evvel istiḫbār
Reh-i kūyuñla ḫāq-ı dergeh-i iksîr-i mevzūnuñ
- 16 O resme dāstān-ı bü'l-‘aceb olmuşdı aqvālî
Ki raḫmet-ḫ̃ān olurdı yād iden nāmını Mecnūnuñ
(35a)
- 17 Zebān u ḫāme olmuşdı beyān-ı ‘aczine şāhid
Ḥikāyāt-ı perişānı o tîh-i vaqt-i merhūnuñ
- 18 Olurdu külbesi kāḫ-ı tesellî pîr-i Ken‘ānıñ
Göreydi hāleti maḫmûre-i bende bu mescūnuñ
- 19 Ne müşkil kār idi āyā ki baḫt-ı bed olup reh-zen
Düşeydi semt-i ḡayre rûy-ı rāh-ı cān-ı maḡbūnuñ
- 20 Olurdu lā-cerem gitdikçe bir gün şad felāketle
Beyābān merg derd-i ḫasreti sen dürr-i meknūnuñ
- 21 Maḫām-ı ḫizmete zîrā sezāvār olsa her sālîk
Reh-i ‘azmine seng olmazdı ḫam tāb‘[1] felāḫunuñ

- 22 Velî bîdâr olup nâ-gâh çeşm-i tali'-i vaḳti
Be-dîdâr oldı rûy-ı luḳfi her nevâzda maẓmunuñ
- 23 Ki ya'nî Ka'be-i ma'nî cemâlin 'arz idüp Şâḳıb
İrişdik âsitânına Celâlü'd-dîn-i Argûnuñ
- 24 Bi- hamdi'l-lâh Hızır-ı himmet-i merdân idüp irşâd
Derunuñla şafâdan oldılar âyîne bîrûnuñ
- 25 Cebîn-i ḫâliñ itdi intisâb-ı dergeh-i pür-bâb
Zerîr-i reşkle rûyı nola zerd olsa altunuñ
- 26 İderdi belki icrâ hükmini çeşm-i bed-i eyyâm
Penâhî olmasa dîvâr-ı ravẓañ püşt-i ma'yûnuñ
- 27 İdince sâyesi farḳ-ı faḳîri menbiḫ-i devlet
Çekildi pây-ı rîvi dâ'ireñden dîv-i mel'ûnuñ
- 28 Ne rif'atdur ser-i üftâdegâna yâ veliyya'l-lâh
Ki teşrîf eyleye ol sâye-i iḫsân-maḳrûnuñ
- 29 Olurdu hem-ser-i ḫurşîd olaydı zerresi nâzil
Ser-i müy-ı vücûd-ı müye-dârı üzre Kârûnuñ
- 30 Ḥarîm-i ḫankâhuñda olan yek-vije-i süknâ
Baña yegdür ḫuşûrından tamâmen rub'-ı meskûnuñ
- 31 Şabâ-veş ḫizmet-i ḫâk-i derinden eksik olmazdı
Olaydı rüft ü rûba ruy-ı isti'dâdı Ceyḫûnuñ
- 32 Ne sâye mâye-i nevş [ü] nümâ gülzâr-ı 'irfâne
K'odur hâlâ maḫalli ḫüsn-i ḫâl-i rûz-efzûnuñ

- 33 Riķāb-1 dehri raķķ eylerdi zūr-1 şerm-i in' āmı
Gireydi destine ser-māye-i dāmānı medyūnuñ
(35b)
- 34 Ne sāye sitre-i şal-i siyehdür Ka'be-i faķra
Velī ķat ķat ıkarmıř ipligin bāzāra eksūnuñ
- 35 Dilā ol sāyede deryūze eyle kām-1 dāreyni
Kef-i dest-i du'āya vaķf idüp ģāl-i diger-gūnuñ
- 36 Ki āģūř-1 ümīdiñ hāle'-i bedrū'l-merām olup
İder iķbāl rūřen künc-i tār-1 baģt-1 vajūnuñ
- 37 Zemīn-i tab'ıñı ģurrem envār-1 Şemsü'd-dīn²¹
Ola hem pertev-i şubģ-1 sa'ādet rüy-1 şeb-gūnuñ
- 38 Zemān-1 cānuñı pūr-vecd idüp esrār-1 Mevlānā
Vire ģayret sebük-rūģāne luţf-1 arģ-1 mevzūnuñ
- 39 Yeter itdi şinā baģr-1 şenāda ģā'ış-meşreb
Yeter gūř-āşnā oldı dür-i bigāne-mazmūnuñ
- 40 Nice şāyeste vaşf itse gerekdür şā'ir-i ģāme
Kerāmātın o ģāk-i pāk-i müřk-i 'aşķ-ma'cūnuñ
- 41 Nedür bāzār-1 Kirmān-1 kemālātında miķdārı
Zemīn-i ģātır-1 fātirde ģāşıl müşt-i kemunuñ
- 42 İlāhā 'āşıķān-1 Mevleviyye cilvegāh olsun
Hemişe şāģe-i bezmi o nüzhetgāh-1 me'mūnuñ

²¹ Kelime eksik olduğu için vezin bozuktur.

- 43 Beden oldukça Ferhād-ı hevā-yı cān-ı Şīrīnim
Zebānın çeşme-i şīr ü şeker it ṭab'-ı ḥūnuñ
- 44 Serüm sebz-i nevāziş-sūd-ı dest-i şefkati olsun
Diriğ itme nevāl-i behre-i ḥān-ı hümāyūnuñ
- 45 Dem-i āhirde seng-i āstānı bālīşi olsun
Gerekmez tekye-i zānū-yı yāri 'ālem-i dūnuñ

Der Midḥat-ı Mevlevî-ḥānehā 'Ammerahā

Allāhu Te'ālā 'Ale'd-devām

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Ḥarīm-i ḥāş-ı merdān-ı Ḥudādur Mevlevî-ḥāne
Zemīn-i mülk-i 'unşurdan cüdādur Mevlevî-ḥāne
- 2 Şebistān-ı ḥayāl-i vaḥdet-i iḥvān-ı bī-kīne
Hemīşe ḥargeh-i māh-ı şafādur Mevlevî-ḥāne
- 3 Niyāz ü nāz olmuş bir birine anda āyīne
Ser-ā-ser ḥacle-i mihr ü vefādur Mevlevî-ḥāne
- (36a)
- 4 Zihī bāb-ı me'ālī intisāb-ı hüsrev-i tevcīd
Ki māl-ā-māl feyz-i Kibriyādur Mevlevî-ḥāne
- 5 Zihī ḥāver ki itmiş Şems-i dīn işrāk ceybinden
Temāşā cezbe-fermāy-i verādur Mevlevî-ḥāne
- 6 Zihī mesned ki ḥuddāmın ider 'ālī- ḳadır²²
Dü 'ālemde sa'ādet-intimādur Mevlevî-ḥāne

²² Bu mısradā vezin uymamaktadır.

- 7 Ser-i mes'ûda besdür devlet-i rû-mâl-i dergâhı
Mahall-i fırsat-ı hacet-revâdur Mevlevî-ḫâne
- 8 Bulınmaz rāh-ı taḫrîbi sūrâğ-ı pây-ı gerdişle
Taḫarrî-kerde-i ḳıble-nümâdur Mevlevî-ḫâne
- 9 Olur hem-sâyesı ser-mâyedâr-ı himmet-i 'ālî
Civâr-ı Ḥaḳḳ u sāmî-mültecâdur Mevlevî-ḫâne
- 10 Kerâmetdür sûtün-ı ṭâḳ-ı iclâl-i felek-reşki
Veliyyu'l-laha vâlâ müttekâdur Mevlevî-ḫâne
- 11 Esâsı vaz' olunmuş zirve-i temkîn-i ḫâl üzre
Cenâb-ı sidre-veş ḳudsî binâdur Mevlevî-ḫâne
- 12 Mu'ayyen bâr-gâh-ı ḫâzret-i ḫunkâr-ı ekberdür
Melâz-ı fitne-i ḫavf ü recâdur Mevlevî-ḫâne
- 13 Mu'allâ- taḫtgâh-ı devlet-i fakr ü ḳanâ'atdür
Müsellem cilvegâh-ı dil-güşâdur Mevlevî-ḫâne
- 14 Sevâd-ı a'zam-ı mülk-i velâyetdür ḫarem-kirdâr
Maṭâf-ı cavḳ cavḳ-ı evliyâdur Mevlevî-ḫâne
- 15 Cünüd-ı nefs ü dîv olmaz zafer-yâb ol ḫavâlîye
Muṭalsam ḳal'a-i satvet himâdur Mevlevî-ḫâne
- 16 N'olâ zâgân meyl-i cîfe-i dünyâ-nüfûr olsa
Ḳadîmi lâne-i vaḳf-ı hümâdur Mevlevî-ḫâne
- 17 Görinmez münkire ḫâşiyet-i şekl-i der ü bâmı
Muḫibbe tüde-i kuhl-i cilâdur Mevlevî-ḫâne

- 18 Niçün tār eyleye dūd-ı çerāğ-ı medrese çeşmin
Dil-i bīnāya kār-ı rüşenādur Mevlevī-ḫāne
- 19 Semā'-ı dil-nişin āyīn-i zevk-i ehl-i süknāsı
Neme[k]-sārān²³-ı tebdil-i hevādur Mevlevī-ḫāne
- 20 Naż[i]r olmaz aña nūzhetde gülzār-ı irem zirā
Teferrücgāh-ı çeşm-i pīş-i pādur Mevlevī-ḫāne
(36b)
- 21 Olur her nev-nihālī naḫle-i esrār gitdükçe
Cihān-ı eymen-i neşv ü nemādur Mevlevī-ḫāne
- 22 'Acebdür vā'ize ḫālī görünmek pāy-māçāni
Ki ḫālā pür-şudūr-ı aşfiyādur Mevlevī-ḫāne
- 23 Daḫil-i şoḫbet-i 'ayş-ı hoşı olmaz gider zāhid
Ki bī-nakş-ı pey-i pāy-ı riyādur Mevlevī-ḫāne
- 24 Dil-i dervīşe bīm-i merg yokdur anda olduḫça
Serāy-ı 'işret-i cām-ı beḫādur Mevlevī-ḫāne
- 25 Bulur her-kes murāda dest-res rāh-ı ziyāretle
Anuñçün mercī'-i şāh u gedādur Mevlevī-ḫāne
- 26 Miyān-ı zāhir ü bātında güyā mecma'ü'l- baḫreyn
Maḫarr-ı Hıẓr vaḫt-i iktizādur Mevlevī-ḫāne
- 27 Zemīni me'men-i āmed-şod-ı ḫavm-i girān-cānān
Sebük-rūḫa 'aceb ḫavlet-serādur Mevlevī-ḫāne

²³ neme[k]-sārān: nemel-sārān (metin)

- 28 Şadefdür gevher-i rüşen-dilāna sīne-i şaḥnı
Mekān-ı lā-mekānı müdde‘ādur Mevlevî-ḥāne
- 29 Ṭabībi pīr-i kāmildür iden tedbīr-i tertībin
Ki bīmar-ı dile dārü'ş-şifādur Mevlevî-ḥāne
- 30 İder gūşe-nişīn ḥırķa-ı pūşını kemer- beste
Maḳām-ı vāriş-i āl-i ‘abādur Mevlevî-ḥāne
- 31 Külehdür sikkesi ḥāliş-‘ayār-ı ḥizmet-i pīre
Miḥekk-i imtiḥān-ı dest ü pādur Mevlevî-ḥāne
- 32 Ḥarīfin kim şerefde nisbet-i Mevlā ferīd itmiş
Bikā‘ içre vahīd olsa revādur Mevlevî-ḥāne
- 33 Tecellī-i cemāl-i ism-i zāta mazḥar olmuş kim
Nümū-dār-ı kemāl-i Muştafādur Mevlevî-ḥāne
- 34 Bu köhne ḥānkāha şaldı nā-geh tāze āvāze
Olup mecmū‘a-i zātü'n-nevādur Mevlevî-ḥāne
- 35 Diger-gūn olmada gitdükçe ḥāli tekye'-i dehrīñ
Bi-hamdī’llāh daḥı ke’l-ibtidādur Mevlevî-ḥāne
- 36 Ḥoş-āmīz eyleyüp devrinde ‘aynü'l-cem‘i yārānı
Gürūh-ı ḡayre gir-dāb-ı cefādur Mevlevî-ḥāne
- 37 Selāmet cā-nişīn āfet-i şöhret-ķıbābınd
Ricā-i ḥazme burc-ı inzivādur Mevlevî-ḥāne
- (37a)
- 38 Güşāde maṭbaḥ-ı in‘āmı rüy-ı pīr ü bernāya
Ġidā-yı ķāleb ü ķalbe şalādur Mevlevî-ḥāne

- 39 Degüldür cāy-ı ta'bîr-i kuşur-ı itizâr-endîş
Ribât-ı hüsn-i ta'mîr-i haţâdur Mevlevî-ḫâne
- 40 Ḥarîmi dâ'iren-mâdâr genc-i naqd-i vecd ü ḫâl
Murâd üzre medâr-ı intişâdur Mevlevî-ḫâne
- 41 Cenâb-ı meşnevîdür şem'î-i bezm-i ḫâlet-efzâsı
Nigîn-i ḫalkâ-i arz u semâdur Mevlevî-ḫâne
- 42 Nice gül-gün meşreb olmaya meydân-ı itrâ-gîr
Vesî'üs-sâḫa-i tayy-ı şenâdur Mevlevî-ḫâne
- 43 Yeridür eylese şeb-dîz-i ḫâme cilve-i igrâḫ
Ki şîrîn-kâr-ı tîrd-ı nâ-be-câdur Mevlevî-ḫâne
- 44 Mu'ammerdür dem [ü] devrânile hem-vâre ḫullâni
Belî ma'mûre-i berg ü nevâdur Mevlevî-ḫâne
- 45 Henüz âgûş-ı râḫatdur esîr-i derde her künci
Menâş-ı bî-gezend-i ibtilâdur Mevlevî-ḫâne
- 46 Füsûn-ı mekr-i bed-güdan olur aşḫâbı âsûde
Meded-cüyân-ı iḫlaşa ḫimâdur Mevlevî-ḫâne
- 47 Teḫâbül meclisinde ḫâ'il-i nâmûs u neng olmak
Neyistân-ı hezîrân-ı fenâdur Mevlevî-ḫâne
- 48 Tevekkül buk'a-dâri vü edeb derbân-ı dergâhı
Ḥilâf-ı cinse redd-i dâ'imâdur Mevlevî-ḫâne
- 49 Melâmet perde-dâr-ı maḫremân-ı gülşen-i râzı
Hemânâ menzil-i râḫ-aşnâdur Mevlevî-ḫâne

- 50 ‘Aceb mi hār-ı dīvārı olursa gülbün-i irşād
Muḫaddes ravza-i neşv ü nemādur Mevlevî-ḫāne
- 51 İderler gerçi âmāc-ı şemātet gāh geh ammā
Yine kehfü 'l-emān-ı mācerādur Mevlevî-ḫāne
- 52 Rebāb u def ḫudūm ü ney naḡam-senc-i ser-i kūyi
Dem-ā-dem zevḡ u şevḡ-i cān-fezādur Mevlevî-ḫāne
- 53 Tehî ḡalmaz olan cārū-keş-i meydān-ı iḡrāri
Maḡaḡḡ-ı raḡl-i sevdā-yı münādur Mevlevî-ḫāne
- 54 Derūnı pür-ḡurūş-ı neş'e-i gül-bāng-i Mevlānā
Muḡīḡ-i terk ü tecrīd-i sivādur Mevlevî-ḫāne
- (37b)
- 55 Sezādur beyt-i ma‘mūr-ı ḡaḡīḡat nāmına zirā
Ziyāretgāh-ı fevvāc-ı nühādur Mevlevî-ḫāne
- 56 O lāhūtī cenāba ḡod-perest-[i] mā vü men girmez
Riyāzetgāh-ı teslīm ü rızādur Mevlevî-ḫāne
- 57 Der ü dīvārı meclā-yı şafā-yı vaḡt ü ḡalb olmış
Dü-rū āyīne-i ‘ālem-nümādur Mevlevî-ḫāne
- 58 Ser [ü] cān şāḡīb olsun rehn-i seng-i āşiyānı kim
Penāh-ı bī-kes-i dārü'l-cezādur Mevlevî-ḫāne

Der Vaşf-ı Hırḡā vü Kemer Fuḡarā'-ı Bābu'llāhi Te‘ālā

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Sulḡān-ı faḡr ziveridür hırḡa vü kemer
Esbāb-ı faḡr mefḡaridur hırḡa vü kemer

- 2 Endām-ı şān-ı ‘ārife zībende hoş-ķumāş
Nev‘-i libāce bihteridür ھرķa vü kemer
- 3 Mebrür olunca ھرızmet ü meşķür olunca sa‘y
Ĥüsn-i sülük kişveridür ھرķa vü kemer
- 4 Cem‘-i ĥavās-ı bī-hüde gerd-i ten itmede
Ĥamm-ı ĥakīm hem-seridür ھرķa vü kemer
- 5 Oñmaz fenā-yı sāyelerinde ġām-ı sivāi²⁴
Kehfü'l-amān hem-seridür ھرķa vü kemer
- 6 Düş ü miyān-ı merd-i rezim-cüy-ı nefside
Lā-büdd minhu keyferidür ھرķa vü kemer
- 7 Derviş ser-be-ser zānū-yı dilün²⁵
Āyīne-i mükerreridür ھرķa vü kemer
- 8 Lerzān-ı pūşiş ü beden-²⁶ārā olanlarıñ
Şevb ü niṭāk-ı āzeridür ھرķa vü kemer
- 9 Nev-hīz-i pāy-ı seyr-i serāy-ı ferāgatün
Ġüyā kenār-ı māderidür ھرķa vü kemer
- 10 Āġüş-ı ĥüsn-i terbiyedür her biri velī
Nefsiñ belā-yı ber-seridür ھرķa vü kemer
- 11 Gelmez şümāre ĥāşiyet-i pür-kerāmeti
Tecrīd-i tām²⁷ mażharıdur ھرķa vü kemer

²⁴ ġām-ı sivāi: ġām-ı māsivā (metin)

²⁵ 7a'da vezin bozuktur.

²⁶ beden-: beden ü (metin)

²⁷ tām: nām (metin)

(38a)

- 12 Virāne-i bedende olan genc-i sîretiñ
Rû-püş-i kadr-gevheridür hırka vü kemer
- 13 Sūdâger-i metâ'-ı velâyet k'ola fak[î]r
Ser-māye-i ser-â-seridür hırka vü kemer
- 14 Sâlik giyüp kuşanmak için hānkāhda
Teşrif-i luḡf-ı reh-beridür hırka vü kemer
- 15 Şâl-ı sipîhr-i çārüm ü seylî-i keh-keşān
Olsa Mesîha hoş yeridür hırka vü kemer
- 16 Simā vü kalb şāhibin eyler münîr-ḡāl
Şems-i kemāl hāveridür hırka vü kemer
- 17 Sūfî-i şāf- meşrebe şāh-ı ḡaḡîkatiñ
Cāh-ı ezel muḡarreridür hırka vü kemer
- 18 Sākıb cenāb-ı ḡazret-i pîriñ saña hemān
Ta'vîz-i bende-perveridür hırka vü kemer

Der Mîdhat-i Hızmet-i Ekābir-i Dîn-i Mübîn

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 İqbāl ü kerāmet virir aşḡābına ḡizmet
İksîr-i sa'ādet olur [erbābına]²⁸ ḡizmet
- 2 Maḡdūm-ı cihān olmaḡa bā'is olur āḡir
İfrāḡ olıcaḡ kâleb-i ādābına ḡizmet

²⁸ [erbābına]: iyābına (metin)

- 3 Cārüb-keş-i meydân-ı irâdet olup ey dil
İtmiş ola gör maṭlabıñ esbâbına hizmet
- 4 Elbette ider dâ'ire-i vüs'ate mâlik
Mânend-i felek nokṭa-yı aḳtâbına hizmet
- 5 Gelmez kişinin rütbesine şemme-i nokşân
Mâlen bedenen itmeden aḥbâbına hizmet
- 6 Tedricile gör beydaḳı ferzîn-i şeh eyler
Vaḳtiyle ki mebrûr ola ebvâbına hizmet
- 7 Dervîşe olur mâye-i pîrî vü cevân-baht
Bu ḥânḳahıñ şeyḫine vü şâbına hizmet
- 8 Deryâ-yı dile şûr-i şafâ-hîz gerekdür
Maḳşûd ise 'aşḳıñ dür-i nâ-yâbına hizmet
- (38b)
- 9 Cânıñ var iken itme şaḳın maṭbaḫ-ı dehrıñ
Ten-perver olup kâse-i ḳûr-âbına hizmet
- 10 Āgûşu ider ḥalḳa-i dîde gibi hâle
Ḥüsnuñ naẓar-ı pâkile meh-tâbına hizmet
- 11 Gülçîn-i merâm-ı dil ider çeşm-i ümîdi
Bâḳî hüneriñ gül-bün-i şâd-âbına hizmet
- 12 Kanber gibi raḳḳ-ı men ü mâden olur âzâd
Şıdḳile ide[n] 'ilm-i ledün bâbına hizmet
- 13 Şüretde kemâl olmayıcaḳ şadr-ı nişiniñ
Müşkildür anıñ ḳâḳım u sincâbına hizmet

- 14 Furşat kim ola fevt nedür çäre-i Rüstem
İtmiş tütalım cānile Sührābına hizmet
- 15 Ancağ eli başına irer ol şeh-i hūbān
Teklīf idicek bende-i bī-tābına hizmet
- 16 Şāgirdi ider hāşiyeti behrever üstād
Her şan‘atıñ ihlāşile qallābına hizmet
- 17 Nān u nemek-i halkıñ o kim haqqını bilmez
Şükrāne ider mi der-i vehhābına hizmet
- 18 Kāhil bulamaz rāh-ı rehā-bend keselden
Hemvāre ider kendi ğor u h‘ābına hizmet
- 19 Bī-ħürmet ü maħrūm ider insānı megesvār
Bāğ-ı hevesiñ sufre-i dūşābına hizmet
- 20 Destūr-ı ‘amel itse n'ola bende vü h‘āce
Virmişdür eşer gerdiş-i dülābına hizmet
- 21 ‘Ayn-ı berekāt itmededür her harekātı
Mensūb-ı veliyy-i Hağ ü ensābına hizmet
- 22 Ğark-āb-ı cezā eylemedür her ğas ü ğāri
Küh-sār-ı fiten-‘uhde-i seyl-ābına hizmet
- 23 Şemsü'l-Hağ-ı [Tebrīze]²⁹ mürīd olmayan itmez
Nüh-tā şadefiñ gevher-i sīr-ābına hizmet

²⁹ [Tebrīze]: bir bize (metin)

24 Cūyende-i iksîr-i velâyet olan itsün
Dergâh-ı felek-rif'at[i] bevvâbına hizmet

25 Şâkıb aña kim ʔalı'-i sa'd olmaya rûzî
Dünyânîñ ider kirmek-i şeb-tâbına hizmet

(39a)

Der Vaşf-ı Nemed-i Dervişân-ı Dil-rîşân
Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1 Āyîne-ḥâne-i dilidür kāmiliñ nemed
Ser-rişte-i güşâyışidür müşkiliñ nemed

2 Çekmiş kenâre bedr-i vücüdını hâlevâr
Pîrâye-i sa'âdetidür muḫbiliñ nemed

3 İḳbâl-i baḫt-ı 'izzet-i 'âlem-şümûlile
Maḳbûl-i ḫulle-i beridür ḳâbiliñ nemed

4 Tenvîr-i ḳalb ü taşfiye-i ḳaleb itmege
Meşkül-i çille-ḥânesidür 'âḳiliñ nemed

5 Râh-ı hevâ-yı şeş-ciheti sedd ider müdâm
Fânûs-ı şem'î-i ḫâletidür ḫâmiliñ nemed

6 Mecmû'a-i müşâhede eyler ḫayâlini
Ḫalvet-serây-ı ḫâtırıdur vâşılıñ nemed

7 Sevdâ rübûde itmez idi zîb-i düş anı
Dârü's-şifâsı olmasa la-yu'ḳaliñ nemed

8 Ser-tâḳadem ḫimâyet-i dervîş itmede
Ḳa'im-maḳamıdur naḫar-ı şâmiliñ nemed

- 9 Bār-i belā-yı püşt-i belāhet-ķıvāmdur
Kārın temām ider giderek ğāfilīñ nemed
- 10 Reşk-i libās-i faħrile zindān-ı faķrıdur
Mānend-i tıfl gördigine mā'iliñ nemed
- 11 Biz cāme-i ta'alluķı sad-pāre itmişiz
Rābī ķabāsıdur ten-i āb u giliñ nemed
- 12 Gūyā miħekk-i tecrübe-i her 'ayārdur
'Uryān ider 'uyūbını bī-ħāşılıñ nemed
- 13 Genc-i ğmā-yı dīde vü dil oldığı gibi
Künc-i 'anā-yı ħasretidür āmilün nemed
- 14 Çıķmaz olunca dā'iresinden mürīd-i ħāl
Cāy-ı penāh-ı fitnesidür bī-diliñ nemed
- 15 Olduķça tālīb-i Ħaķa ser-māye-i şafā
Mūy-ı dimāğ-ı naħvetidür bātiliñ nemed
- 16 İhrām-ı tıvf-ı Ka'be-i teslīmidür hemān
Rāh-ı rızāda sālīk-i ser-menziliñ nemed
- (39b)
- 17 Taħt-ı beķā-yı salţanat-ı şān-ı cānidur
Tīğ-i fenā-i fī'llahile bismiliñ nemed
- 18 Pīrān-ı kāre cāme-i tebdil-i çeşm-i zaħm
Anbār-ı pās-ı āfetidür ħāşılıñ nemed
- 19 Mānend-i cism ħāne-i ber-düş-i rūħıdur
Seyyāh-ı 'ālem-i dil olan fāzliñ nemed

- 20 Naql itseler kerāmetini itme şübhe kim
Tevşik ider rivāyetini nāqiliñ nemed
- 21 Vā'iz 'aceb mi olsa pesendide-i cihān
Ācil-ķumāş-ı hil'atıdur 'āciliñ nemed
- 22 Olmaz hücūm-i dağdağadan raḡne-yāb kim
Muhkem hişār-ı işmetidür nā'iliñ nemed
- 23 Manzūr-ı ehl-i ḡazm olup irdi nihāyete
Tıtdı yerin kerāmetile maḡuniliñ nemed
- 24 Leylī-keş-i revān olalı maḡmil-i beden
Pūşide-i 'acā'ibidür maḡmiliñ nemed
- 25 Sulṫān-ı Tūr u şāh-ı Ķaren yād-gārıdur
Girmez eline bī-hüner ü kāhiliñ nemed
- 26 Abdāl-ı sīne-çāke şi'ār-ı kemāl-i nefis
Cüll-i ḡar-i ṭabī'atıdur cāhiliñ nemed
- 27 Dir'-i kemīn-i fırsatıdur³⁰ 'āmilüñ nemed
Şāķıb bizim de ḡırķa ile h'āce-tāş-ı vehm

[Der]³¹ Sitāyiş-i Bülbül-i 'Āşıkān Ney-i Hezār-Destān

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Evvel ķalemde olmış olan āşnā-yı ney
Ḥālā anuñ baķıyyesidür ibtilā-yı ney

³⁰ kemīn-i fırsatıdur: cihād-ı ekberidür (metin)

³¹ [Der]: Verd (metin)

- 2 Ber-bād iderdi devr-i dili mülk-i āteşi
Pey-rev olaydı ser-keş-i kîne hevā-yı ney
- 3 Cādū-yı semme şaffin ider yek-deme tebāh
Mu'ciz-nümā-yı tāze-eşerdür 'aşā-yı ney
- 4 Ser-geşte kārban-ı beyābān-ı ğaflete
Menzil-nümā-yı zinde-nefesdür derāy-ı ney
- (40a)
- 5 Erbāb-ı hāl birbirine girdi bilmezüz
Bezm-i semā'a n'eyledi hiç mācerā-yı ney
- 6 Hengāme-sāz-ı raġbet-i pīr ü cevān olup
Parmaqla gösterilme imiş müdde'ā-yı ney
- 7 Şüretde derd ü dāġ ile nālān-ı hecr velik
Siretde gül-şeker gibi derd ü devā-yı ney
- 8 Dīvānedür ki bende çekilmiş disem yeri
Şahn-ı semā'-ı hāneye dārü'ş-şifā-yı ney
- 9 Āvāzı şu'le-pāş-ı neyistān-ı cān u dil
Mā vü mene fenā virür āb-ı beķā-yı ney
- 10 Yek-demle şad füsürde dili raķşnāk idüp
Sihr-i helāl itmededür dil-güşā-yı ney
- 11 Cemmāze-i beden ne çekerdı bu rāhda
Cān olmasaydı mest-i hadī-i ġinā-yı ney
- 12 Güyā ki kumrī-i dile seru āşiyānedür
Geldükçe bāġ-ı hālete hū hū-serā-yı ney

- 13 Rāh-ı reşād-ı rāzuñ odur pîr ü kāmili
‘Aks-i nidā-yı cān-ı cihāndur şadā-yı ney
- 14 Çekmez telāş-ı berg ü nevāyı o sāde-dil
Tecrîd ü terk üzre qurılmış binā-yı ney
- 15 Pür-cüş olur görüp işiden rûy u nālesin
Cām-ı cihān-nümā-yı şafādur liķā-yı ney
- 16 İtmez derûn-ı pākini ālûde-i şeker
Nûr-ı hemāre şükr-i Hüdādur ğidā-yı ney
- 17 Kām-ı ğarîbe zevķ-i vaţan-baĥş-ı her demi
Şehler ‘aceb mi şevķile olsa gedā-yı ney
- 18 Gerçi şikeste-beste esîr-i hezār-rāz
Yokdur velî deminde meyāsā bahā-yı ney
- 19 Āzār iderse vā‘iz eger rağmesin nağam
Bî-çāre zann ider ki hebādur şafā-yı ney
- 20 Şur-ı ĥaķîķat oldığına şübhe qalmadı
Ğam başına qopardı kıyāmet nevā-yı ney
- 21 Monlā-yı Rûm bendesidür çok mı eylese
Ol nāz u ķadrile bu ķadar hû vü hā-yı ney
(40b)
- 22 İtsün verā-yı perdede pervāz-ı ney bülend
Olmış çün üstüĥñānile ķāni‘ hümā-yı ney
- 23 Besdür sülük ehline irşād işāreti
Her dem vefā-yı ‘ahd-i ezeldür edā-yı ney

- 24 Manşūr olur hevāsına mānend-i Mevlevī
Hüs-n-i edeble her kim ide i'tinā-yı ney
- 25 Hem-demleriyle leb-be-leb-i ittiḥāddur
Gelmez kıyāsa şafvet-i mihr ü vefā-yı ney
- 26 Üstād-ı ders-i Meşnevī kim ola añlanur³²
Fī-ḥadd-i zātīhi neyimiş kibriyā-yı ney
- 27 Şākīb mürīd-i ḥānkāh-ı Şems-i dīndür
Evc-i şerefde olsa n'ola müttekā-yı ney

Der Vaşf-ı Rebāb-ı Veledī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Naqş-bend-i kār-zār olduḡça Bih-zād-ı rebāb
Şād-bād-ı raḡmet olsun cān-ı üstād-ı rebāb
- 2 Dām ü dāne eyleyüp tār u nevā-yı dil-keşin
‘Ālemi itmiş şikār-ı luḡf-ı şayyād-ı rebāb
- 3 Kāse-i leb-rīz-i laḡn-i neş'e-baḡş-ı vecdile
Müstmendin şīr-gīr-i ḡāl ider dād-ı rebāb
- 4 Perde-i zīr ü beminde rū-nümā āh u enīn
Nev-niyāz-ı rāh-ı derde besdür irşād-ı rebāb
- 5 Tīr-i nāle der-kemān ü bī-ser ü pā sīne-çāk
Kendü gibi itmedür yārānı mu'tād-ı rebāb
- 6 Türk-tāz-ı ḡūzn iderdi kişver-i cānı ḡarāb
Olmasa nā-gāh- res feryāda imdād-ı rebāb

³² Hemāñ: Dize sonunda yer almaktadır.

- 7 Bî- sûtûn-ı ğam şadâsından olur müşkû-yı aşk
Tîşe-bâz-ı şan'at olsa tab'-ı Ferhâd-ı rebâb
- 8 Gûş-mâl-i sâz-kârın cânına minnet bilür
Şoĥbet-i nâ-sâzdandur dâd ü bî-dâd-ı rebâb
- 9 Ol kadar şîrîn-kâr-ı pîşe-i teşhîrdür
K'âĥir eyler târ-ı mû-keş ser-keşin râd-ı rebâb
- (41a)
- 10 Vâ'iz olmazdı rübûde şîve-i rengînine
Taşa te'sîr itmese âşâr-ı feryâd-ı rebâb
- 11 Sâlik-i şâĥib-maĥam u mâlik seyr-i vaţan
Ĥalvetî-i encümendür serv-i âzâd-ı rebâb
- 12 Ķavl ü fı'lı pür-uşûl-i ehl-i temkîn olmasa
Serserî püyân olurdu pâ-y-ı fûlâd-ı rebâb
- 13 Gûş-ı ĥalkı ĥalka-dâr itmiş füsûn-ı cilvesi
Dil-firîb-i bî-bedeldür ĥüsn-i icâd-ı rebâb
- 14 Âteş-i neyden tesellî-yâb-ı naĥl-i Tûr olur
Ĥâne-i dil kim ola pür-süz ü ber-bâd-ı rebâb
- 15 Künc-i ğurbetde şikest-i seng-i dest-i redd idi
Nuĥl-i bezm-i hezl iken raĥbet bulup yâd-ı rebâb
- 16 Dest-ĝîr oldu ĥabûl-ı ĥazret-i Sulţân Veled
Şaldı mülk-i zühreye âvâz-ı dil-şâd-ı rebâb
- 17 Devlet-i şâh-ı semâ'-ı bâ-şafâ esbâbıdur
Nevbetinde fitne görmez himmet-âbâd-ı rebâb

- 18 Şaḥn-ı meclisde ḥırām-ı nāza āġāz eylese
Denk ider ḥaylī şanavber ḳaddi şimşād-ı rebāb
- 19 Ḳanda bezm-efruz-ı ‘ayş olsa olur ‘aks-i gedā³³
Şāh-sāz-ı bü'l-‘acebdür cūş-ı ĩrād-ı rebāb
- 20 Seyr-i hemvārında yeksāndur anıñ pest ü bülend
Zür-bāzū-yı yed-i tülā durur zād-ı rebāb
- 21 Şākıb olmazdı enīs-i rāstān-ı Mevlevī
Olmasaydı istikāmet üzre bünyād-ı rebāb

Der Vaşf-ı Ḳudūm-ı Mevlevī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Kūs-i iḳbāl-i şeh-i iḳlīm-i ḥāletdür ḳudūm
Ḥalka-i vecde müşennā bir kerāmetdür ḳudūm
- 2 Bī-ser ü pā itmede seyr-i maḳāmāt-ı uşul
Perde-bırün-ı nesīc-i resm ü ‘ādetdür ḳudūm
- 3 Zahmedür rüşenger-i āyīne-i rüy-ı dili
Ḥayret-i şāfī-zamīrān-ı melāmetdür ḳudūm
- 4 Dest ü pāy-ı dil-nişini māye-i ḥüsn-i sülük
Sīne-çāk-i ḥānḳāh-ı istikāmetdür ḳudūm
- 5 Ğulġuli şahbā-yı şevḳ ü rüyı mir'ātü'ş-şafā
Çeşm ü gūşa neş'e-fermā turfe-āfetdür ḳudūm
- 6 Sīne-küb-ı ḥasret-i ḥünkār-ı ekberdür henüz
Vāmıḳ [u] ‘Azrā-yı gülzār-ı velāyetdür ḳudūm

³³ Meclis-i efrüz-ı nevā olsa gedā ḳalbi olur

- 7 Nağd-i vaḳti bî-ğış-ı ḥavf u recā-yı bîş ü kem³⁴
Püte-i leb-rîz-i iksîr-i şadâkatdür ḳudüm
- 8 Hâl ü ḳâli bî-riyâ vü sem‘a vü bā-dem-ḳadem
Pîr-i bernā-baḥt-i meydān-ı şalābetdür ḳudüm
- 9 Şaldı nüh-tā ḳubbe-i gerdūna şūr [ü] velvele
Feth-i genc-i ādeme ṭabl-ı beşāretdür ḳudüm
- 10 Zühre-i bed-mağzı çāk eyler nehîb-i na‘rası
Şānî-i Rüyîn-ten-i saff-ı mehābetdür ḳudüm
- 11 Miğfer ü tâc-ı ser-i rind-i ferāgat-pîşe lik
Zāhidiñ başına ṭās-ı pür-kıyāsetdür ḳudüm
- 12 Şahv u maḥvı devrile yek-reng-i cüş eyler müdām
Çenber-i çarḫ-ı neşât-ı bî-nihāyetdür ḳudüm
- 13 Çār-mîh-i bend-i perhîz eylemiş ser-tā-serin
Mürşid-i ser-menzil-i rāh-ı riyāzetdür ḳudüm
- 14 Pey-rev-i reftâr-ı mevzūni ney ü çeng ü rebāb
Vaż‘-ı düstürü'l-‘amel ehl-i şanā‘atdür ḳudüm
- 15 Halka-i bezminde ālât-ı ṭarab bî-tefriḳa
‘Ayn-ı cem‘e burc [u] bārū-yı ḥimāyetdür ḳudüm
- 16 Anda ḫatm oldı fūnūn-ı ḥikmet-i ṭāḳ u ṭarem
Hālîyâ üstād-ı edvār-ı nezāketdür ḳudüm

³⁴ Bî-ğış-ı ümmîd ü bîm-i bîş ü kem (Sayfa kenarında yer almaktadır.)

- 17 Būy-ı enfāsında peydā rāḥat-ı rūḥ-ı revān
Nāfe-i āhū-yı şahrā-yı işāretdür kudūm
- 18 Kābil-i telkīne gūyā bülbül-i ‘ibret-serā
Gūş-ı tab‘-ı ser-keşe nā-ḥoş ‘ibāretdür kudūm
- 19 Güft u gūyı ber-ṭaraf itmş zemīn-i bezmden
Rāh-ı seyl-i fitneye sedd-i zarāfetdür kudūm
- 20 Nuṭḫ u ḍarbından remīde şeb-revān-ı zerk ü rīv
Dem-be-dem çūpek-zen-i bām-ı ḥırāsetdür kudūm
- (42a)
- 21 Cünbiş ü ārāmna teslīm ider ṭab‘-ı selīm
Pāy-ı ber-cā-yı nızām-ı pūr-şelāsetdür kudūm
- 22 İtmeden bezm-i semā‘-ı bā-şafāyı germ-süz
Bül-l-‘aceb tennūr-ı kūfān-ı ḥarāretdür kudūm
- 23 Gūş-dārı cānib-i gülbāngdür erbāb-ı ‘aşḫ
Nev-be-nev nevbet-zen-i sur-i sa‘ātdür kudūm
- 24 Lehce-i şīt-i revī-senci serāyān-ı yeki
Keşret içre vaḥdet itmekde kıyāmetdür kudūm
- 25 Bezm-i sāz u söze geldükde kudūm-i pertevī
Her ḫademde rāyet-efrāz-ı riyāsetdür kudūm
- 26 Ser-be-mihr ü fāriğü'l-bāl ü nedīm-i ḥoş-maḫāl
Şavt-ı bī-ḫarfile ruhānī ḫikāyetdür kudūm
- 27 Şoḫbet-i evzā‘ını mevzūn ider hem-demlerün
Keffeteyn-i düş-ı mīzān-ı ‘adāletdür kudūm

- 28 Rū-be-ḥāk-i secdegāh-ı vaḥdet oldukça hemān
Zümre-i nā-sāzdan zār-ı şikāyetdür ḳudūm
- 29 Zīb-i ḫāḳ-ı ḫānedān-ı Mevlevī olsa n'ola
Ḥaḳḳa-i dārū-yı tebdīr-i saḳāmetdür ḳudūm
- 30 Kec-rev-i āyīn-i pā-kūbān pāk olmaz gider
Mālik-i ser-rişte-i ḫüsn-i iḫā'atdür ḳudūm
- 31 Bī-tekellūf ḫāne-ber-düş oldığıçün ney gibi
Ḳanda olsa cilveger vakf-ı şetāretdür ḳudūm
- 32 Berzaḫ-ı telvīne düşmez guş iden enfāsını
Şāḫib-i temkīn-i devrān-ı selāmetdür ḳudūm
- 33 Oldığı yerde ḳırān-ı mihr ü māḫ olmuş ḳadar
Menşe-i aḫkām u āşār-ı 'ināyetdür ḳudūm
- 34 Minberi olmuş kenār-ı suffe-i 'ayş u tarab
Vā'iz-i bī-ḳayd-ı nāmūs u şemātetdür ḳudūm
- 35 Bī-mezāḳı telḫ-kām-ı zemzeme itse naḡam
Āşnā-yı zevḳe leb-rīz-i ri'āyetdür ḳudūm³⁵
- 36 Bād-pād[ur] gerçi seyrinde o cevzā-mezilet
Līk dirler rehn-i zānū-yı inābetdür ḳudūm³⁶
- 37 Ḥaḳḳa-i aḡyārdan Sāḳıb açılmaz ol 'azīz
Ḡonca-i ser-der-girībān-ı emānetdür ḳudūm

³⁵ Telḫ-kām-ı zemzeme itse naḡam-ı bīḡāneyi

Āşnā-yı cām-ı lebrīz-i ri'āyetdür ḳudūm

³⁶ Līk şanma herze-gerd-i bī- inābetdür ḳudūm

(42b)

Der Midḥat-i Deff-i Mevlevî

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Sâde-levh-i naqş- kâr-ı dehr olup hem-vâre def
İtdi ser-meşq-i edeb-girdârını edvâre def
- 2 Sîlî-i ehl-i nefesden rû-be-gerdân olmayup
Kendin ifrâğ eylemişdür kıleb-i hem-vâre def
- 3 Seyr idüp pây-ı uşûlüyle miyân-ı bezmde
Girdi erbâb-ı tabî'at göñline yek-pâre def
- 4 Darb u nuḥkile qarâr idüp medâr-ı şevḳde
Vādî-i şît ü şadâdan olmadı âvâre def
- 5 Mülk-i 'ayşî geşt idüp elden ele mânend-i cām
Oldı güyâ çarḥ-ı hâle zühre-i seyyâre def
- 6 Perde-i çeng ü rebâb ü organūnı ref'ile
'Üd ü şeş-târūñ çıkarmış ipligin bâzâre def
- 7 Dâ'iren-mādâr olup zâtı celâcildin ḥişâr
Virmemişdür râh-ı ruḥşat 'asker-i efkâre def
- 8 Kıanda bir rûy-ı şafâ görse olu âyînesi
Rûy-ı dil göstermemişdür dide-i âzâre def
- 9 İtmek üzre câmeden der-yûze-i ḥüsn-i nazar
'Arz-ı ḥâl itmiş vücūd-ı zârını bî-çâre def

- 10 Neşr-i bŷy-1 ħālet itmekde meşām-1 ‘ārife
Dāğ-1 reşk-i ser-be-serdür tabla-i ‘aṭṭāre def
- 11 Cünbiş ü ārām̄da teslīm-i aşĥāb-1 maĥām̄
Dest-res bulmış gŷşād-1 ‘ukde-i her kāre def
- 12 Sāyesinde ĥoş gećer bī-sekte erbāb-1 nefes
Mŷ-be-mŷ ĥŷsn-i ri‘āyet ŷzere eṭvāre def
- 13 İtmedŷkće elf kaddin ĥalĥa-i hā devr ile
Olmadı vāĥıf derŷn-1 perde-i esrāra def
- 14 Olmasa kānŷn-1 ĥikmet ŷzre řāhib-dā’ire
Vāž-1 gun-ā-gŷnını ćekmezdi hep pergāre def
- 15 Belki men‘-i tīr-i bārān-1 ĥam u [a]ĥzān³⁷ ićŷn
Elde rŷĥānī siperdŷr her dil-i efkāre def
- 16 Ru-be-rŷ gŷrseñ ne ćenberden olur hallāc-kār
Başlasa bir kerre řarĥ-1 řīve-i refṭāre def
- (43a)
- 17 Himmet-i ŷstād-1 kām̄il olmaya rām̄işgeri
Rehn ider pŷřtin zemīne rŷyını dīvāre def
- 18 ćeřm ŷ gŷř-1 muṭrib-i hŷb u ĥoř āvāre olur
Ĥalĥa-i bezm-i şarabveş hāle-i meh-pāre def
- 19 Luṭf idŷp mestāne itdŷkće ser-āĥāz-1 sŷrŷd
Rŷ-be-pŷř-1 nāz olur aćmazdan dil-dāre def

³⁷ [a]ĥzān: ĥazān (metin)

- 20 Şehd ü şîr-âmîz olup virmiş umûr-ı şoḥbete
Vezn-i ṭab' üzre nizâm-ı şûr-ı âteş-pâre def
- 21 Bir ḳalenderdür ki almış destine âyînesin
Gelmiş ümmîd-i keremle ḥazret-i ḥünkâra def
- 22 Def' derd-i şıḳletiñ Şâḳıb 'aceb semtin bilür
Ḍarb-ı destiyle düşürmiş vâ'izi inkâre def

Ḳaşîde-i Taḥdîsî vü Faḥrî vü Şükrî

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

- 1 Bizüz ol [bende-i] pâyende-i dergâh-ı fenâ
Şâhid-i ṭalî'ümüz nâm-zed-i evc-i beḳâ
- 2 Ğam degil olsa ten-i zâr esîr-i fâḳa
Cilve-ğâh-ı dilimizdür irem-âbâd-ı şafâ
- 3 Bizüz ol şâh-ı sa'âdet-sipeh mülk-i şeref
Baḥt-ı ferḥundemüzüñ taḥtgehi fevḳ-i 'alâ
- 4 Nâz iderseñ n'ola kân-ı güher-i dünyâya
Bî-niyâz eyledi genc-i kerem-i lâ-yefnâ
- 5 Bizüz ol rind-i tehî-kâse-i çeşm-i ümmîd
Zevḳ-i pür-neş'emüzüñ teşne lebi mîr ü gedâ
- 6 Câm-ı Cem cür'a-keş-i ḥasret-i şahbâmuzdur
Ḥâk-i pây-ı ḥum-ı 'ışkuz bize ne çün ü çerâ
- 7 Bizüz ol şa've-i sîmurğ-şikâr-ı himmet
Sâyemüzdür sebep-i devlet-i bîdâr-ı hü mâ

- 8 Şeh-per-i za'file pervāz-ı bülend itmedeyüz
Sāyemüzle ola hem-pā meger erbāb-ı hevā
- 9 Bizüz ol sâbık-ı ser-menzil-i meydān-ı hayāl
Gerdümüz görse ider ehl-i nazār kuhl-i cilā
(43b)
- 10 Kānķı ser-vaķt-i temennāya teveccüh itsek
Ol tarafından olur elbette şabā perde-güşā
- 11 Bizüz ol mahrem-i sırr-ı harem-i genc-i nihān
Mahrem-i dā'ire-i tavfumuz oldu eşyā
- 12 Dām-ı hālātumuz üftāde[-i] murgān-ı 'uķūl
Seyl-i tāmātumuz endişe-rübā-yı hükemā
- 13 Bizüz ol bādiye-peymā-yı cünün-ı zātī
Reşk ider tavrumuza cemm-i gāfir-i 'ukalā
- 14 Ol kadar şūriş-i sevdāyile mümtāz olduk
Şöhret-i şāyi'a oldu bize şāh-ı büdalā
- 15 Bizüz ol şāf-ı zamīr-i keder-i gerd-i zamān
Sīnemüz tāze zemīn-i tarab-ı neşv ü nemā
- 16 Pertev-i mihr-i maḥabbetle bulup taşfiye cān
Oldı her vechile āyīne-i cānān-nümā
- 17 Bizüz ol pīr-i ḫarābāt-ı melāmet ki henüz
İtmemişdür dil-i vīrānemüz ābād-ı şenā
- 18 Her gelen tıfl bizi mel'abe-i nāz iderek
Seng-i cevriye gelür 'āleme tev'em gūyā

- 19 Bizüz ol ‘arîf-i bî-ķayd-ı tekellüf ki gören
Bî’t-ıtabî’dür revîş-i pākümüze âmennā
- 20 Diseler de bize nüh herze-derāyān-ı cihān
Ĥarf-i nā-pāk-i ġarażla bir ağızdan lem lā
- 21 Bizüz ol gevher-i deryā-yı yetīmî ki eğer
Rū-nümā eylese iksîri daĥı şubĥ ü mesā
- 22 İtmezüz dîde-i raġbetle nîgeh ĥurşîde
Āb-ı rûdur bize ser-māye-i ‘izzet zîrā
- 23 Bizüz ol ‘ālem-i kübrā ki göründük ĥalkā
Şıfrveş ĥālî vü ‘ālî-rüteb ü sāmî-cā
- 24 Ġalaţ-endāz-ı ĥired ĥayret-i efkār olduk
Ya’nî ki ādem olup ġāĥ oluruz ĥîĥ ü hebā
- 25 Rū-be-dîvār-ı ferāġ ol ki geh-i temkînüz
Çekmezüz ĥatıra-i keş-me-keş-i kāĥ-rübā
- 26 Ķulı ĥurbānıyuz aşĥāb-ı dil ü inşāfuñ
Ĥār-ı mîĥ-i ser ü çeşm-i süfehāyuz ammā
- (44a)
- 27 Sende ey çarĥ neye kâ[d]ir iseñ itme dirîġ
Ķalmadı itmedüġüñ bizlere gerçi aşlā
- 28 Lîk bîhüde idersüñ bu cefāyı yoĥsa
Nice ķābil k’ide yüz kec-rev-i bed-‘ahde vefā
- 29 Eyledük gevher-i hem-seng-i hazef-ı āĥîr-kār
Bu mîdur lâ’îķ-i şān [u] şerefi rüşen-rā

- 30 Sen ki üstād-ı kül-i hikmet-i devrān olasın
Ne revādur k'ola devründe muḥaḫḫar dānā
- 31 Buña kā'il mi olur ğayret-i 'aql-ı fa'al
K'ide sen bī-hüneri muğtenem-i 'izz ü 'alā
- 32 Hālını kimse tefaḫḫud idemez ehl-i dilüñ
Künc-i ğurbetde ḫalur münfa'il-i derd ü belā
- 33 Rām-ı emr itmek ise ḫasduñ eger nā-çār[ı]
Biz faḫīrüz anı bizde idemezsün icrā
- 34 Bizde olmaz heves-i neyl ü hirās-ı ḫırmān
Ḫanda ḫaldı ğam-ı bī-fā'ide-i ḫavf u recā
- 35 Faḫrile faḫr iderüz ḫırça-keş-i tecrīdüz
Bird[ür] iz'ānumuz[a] būd ü nebūd-ı dünyā
- 36 N'eylerüz māye-i minnet olacak iḫsānı
Mevlevīyüz dü serāde bize besdür Mevlā
- 37 Sāyesinde külehüñ olmışiken āsūde
Hiç ider mi serine efseri ğavgā fuḫarā
- 38 İlticā eyleridük belki şeh-i devrāna
Başumuz bağlamasa ḫāk-i der-i Mevlānā
- 39 Pāy-ı taḫta ser-i himmet [nice] eyler ḫızmet
Ḫānkahda var iken zānū-yı merdān-ı Ḫudā
- 40 Bülbül-i gülşen-i şevküz ne disek dūr degül
LİK şüretde yine Şaḫıb-ı bī-berg ü nevā

41 Bāl-i māl ü per-i cāhı yoğ ise rāḥatı var
Zevḳin eyler hele āzāde-ser ü bī-pervā

(44b)

Der Medāyih-i **Ḳalb-i Selīm Nevverahū'l-‘Aliyyū'l-‘Azīm**

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Maḫhar-ı āṣār-ı sırr-ı ism-i a'zamdur göñül
Hem-ser-i kürsî vü 'arş u emr-i mu'zamdur göñül
- 2 Rū-be-pūş-ı 'izzet olmışdur süveydā-ḳadrine
Ḳıble-i rüy-ı niyāz-ı mülk-i Ādemdür göñül
- 3 Bend-i peymān-ı ezel āzād-ı efkār-ı ebed
Bende-i fermān-ı 'aşḳ u şāh-ı 'ālemdür göñül
- 4 Cānib-i tevfiḳ-i Ḥaḳdan ni'met-i ilhāmile
Tā ser-i ḥān-ı beliden zayf-ı mükremdür göñül
- 5 Cünbiş ü ārāmın itmiş rehn-i beyne'l-aşba'eyn
Cümle aḫvālinde ḥikmetle mükerrremdür göñül
- 6 Gevher-i ḳudsî nişār eyler ser-i aşḫābına
Bende-perverlikde şāhenşāh-ı ekremdür göñül
- 7 'Ālem-i kübrāyı teşḫir eylemiş bī-zūr u zer
Heft-iḳlīm-i kerāmetde müsellemdür göñül
- 8 Peyker-i tābendesı şem'-i şebistān-ı şühūd
Bezm-i cānān u ḫarīm-i cāna maḫremdür göñül
- 9 Olmaz āyine-şıfat meyyāl-i timşāl-i ḫayāl
Bī-tekellūf şāhid-i vuşlatla hem-demdür göñül

- 10 Pâkdur jeng-i televvünden ruḥ-ı âyînesi
Vârid-i temkîn-i bî-ḥarfile mülhemdür gönül
- 11 İnḥirâf itmez ser-i mû câdee-i teslîmden
Merkez-i girdâr-ı Ḥaḫda pây-ı muḥkemdür gönül
- 12 Zîr-i seng-i âsiyâ olsa ser-ivaḫti yine
Âb-şâr-ı girye-i şâdile bî-gamdur gönül
- 13 Ḳalb-i şaff-ı nefsi itmekde hevâya münḳalib
Dest-ber-bâlâ-yı dest-i bürd-i Rüstemdür gönül
- 14 Dest-i diḳḳat-nâ-resâ-yı dâmen-i keyfiyyeti
La‘l-i di[l]ber³⁸ vâḥ ḫâlâ genc-i mübhemdür gönül
- 15 Zerre-i meczûb-ı ḫurşid-i tecellî der-gehi
Ki gül-i dâğ-ı gam-ı hicrâne şeb-nemdür gönül
- 16 Mürşid-i râh-ı kıdemdür her dem-i [pür] feyz kim
Resm ü âyîn-i edebe pîr-iaḳdemdür gönül
- (45a)
- 17 Bülbül-i kilik ü zebânı nükte-senc eyler velî
Kendi mânend-i gül-i ḫandân-ı ebkemdür gönül
- 18 Ehlini müstağnî-i tedbîr-i gûn-a-gûn ider
Dârû-yı her ‘illet ü her zaḫme merhemdür gönül
- 19 Ḥalka-i ülfet kemend olmaz a vaḫşet-ḫilḳate
Âhû-yı tenhâ-neverd-i Eymen-i remdür gönül

³⁸ di[l]ber: dîber (metin)

- 20 Sāde-levh-i naqş-ı kılîk-i mâ-sivâdur sâhası
Fîkr-i reng ü bû vü bîş ü kemden eslemdür gönül
- 21 Mesned-i devlet-serây-ı aḥsenü't-taḳvîmde
Âşaf-ı hûş-ı ḥikem-pîrâdan elzemdür gönül
- 22 Râm-ı emri re'ydür mâlik-riḳâb-ı şeş-cihet
Ḥall ü 'aḳd ü celb ü def'a şadr-ı efḥamdur gönül
- 23 Cân-ı her şâḥib-zamānuñ dest-i ḥıfz u luḫfına
Vefḳ-i ḡavş-ı a'zamı mersûm-ı ḫâtemdür gönül
- 24 Olmasa ḫâlî 'aceb mi şevḳ-i her dem tâzedden
Gevher-i îcâd-ı vecd ü ḫâle tev'emdür gönül
- 25 Ey zeber-dest-i dil-âzâr el-ḫazer kim nâ-gehân
Ḡayrete geldükde tîḡ-i âteşîn-demdür gönül
- 26 Ḥânkâh-ı çâr-'unşurda olup ḫalvet-güzîn
Bî-ḡam-ı cem'iyet-i esbâb-ı ḫurremdür gönül
- 27 Hoş görür her ḫâlile miḫmân-ı şādî vü ḡamı
Şulh-ı mâ-beyn-i cidâl-i sūr u mâtemdür gönül
- 28 Meşreb-i şâfında yokdur kimseye lâ vü lemi
Ḥod-be-ḫod bâdî nazarda şabr-ı mülzemdür gönül
- 29 Mevlevî olsa sebaḳ-ḫ'ân-ı tevellâsı n'ola
Mekteb-i 'irfânda üstâd-ı 'âlemdür gönül
- 30 Ḥazret-i ḫâmûşile ḡüyâ ki itmiş ittiḫâd
Meclis-i irşâdda ḡüyâ-yı ebsemdür gönül

31 Fikr-i Şākıb rāy-ı şā'ib āb-ı rūy-ı gevheri
Cūş-ı baħr-i ħikmetü'l-işrāk-ı her demdür gönül

(45b) Der Senā-yı Dervîşān

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

- 1 Dile āyīne-i yād-ı Ĥudādur rūy-ı dervîşān
Namāz-ı ħayrete miħrābdur ebrū-yı dervîşān
- 2 Nüvīd-i Yūsuf-ı cān demlerinde şubĥveş peydā
Dimāġ-ı merdüm-i ħod-bīne müdur bŷy-ı dervîşān
- 3 Kemān-ı ħalkā girdār-ı fenāyı zīb-i gŷ eyler
Olnca bāzū-yı ħimmet-nümā nīrū-yı dervîşān
- 4 Yiterdi sīlī-i mevc-i siyāħı rūy-ı āzāre
Hevā-yı ehle cünbānī olaydı mŷy-ı dervîşān
- 5 Ser-i ġalġān tiġ-i bī-amān-ı āzmāyişdür
Ser-i kŷy-ı belāda şavlecān u gŷy-ı dervîşān
- 6 Egerçi şŷretā ħamyāze-keşdür derd-i devrīden
Velī māħ-ı kenāre ħāledür bāzū-yı dervîşān
- 7 Mezāk-ı ħŷsreve zehr-āb olurdu 'işret-i Şīrīn
Olaydı şemme-gīr-i nŷzhet-i müşkŷ-yı dervîşān
- 8 Nesīm-i şubĥ-ı āħ-ı nīm-şebdür anlara zīrā
Sŷveydā-yı dil-i pŷr-dŷddur şeb-i bŷy-ı dervîşān
- 9 Ser-i mŷ raĥne-yāb-ı gerdiş-i eyyām olmaz kim
Esāsında rızā-bŷnyāddur bārū-yı dervîşān

- 10 Bedel olmaz çerâğ-ı mihr-i aña bu hankâh içre
Meded çeşm-i irādāt olmasun bî-rüy-ı dervîşân
- 11 Ne resme gerdiş-i fânūs-ı kâleb pür-güdâz olsa
Yine şem^c-i cemâl-i süzdur dil-cüy-ı dervîşân
- 12 Niçün pâk olmaya gerd-i kedeerden dâ'iren-mādâr
Gülistân-ı şafâ-ender-şafâdur kûy-ı dervîşân
- 13 N'ola vâ'iz kerâmet-ğâne olsa hânkah dâ'im
Ki her nîk ü bede anda keremdür hüy-ı dervîşân
- 14 Sürâ[ğ]³⁹-ı kû-be-kû peyrevlerin güm-râh eylerdi
Eger hem-reng-i hû hû olsa kû-be-küy-ı dervîşân
- 15 Nice şûfî-i ten-perver olur hem-kâ[se] anlarla
Ki hûn-âb-ı fenâdur ni'met-i mînû-yı dervîşân
- 16 Olur şâh-ı cihân-ı âbrû dürr-i [ye]tîm-âsâ
Der-i vâlâ-yı hizmetde olan hindû-yı dervîşân
(46a)
- 17 Degül çün perde-bîrûn-ı hamûşî nağme-i hâlât
Ne kâbil gûş-ı serle derk-i hây u hüy-ı dervîşân
- 18 Kumâş-ı maḥmil-i firdevsden efzûn olur kadri
O köhne büriyâ [kim] oldu hem-pehlû-yı dervîşân
- 19 Mizac-ı ehl-i derde 'âfiyet-baḥş-ı tesellâdur
Reg-i câna daḥı itse güzer nîsû-yı dervîşân

³⁹ sürâ[ğ]-ı: Surâḥ-ı (metin)

- 20 Sa'âdet gevher-i âvîze-i her târ-ı muyıdur
Şeb-i Kâdr ile hem-[r]egdür ser-i gîsû-yı dervîşân
- 21 Degüldür gerden-i herteshîrine mâ'il
Kâbüle kâbil ister gamze-i cādū-yı dervîşân
- 22 İderdi reşhası ser-sebz-i sermed zâhid-i huşkı
Olaydı pây-ber-cây-ı kenâr-ı cūy-ı dervîşân
- 23 Şikest itse ne gam devr [ile] çarhıñ hoğğa-i sebzın
Bulınmaz anda çün kim şemme-i dârū-yı dervîşân
- 24 Dil-i şîri 'aceb-mi rîş iderse tîr-i.....dil-i şîrân [u] mîrâni⁴⁰
Ki pür hüsn-i nazardur dîde-i âhū-yı dervîşân
- 25 'Âceb âyinedür dîvâr-ı kâh-ı 'unşurî üzre
Temâşâ-yı cihân-ı 'ibrete zânū-yı dervîşân
- 26 Şafâ-yı vaqte hasretle giderdi merdüm-i dîde
Tecellî itmeseydi rüy-ı gerd-âlū-yı dervîşân
- 27 Semâ'-ı Mevlevî teşrîf idelden meclis-i kevnî
Ber-[â]-ber oldı zevk ü şevkde şeş-sūy-ı dervîşân
- 28 Ne hacet ihtiyacı Şâkıb itmek 'arz-ı pây-ı taht
Kânâ'atle ki mâl-â-mâl olan pür-ğūy-ı dervîşân
- (46b)
- Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün**
- 1 Müjde ey rû-zerd-i derd-i nâ-murâdî kim felek
Yazmamış mihrüñ daği taqvîmine aḥkâm kām

⁴⁰ Bu mısradâ vezin bozuktur.

- 2 H̄āce kim noḡṣān-ı imsākin tedārük itmeye
Kār u bārın āḡir eyler ḡasret-i itām tām
- 3 Şūret-i ādem yiterdi yādgār evlādına
Şiretinde olmasa bî-şübhe ke'l-in‘ām- ‘ām
- 4 Ḥūn-ı ‘uşşāḡ olmayınca çeşm-bend-i naḡveti
Eylemez ol ser-keşi efsāne-i ibrām rām
- 5 Bilde ḡadr-i furşat-ı devrānı şūfî sūbhavār
Eksük olmazdı elinden tā dem-i encām cām
- 6 Gūşe-i zevḡ-i selāmetdür ser-i pür-derdi ki
Zīr-i pervār ey zebān-ı murḡ-ı bî-hengām ḡām
- 7 Olmasa mülk-i vücūduñ server-i pür-himmeti
Belki olmazdı ‘abes zaḡmet-keş-i evhām hām
- 8 Hoş görürdi puḡte rindüñ lā‘ubālī vaz‘ını
Ḳalmasa bāḡ-ı nazarda vā‘iz-i feḡḡām ḡām
- 9 Zīb-i mühr-i mihr iden naḡş-ı nişān-ı şöhreti
Deyr-i ṡab‘ında olur ser-ḡalka-i aşnām nām
- 10 Gerd-i seyr-i ‘āşıḡı görmez gider çeşm-i ḡired
Alsa ‘ömr-i dūrdan pān-şad hezār a‘vām vām
- 11 Eyleyüp ālūde-i dehşet dimāḡ-ı münkiri
Pāy-küb-ı Mevlevī virmiş aña sersām sām
- 12 N'eylesün gerd-i melāmet ‘ārif-i deryā-dile
Çünki tab‘-ı pākine yeksāndur nemmām mām

13 Olmasaydı rüy-māl-i dūş-ı pāk-i Muştafā
Tırraveş kıandan olurdı hem-ser-i i'ām lām

14 İmtiyāz-ı men'ile memnūn olur Şākıb-ı havāş
Yoşsa bī-minnetdür olsa behre-i in'ām 'ām

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Nuql-i bezm-i halka-i her kec-naşardur bış ü kem
H̄ān-ı kūrān-ı cihāne mā-şazardur bış ü kem

2 Rāh-ı mühr-i mihrde olsa n'ola gāhī hilāl
Menzil ihrāz itmede resm-i kamerdür bış ü kem

3 Şimdi mizān-ı felek ancak ber-ā-ber-sencedür
Yād olunmaz köhne taqvīm-i şāberdür bış ü kem

4 Hürde-bın ü ceng-cüy u kinever eyler dili
Ām u hāşşa mācerā-yı ser-te-serdür bış ü kem

(47a)

5 Hod-pesinde 'aynet-i nā-hoş-nümā-yı rüy-ı kevn
Ser-keşe hengāme-gır-i şūr u şerdür bış ü kem

6 Çeşm ü gūş-ı 'ibrete bām-ı temāşā-yı hikem
Dīde-düz-ı hayrete gerd-i kederdür bış ü kem

7 Gerçi zāhid telh-kām-ı kadh olur gördükçe lik
Şürb-i şirīn-i zebāne gül-şekerdür bış ü kem

8 Perde-i halvet- serāy-ı nev-'arusān-ı hayāl⁴¹
Def-i çeşm-i zaşme rü-pūş-ı güherdür bış ü kem

⁴¹ hayāl: hayāli (metin)

- 9 İltifāt itmez ser-i mū menhec-i tevfiḳden
Rāh-bīne cānibeyn-i pūr-ḫaterdür biş ü kem
- 10 Meclis-i vā'izde ḫāb-ı ğaflete ser-māyedür
Güft-gū üzre eşer- bahşā semerdür biş ü kem
- 11 Mülk-i vaḫdetde geh ü meh bī-tefāvüt gösterür
Çeşm-bend-i nāzır-ı 'ayb u hünerdür biş ü kem
- 12 Mevlevī tarh-ı nazar itmez zemīn-i keşrete
Vākıf-ı esrāre bahş-i muḫtaşardur biş ü kem
- 13 Müşt-i ḫār [ü] hās şenā vü hezl mevc-i keffine
CeZR ü medd-i baḫr-i bī-ḫadd-i ḳaderdür biş ü kem
- 14 Pāy-ı refṫār-ı ser-i teslīm hem-vār-ı tamām
Berzah-ı şīb ü firāz-ı der-be-derdür biş ü kem
- 15 Ser-hoş-ı eṫvār-ı gūn-a-gūn olur āsūde kim
Mest-i şahbā-yı dü-reng-e derd-i serdür biş ü kem
- 16 'Ārif-i yek-reng-e zībā seyr-i gūlzār-ı siyer
Ehl-i reng ü būya her reng-i suverdür biş ü kem
- 17 Tīre re'y-i 'işve-i redd ü ḳabūle mel'abe
Fāriğü'l-bāle dü-bālā şivegerdür biş ü kem
- 18 Nev-niyāzı 'avḳ-ı üft ü ḫīz iderse ğam degül
Pīr ü bernā-yı sülūke reh-güzerdür biş ü kem

19 Bāgbān-ı ʃabʿa düşmez perveriş Şākıb anı ⁴²

(47b)

Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

- 1 ʿİnāyet eyle ʿabd-i rū-siyāh[a] yā Resūlaʿllāh
Dem-ā-dem çihre-sādur ḥāk-i rāh[a] yā Resūlaʿllāh
- 2 Teşebbüs itmeyen ḥablü'l-metīn-i şerʿe delvāsā
Düşer elbette cāh-ı iştibāha yā Resūlaʿllāh
- 3 ʿĀceb mümkün midür dergāha çārüb eylesem vechüm
Yüzüm sürsem der-i devlet-penāha yā Resūlaʿllāh
- 4 ʿİzār-ı tābdārīñ piçiş-i zülf-i siyeh-kāruñ
Ziyā vü nürdur ḥurşid ü māha yā Resūlaʿllāh
- 5 Koyuñ ḥuddāmı bī-ḥayl ü ḥaşem şāh-ı dü-ʿālemde
Ne ḥācet şevket-i tāc u külāha yā Resūlaʿllāh
- 6 Semend-i tuḥfe-i nazm-ı Rızā mānend-i düldüldür
Getürdüm şāh-ı rifʿat-bārgāha yā Resūlaʿllāh

Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

- 1 Tebeh-kārān-ı ʿiştāna ser-ā-pā yā Resūlaʿllāh
Vücūduñ raḥmet itdi Ḥaḳ Teʿālā yā Resūlaʿllāh
- 2 İnābet-gerde-i irşād olan şeyh-i ledünnidür
انبيوا dāʿi Allāha ider recā yā Resūlaʿllāh ⁴³
- 3 Devā senden olur derd ehline yoḥsa müfīd olmaz
Marīz-i ʿaşḳa tedbīr-i eṭibbā yā Resūlaʿllāh

⁴² 19b metinde yazılmamıştır.

⁴³ Bu mısradaki vezin bozuktur.

4 Görelden kâmetüñ tûbâsını vird-i zebânumdur
Fe-tûbâ şümme tûbâ şümme tûbâ yâ Resûla'llâh

5 Gözüm gönüm açıldı beyt-i kalbüm pür-şafâ oldu
'Aceb kuhl-i cilâdur hâk-i baḥḥâ yâ Resûla'llâh

6 Rızâ aḡyâre minnet eylemez râh-ı ta'ayyüşde
Olursa ḥ'an-ı cûduñdan mükeffâ yâ Resûla'llâh

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1 Siyeh zülfüñ açılmış sünbülüñdür yâ Resûla'llâh
Bu sevdâya sebep hep kâkülüñdür yâ Resûla'llâh

2 Bahâr-ı 'arızüñ pîrâmeninde ḥaṭṭ-ı reyhânî
Benefşezâr hüsnüñde gülüñdür yâ Resûla'llâh

3 'Aceb zînet virür ruḥsâr-ı âlü'l-âlüñe ḥâlik
Ḳaranfûl şîşesinde fülfulüñdür yâ Resûla'llâh

4 Ḳapuñdan ayru düşmiş çâkerüñdür bu dil-i şeydâ
Meded kııl 'abd-i âbık [bu] ḳulundur yâ Resûla'llâh

5 Gelür şavt-ı Rızâdan naḡme-i mizmâr-ı Dâvüdü
Cemâlüñ gülşeninde bülbülüñdür yâ Resûla'llâh

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1 Görünce vechüñi rû'yâda yâ Resûla'llâh
Dil⁴⁴ oldu hüsnüñe dil-dâde yâ Resûla'llâh

2 Manzâhir âyine-dâr-ı şîfât-ı zâtuñdur
Göreymi peyker-i eşyâda yâ Resûla'llâh

⁴⁴ Dil: Dil ü (metin)

3 Mişāl-i ħulq-ı ‘aẓīmüñ hemîşe tãhirdür
Cemāl-i şüret ü ma‘nâda yâ Resûla’llâh

4 Serîr-i şevketüñ âmâdedür bi- ħamdillâh
Medîne-i dil-i şeydâda yâ Resûla’llâh

5 Gelür şadâ-yı kudümüñ şimâh-ı Ĥaccâce
Ĥarîm-i beyt-i mu‘allâda yâ Resûla’llâh

6 Kapuñda ħalka-be-güşuñ olursa lâyıkdur
Rızâ-yı bende-i âzâde yâ Resûla’llâh

(48b)

Mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün

1 Dil-i zâruñ füzün oldı melâli yâ Resûla’llâh
Batâletle geçürdi mâh-ı sâli yâ Resûla’llâh

2 Derünum zâd-ı ihsânıyla mâlî eyle zîrâ kim
Tevekkülden tehîdür dest-mâli ey Resûla’llâh

3 Bilürsüñ ħâl-i mâ-fi'l-bâl[ümi] tafşile ħâcet yok
و علم الله حسبو عن su’âli yâ Resûla’llâh

4 Şanâdîd ħalef-i rübâhdur şahrâ-yı hâşimde⁴⁵
Bu kühuñ şîr olur tab‘-ı ħazâli yâ Resûla’llâh

5 Kerem kıll ħâlümü ħâl eyle evşâf-ı cemîlünde
Saña ma‘lüm her ħâlün maħâlî yâ Resûla’llâh

6 Günâhından utanmaz aħ şakalından ħayâ itmez
Rızânîñ şubħ-ı kâzibdür mişâli yâ Resûla’llâh

⁴⁵ Bu mısradâ vezin bozuktur.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Hüviyyet tahtınıñ şāh-ı gönüldür yā Resūla'llāh
Bu iqlimiñ şahenşāhı gönüldür yā Resūla'llāh
- 2 Muḥaqqāq iktibās-ı nūr ider şems-i risāletden
Velāyet burcınıñ māhı gönüldür yā Resūla'llāh
- 3 Du'ā-yı şubḥ-gāh-ı ehl-i dildür maṭlabum zīrā
Meded-ḥāh-ı seher-gāhı gönüldür yā Resūla'llāh
- 4 Maḳit-i hicr sende maḥrem-i esrār-ı vaḥdetdür
Ḥarīm الله مع لی gönüldür yā Resūla'llāh
- 5 Tılsım-ı nüşā-i kenzü'l-ḥaḳāyık vaşf-ı zātında
فواللهی وباللهی gönüldür yā Resūla'llāh
- 6 Dil-i güm-rāhı hem-rāh eyle erbāb-ı dile çünkim
Rızā dergāhınıñ rāhı gönüldür yā Resūla'llāh

(49a)

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

- 1 Be-ḥak-i pāk-i ferāḥnāk yā Resūla'llāh
Çaşındur āyet-i levlāk yā Resūla'llāh
- 2 Kitāb-ı ḥilye-i evşāfiñ eyledi taḥrīr
Midād-ı kilik 'arefnāk yā Resūla'llāh
- 3 Vücūduñ eyledi cān-āferīn-i şaff-ı elest
İmām-ı mescid-i eflāk yā Resūla'llāh
- 4 Riyāz-ı ravza-i 'ulyāñı itdi sun'-ı ezel
Zemīn-i لنكوه -i ḥāk yā Resūla'llāh

5 İrişdi rif'atile rütbe-i kemālāta
İden kemālîni idrāk yā Resūla'llāh

6 Bu yolda nāqa-i şevkiñdür eyleyen her-gāh
Rızāyı çāpük ü çālāk yā Resūla'llāh

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Derd-i efkäre yā Resūla'llāh
Eyle pür-çāre yā Resūla'llāh

2 Gül-ruhuñdur ğaraž bu nālişden
Bülbül-i zāre yā Resūla'llāh

3 Şerbet-i la'liñ 'ayn-ı şihhatdür
Dil-i bīmāre yā Resūla'llāh

4 Neşve virdi zülāl-i güftārîñ
Mest ü huşyāre yā Resūla'llāh

5 Muntazırdur dü-çeşm-i hūn-bārım
Zevk-i didāre yā Resūla'llāh

6 Hücçet itdik Rızānîñ ikrārın
Ehl-i inkāre yā Resūla'llāh

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

1 Görince kāmētiñ a'lādan a'lā yā Resūla'llāh
Çemen şahınında qaldı serv-i bālā yā Resūla'llāh

2 Ğalağdur gevher-i dendānîña dūr-dānedür dirsem
Çapu toprağıdur lü'lü'-i lālā yā Resūla'llāh

- 3 İden Һasret-nigāh-ı şāh-rāh-ı intizāruñdur
Çemende nergis-i bīmārı şehlā yā Resūla'llāh
- 4 Yüzüñ güldür saçın sünbül disem Һaқdur sözüm ammā
Rızādur 'andelib-i lā vü illā yā Resūla'llāh
- 5 Serüm fersüdedür Һāk-ı niyāz-i āl-i vālāda⁴⁶
Nice mahrem olur Һāşā ve kellā yā Resūla'llāh
- 6 İmāmeyn-i hümāmeynüm efendim Һurretü'l-aynum
Benüm Һizmetlerinde şimdi lālā yā Resūla'llāh
- (49b)
- Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün**
- 1 Mübeddel kıl vişāle iftirākı yā Resūla'llāh
Naşib eyle baña Һayrüt-telākı yā Resūla'llāh
- 2 Fenā-fi'llahdan seyr-i beķā bi'llah iden her dem
Vücüduñdur hüve'l-Һallāk-ı bākī yā Resūla'llāh
- 3 Ne bilsün derd-i 'ışkı zevķ-i 'aşķı bilmeyen 'aşık
Budur erbāb-ı 'aşķın ittifākı yā Resūla'llāh
- 4 Tāvaf-ı Ka'be-i kūyuñ iden 'uşşāk-ı müştāķa
Ne Һoş Һālet virür rükn-i 'Irākī yā Resūla'llāh
- 5 Dil-i şeydā Һayāl itdükçe gīsū-yı semen-būyın
Füzün oldı dem-ā-dem iştiyākı yā Resūla'llāh
- 6 Rızā ser-Һalkā-i rindāne 'aşıkdur zihī sevdā
'Āceb ser-mest olurmış mest-i sākī yā Resūla'llāh

⁴⁶ āl-i vālāda: āl-i ūlāda (metin)

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Kerem kılduñ baña bāğ-ı belāğı yā Resūla'llāh
‘İnāyet eyledüñ genc-i ferāğı yā Resūla'llāh
- 2 Gehī keşf-i niķāb eyler gehī bend-i hicāb eyler
Dükenmez kūy-ı dil-dārīñ yasağı yā Resūla'llāh
- 3 ‘Uşāt-ı ümmetüñ zulmetde qalmaz bī-ser ü sāmān
Ki sensün cümleñiñ rüşen-çerāğı yā Resūla'llāh
- 4 Taḥıyyāt ü şalātīñ bir semend-i bād-himmetdür
Yaķın eyler ḥaṭer-gāh-ı ırağı yā Resūla'llāh
- 5 Delil olmazsa hādī-i ‘ināyet ḥayl-i müşkildür
Bu vādīñ dükenmez güm-sürāğı yā Resūla'llāh
- 6 Rızā da‘vā-yı istiḥķāk ider mülk-i taşarrufdan
Olursa şer‘-i ‘aşķıñ bir mesāğı yā Resūla'llāh

(50a)

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Nihāl-i ğonca-i ‘abdül-münāfī yā Resūla'llāh
Muṭarrā kıl ilā-yevmi't-telākī yā Resūla'llāh
- 2 Zamān-ı [baḥt-ı] firūz-ı vişālūñden ümīd oldur
İde⁴⁷ eyyām[dan]⁴⁸ hicrān[ı]⁴⁹ nāfī yā Resūla'llāh
- 3 Ḥayātım nūr-ı zātım bā'ış-i fevz-i necātımsın
Ḥayālūñdür baña rūḥ-ı izāfī yā Resūla'llāh

⁴⁷ ide: ider (metin)⁴⁸ eyyām[dan]: eyyām-ı (metin)⁴⁹ hicrān[ı]: hicrāna (metin)

- 4 Ne mümkin iddi‘āmi ḥazretüñde eyleyim işbāt
K’olur da‘vā-yı a‘mālüm münāfi yā Resūla’llāh
- 5 Göñül sevdā-yı ‘aşquñla cemālün kıble-gāhunda
İder sa‘y ü şafā ‘arī vü ḥāfi yā Resūla’llāh
- 6 Risālet mülkine vāfi vü şāfisın bu sûretde
Cenāb-ı ḥazret-i Allāha kāfi yā Resūla’llāh
- 7 Rızāyı şād-kām it nūş-dārū-yı vişālünde
Be-setr-i nūr-ı bi’smi’llah şāfi yā Resūla’llāh

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

- 1 شکر نعمت نعمت افزون کند
کفر نعمت نعمت بیرون کند

(50b)

Mefā’ilün fe’ilātün mefā’ilün fe’ilün

- 1 Çemende zemzeme-i şubh u şām ider bülbül
Gül-i merāmı murād üzre rām ider bülbül
- 2 Nevāl-i mā-ḥazar-ı nağme-i şebāne ile
Bu demde da‘vet-i ḥaş u [‘avām]⁵⁰ ider bülbül
- 3 Niyāz-nāme-i maṭlūba eyleyüp āgāz
Ḥuzur-ı gülşene ‘arż-ı merām ider bülbül
- 4 Hevā-yı çeng ü rebābile devr-i gülşen idüp
Semā‘-ı vecdile devrin tamām ider bülbül
- 5 Bu āzyānede hemvāre zıll-ı hıızmetde
Hümāy-sāye-i [nazmı]⁵¹ ğulām ider bülbül

⁵⁰ [‘avām]: ‘ām (metin)

- 6 Murādı sūd-ı şafā-yı du‘ā-yı devletdür
 udūm-ı fal-ı bahāra kıyām ider būlbūl
- 7 ‘Ale’-abā fezā-yı serāy-ı gūlende
 Nevā-yı nārile her dem ırām ider būlbūl
- 8 Medār-ı Ka‘be-i ma‘nāda devr-i būlbūl
 Reh-i niyāzda sa‘y-ı tamām ider būlbūl
- 9 Niāh-ı asretile rāh-ı intizār ūzre
 avāf-ı dergeh-i dārū’s-selām ider
- 10 Cemāl-i gūlde gōrūp ible-gāh-ı dīdārı
 urū-ı ube-i beytū’l-arām ider būlbūl
- 11 abā-yı sebzile gūl-get-i bā ider gōnca
 Libās-ı ‘ada seyr-i gāmām ider būlbūl
- 12 Yapıdı sāz-ı niyāza icāz-ı falında
 Terāne-i neamāt-ı maām ider būlbūl
- (51a)
- 13 Kenār-ı rūkn-i acerde gōrūp abāyı seer
 Nūhūfte-dest yelūp istilām ider būlbūl
- 14 Viāl-i yāri arar ‘ab-gāh-ı vulatda
 Kenār-ı gūlde ‘acebdūr menām ider būlbūl
- 15 Hemıe zā-ı avādi ırām-ı nāz ideler
 Anı leked-zede-i intıām ider būlbūl

⁵¹ [namı]: niāmı (metin)

- 16 [Derūn-ı]⁵² sīne-i hār-ı cefā-yı gülşende
Nişāne-i ser-i nevk-i sihām ider bülbül
- 17 Doğunma ğonca-i bāğ-ı belā'a⁵³ ey nādān
Saña kafesce-i fürkatde dām ider bülbül
- 18 Nihān-ḥāne-i ğurbetde lā-mekān şanma
Nihāl-i bāğ-ı rızāda maḳām ider bülbül
- 19 Devām-ı zikr-i ilāhi ḥuzūr-ı āğāhı
Revān-ı ehl-i dili şād-kām ider bülbül
- 20 Ḥazān faşlın idüp nev-bahār-ı vuşlatda
Ḥazān-ı ḥasretile 'azm-i şām ider bülbül
- 21 Gül-i vişālile şirīn-mezāk olduḳça
Beyān-ı ḥāl-i dimāğ u meşām ider bülbül
- 22 Ḥırām-ı nāzile şükrāne-i vişāl-i bahār
Nevā-yı debdebe-i iḥtişām ider bülbül
- 23 Ḥarīm-i ḥacle-i güلزār-ı vaşla vāşıl olup
'Arūs-ı gülşene sevḳ-i kelām ider bülbül
- 24 Elinde kāse döner sāḳī-i nihāl-i çemen
Bu bezm-i ḥāşda şürb-i müdām ider bülbül
- 25 Güzeşteğān-ı tarīḳi hüdāya reh-ber eyleyüp iḳdām⁵⁴
İşāret-i edeb-i i'tişām ider bülbül

⁵² [derūn-ı]: dūn-ı (metin)

⁵³ belā'a: belā'a (metin)

⁵⁴ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 26 Rüsüm-ı ism ü müsem māda eyleyüp iḳdām
Leb-i nāzile ta‘līm nām ider bülbül
- 27 Virür netīce-i şuḡrāda şekl-i kübrāyı
Maḳāl-i ḫālını müşkīn-ḫitām ider bülbül
- (51b)
- Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün**
- 1 Perde-bīrūn olmadın şahn-ı çemende rūy-ı gül
Hacle-endāz-ı [nihāl]⁵⁵ olmuş idi bānū-yı gül
- 2 Ğoncanuñ gülzārda çīn-i cebīninde ne ḡam
‘Uḳdesin ḫall eylemişdür çin seher ebrū-yı gül
- 3 Nāfe zīr-i dest olmuşdı muḳaddem bāḡda
Vām-gāh-ı ‘aşḡa rām olmuşıdi ḡīsū-yı gül
- 4 Pehlevān-ı ‘aşr iken ḫār-ı cefā-yı rūzgār
Niçesin itdi şikeste ḡuvvet-i bāzū-yı gül
- 5 Telḡ-kām eyler maḳām[ı]⁵⁶ zāḡ u rāḡ her nefes
Bülbülüñ beyt-i dimāḡında ne ḡoşdur būy-ı gül
- 6 ‘Andelīb-i mehd-i iḡbāle hezārān müjde kim
[B]āliş-i⁵⁷ zerkārdur murḡ-ı dile zānū-yı gül
- 7 Nev-‘arūs-ı güleşene hem-[ser]⁵⁸ olur mı ḫārzār⁵⁹
‘Arız-ı cānān iken ‘uşşāḡa çeşm-ārū-yı gül

⁵⁵ [nihāl]: cühhāl (metin)

⁵⁶ [ı]: u (metin)

⁵⁷ [B]āliş-i: Nāliş-i (metin)

⁵⁸ [ser]: sezā (metin)

⁵⁹ ḫārzār: ḫār u zār (metin)

8 Hāra yār olmak nedendür bilmem [ammā] gālibā
Munṭabı‘dur ‘ahd-i evvelde Rızāyā hūy-ı gül

9 Ez-mesā tā subḥ-dem reşk-i çerāgān eyledi
Lālezār-ı gülşen-i tevḥīdi hāy u hūy-ı gül

(52a)

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

1 Cenāb-ı düst selāmı gelür şabāḥ aḥşām
Peyām-ı şevk nizāmı gelür şabāḥ aḥşām

2 Ḥayāl-i ‘arız [ü] ḥāl-i ‘izār-ı fikriyle
Serāy-ı ‘aşka ‘ilāmı gelür şabāḥ aḥşām

3 Ğubārdur güle(?) dil-dār āşnāmızdur
O nūr-ı dīde devāmı gelür şabāḥ aḥşām

4 Nihān-ḥāne-i ḥātır ‘aceb temāşādur
O yār-i zīk(?) girāmı gelür şabāḥ aḥşām

5 Çerāğ-ı mescid ü miḥrāb-ı rüy-ı cānāndur
İmām-ı zevk hümāmı gelür şabāḥ aḥşām

6 Şarāb-ı nāb-ı kerem sākī-yi ledünnīden
Bu bezm-i ḥāşa müdāmı gelür şabāḥ aḥşām

7 Muşāḥibümdür anuñ rüz [ü] şeb ḥayālātı
Hemīşe ḥāl ü maḳāmı gelür şabāḥ aḥşām

8 Rızāya menḳabet-ārā-yı zülf-i dil-berden
Kelām-ı müşk ḥitāmı gelür şabāḥ aḥşām

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün⁶⁰

- 1 Şarāb-ı sāgar-ı la'lün ile mestānedür gön'lüm
 Ḥabībā nefḥa-i zūlfū ile dīvānedür gön'lüm
- 2 Eger ḥurşid olursam āsmān-ı aḥadiyyet İde
 Cemāl-i bā-kemālū [şem'ine]⁶¹ pervānedür gön'lüm
- 3 Ḥarīm-i bezm-i ḥāsū'l-hāş-ı 'işret iḥtişāşımdur
 Ḥumār-ı ālūdegān-ı ḥayrete ḥum-ḥānedür gön'lüm
- 4 Buyur ey sālīk-i rāh-ı hidāyet beyt-i ma'mūra
 Serāy-ı 'aşkda bir ḥāne-i şāhānedür gön'lüm
- 5 Tokunma ḥātır-ı vīrāne-i 'uşşāka luḫ eyle
 Ziyāret eyle 'āşık menzil-i cānānedür gön'lüm
- 6 Nice pervāz ider zāğ-ı hevā şahrā-yı sīnemde
 Maḥabbet Ḳāfīnuñ 'anḳasına bir lānedür gön'lüm
- 7 Rızānīñ sidre-i ḳalbinde seyrān eyle ey sālīk
 Fezā-yı 'arş-ı vicdānumda bir kāşānedür gön'lüm
- (52b)

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Vişālūñdür baña zevḳ-i irādī yā Resūla'llāh
 Mürīdūñ vecd ü ḥaletdür murādı yā Resūla'llāh
- 2 Hemīşe müctehiddür aşl u fer'a şūfī-i āgāh
 Ḳabūlūñdür ḳamunuñ iḫtiḥādı yā Resūla'llāh

⁶⁰ Bu gazel 54a'da tekrar yazılmıştır. O sayfadaki gazel çıkarılmıştır.

⁶¹ [şem'ine]: سَعْنَه (metin)

- 3 Saña merbūtdur cüz'î vü küllî vü āhîr⁶²
Ma'āş erbābınuñ 'aql-ı ma'ādı yā Resūla'llāh
- 4 Sivāya ihtiyācım qalmadı sensin meded-ḥ'ahım
Eliñ inkıyād⁶³ ü i'timādı yā Resūla'llāh
- 5 Sañadur rabṭ-ı ḳalbim her nefes teslīm ü irşādım
'Aleyke i'tikād⁶⁴ ü istinādı yā Resūla'llāh
- 6 Muḥibb-i muḥlisüñ pāk oldı çirk-āb-ı dālāletde
Hüveydādur yüzünde nūr-ı hādî yā Resūla'llāh
- 7 Metā'-ı ma'siyet rā'ic iken bāzār-ı 'afvünda
Günehkār ümmetüñ çekmez kesādı yā Resūla'llāh
- 8 İderken nūr-ı didārıñ zālāmı ğarka-i envār
Beyāz oldı siyehkārıñ sevādı yā Resūla'llāh
- 9 Hidāyet menzilin kat' itdiler evlād u aḥfādıñ
Feşāhatdür Ebū-Cehliñ 'inādı yā Resūla'llāh
- 10 Libās-ı köhne ḳaldı düş-ı dellāl-i nedāmetde
ḳaldı ayaḳda nā-dānın mezādı yā Resūla'llāh
- 11 Ḥarīdārān-ı bāzār-ı sivānıñ piş-gāhında
Lisān-ı ḥālden söyler münādî yā Resūla'llāh
- 12 Ḥarāb eyler esās-ı çār-ı ṭāḳ-ı ḳaşr-ı 'irfānı
'Acā'ibdür bu dehrıñ bed-nihādı yā Resūla'llāh

⁶² Bu mısradā vezin bozuktur.

⁶³ inkıyād: inkıyādı (metin)

⁶⁴ i'tikād: i'tikādı (metin)

(53a)

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 İderken irtikâb-ı züll-i rüşvet nâ'ib ü kâsî
Komuşlar adını maḥşûl-i 'ādî yâ Resûla'llâh
- 2 Şefâ['at]⁶⁵ kıll hevâ-yı nefis-i şûma düşmesün ümmet
Sezâ-yı mağfîret eyle 'ibâdı yâ Resûla'llâh
- 3 Ferāmûş itdi her dūn [u] denî cehl ü cesâretle
Şerî'at mesnedinde 'adl ü dâdı yâ Resûla'llâh
- 4 Dü 'âlemde nice muḥtâc olur fakr u fenâ ehli
Nevâl-i şevḳ iken zâd u zevâdı yâ Resûla'llâh
- 5 Ne ḥâletdür ne ḥikmetdür bize bu 'âdet ü bid'at
Meded senden budur ḥayrül'e-'ādî yâ Resûla'llâh
- 6 Olur mı şûret-i bî-cânile ülfet-nişîn olmak
Nice zî-rûḥ olur şekl-i cemâdî yâ Resûla'llâh
- 7 Gelürken ḥâṭıra sehm-nâk-i şirâṭu'l-ḥaḳ⁶⁶
Olur mı cisr-i ğamda zevḳ ü şâdî yâ Resûla'llâh
- 8 Muḳarrerdür zuhūr eyler kamu ecsâm u ecsâda
Ḥafâ-yı rûzgârîñ tünd-bâdı yâ Resûla'llâh
- 9 Seḥâ vü cüddan ğayrı degüldür ḥaşlet-i cüdiñ
Bu minvâl üzredür tab'-ı cevâdı yâ Resûla'llâh

⁶⁵ şefâ['at]: şifâ (metin)⁶⁶ Bu mısradâ vezin bozuktur.

- 10 İrüşür şeh-per-i himmetler âhîr lâne-i vaşla
Şikeste-bâl olan murğuñ kanadı yâ Resûla'llâh
- 11 Beni şermende eyler hâîra geldükçe 'işyânım
Sirişk[il]e tolar şahrâ vü vâdî yâ Resûla'llâh
- 12 Dükenmez mâcerâyı çeşm-i ter küyuñ hayâliyle
Dolaşur rüz [u] şeb vâdî-be-vâdî yâ Resûla'llâh
(53b)
- 13 Şükûh-ı devleti âhîr harâb-ender-harâb oldu
İşittim dâr ü gîr-i Keykubâdı yâ Resûla'llâh
- 14 Bizi âmâre-i gaflet düşürdi dâm-ı hızlâna
Ferâmüş eyledik yevmü't-tenâdı yâ Resûla'llâh
- 15 Cenâb-ı h̃âcegân-ı naqş-bendîden 'inâyetdür
Şafâ-yı zîkr-i dil fikr-i fevâdı yâ Resûla'llâh
- 16 Hevâ-yı nefse düşdüm reh-güzâr-ı 'aşk-ı Mevlâ'da
N'ider bilmem bu yollarda müfâdı yâ Resûla'llâh
- 17 Kerem kııl aşl ü fer'üm tâ kıyâmet olalar bâkî
Kerâmet mesnedinde imtidâdı yâ Resûla'llâh
- 18 Risâlet bâr-gâhında du'â-yı devletiñ eyler
Ümîd-i isticâbetle eyâdî yâ Resûla'llâh
- 19 Rızâ vasf eyledükçe şânuñı ser-şafha-i dehre
Yazılsun zer-çalem zerrîn-midâdı yâ Resûla'llâh
- 20 Rızâ meydân-ı vaşlında resen-tâb-ı maḥabbetdür
Kesilmez kayd-ı bend-i ittiḥâdı yâ Resûla'llâh

- 21 Şeh-i kişversitân-ı Hân Maḥmūd-ı keremkârın
Ziyād olsun hemîşe ‘adl ü dādı yâ Resûla'llâh
- 22 Civâr-ı ḳurbetüñ tezkîr ider peyk-i şabâ her dem
Derûnumda muḳarrerdür virâdı yâ Resûla'llâh
- 23 Neler îrâd ider gehvâre -i inkârolan mülḥid
Görür rûz-ı cezâ bi'se'l-mihâdı yâ Resûla'llâh
- 24 Kelâmin bilmeyüp beyne'l-ḥalâyıḳ vâ' iz-i mükşir
Olur güstâḫî-i aḫbâba bâdı yâ Resûla'llâh

Ḳıṭ'a

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- 1 Dîbâce-i evşâfuñı taḫrîr ne mümkin
Fihrist-i kemâlâtuñı taḫrîr ne mümkin
- 2 Eşcâr-ı ḳalem olsa şehâ baḫr-i mürekkeb
Ser-levha-i iḳbâlüñi taşvîr ne mümkin

Ḳıṭ'a

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 ‘Acâyib ḫil'at-i fâhirdür ‘abd-i mü'mine îmân
Bu mansıbla ider ḳaṭ'-ı merâtib كنا من كان
- 2 İrişdi bâb-ı iḫsâna maḳâmât ehli ser-cümle
İdenler zât-ı Ḥaḳḳı zât-ı vicdânında istiḫsân

(54a)

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Be-rûz-ı rü'yet-i Ḥaḳ mümteni'dür
Ruḫ-ı Rahmâna mi'rât-ı şafâdur şüret-i insân

- 2 Göñül āyīnesin şāf eyleyen jeng-i ‘alā’iğden
Görür şūretde ma‘nāda tecellī nūrını her ān
- 3 İrişdi ten terānī meslekinden Tūr-ı didāre
Hüveydā oldı Mūsā-yı cemāle ‘arız-ı cānān
- 4 Bu dükkān-ı mezāhirde metā‘-ı unşur-ı ādem
Taḥaddüd itmeden ḥālī degüldür derūnı el-ān (?)
- 5 Rızāyā zāt-ı baḥtı seyr iden çarḥ-ı ḥaḳāyıkda
Görür a‘yān-ı keşretde ta‘ayyün māhımı tābān

(54b)

Mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün

- 1 Zebān-ı ḥāme-i ‘isī-nefes mu‘ciz-beyān olsun
Miyān-ı ‘āşık u ma‘şūḳa nuṭḳum tercemān olsun
- 2 Der-i gencīne-i nev-sikke-i ‘irfānuma şāhā
Zer-i ḥālīş-‘ayār-ı darb-ı güftārum nişān olsun
- 3 Nihāndur mū-miyānıñ fikri āğūş-ı ḥayālümde
Dehānıñ dīde vü dilden nihān-ender-nihān olsun
- 4 Nigīn-i şafḥa-pirā-yı nişān-ıiḥtişāmumla
Zemīn-i keh-keşāne āteş-i āhım zebān olsun
- 5 Maḳām eyler irādet menzilin çarḥ-ı icābetde
Muḳavves ebruvānıñ tīr-ı maṭlūba kemān olsun
- 6 Kırān-ı necm-i sa‘deyne ne minnet burc-ı himmetde
Hele ḥurşid-i tālī‘ şu‘le-baḥş-ı farḳedān olsun

- 7 Muḥaḫḫaḫdur efendim el virür devrân-ı ilvâna
Hemân dest-i Rızâ hem-dest-i ḳutb-ı kâm-rân olsun

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Nem-i seyl-âb-ı eşküm dem-be-dem gözden revân olsun
Bevâdî-i meṭâlib ser-be-ser şâd-ı revân olsun

- 2 Ḥumâr-âlûdegân-ı cür'a-i vuşlat zebânundan
Ḥurûş-ı cûşîş-i meclis-be-meclis dâstân olsun

- 3 Hedef âsâ mezârüm taşî şeh-râh-ı maḥabbetde
Ḥadeng-i ta'ne-i âgyâr-ı bed-kâre nişân olsun

- 4 Süleymân-ı zamâne hüdhüd-i hâdî lisânından
Zebânuum maṅṅiḳu't-ṭayrı beyâna [t]ercemân⁶⁷ olsun

- 5 Ḳaşıñda قاب قوسين nişânın görmeyen nâ-dân
Elinde çenber-i çarḫıñ kemân-ender-kemân olsun

(55a)

- 6 Nücûm-ı eşki ân eyleyen meydân-ı 'aşḳıñda
'Ulüvv-i şânile evc-i 'alâda keh-keşân olsun

- 7 Elinden gitmesün kilik-i bezm-i midḫatde
Rızâ vaşf-ı dehân-ı yârile ratbü'l-lisân olsun

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Şûfî nişân-ı ḳutb-ı zamânı bilür misin
Bâb-ı ṭılısm-ı genc-i nihânı bilür misin

- 2 Tâ key hevâ-yı muğ-beçeğân bezm-i 'aşḳda
Deyr bende pîr-i muğânı bilür misin

⁶⁷ [t]ercemân: برجمان (metin)

3 Ğāret-gerān-ı ‘ahde iderseñ müsā‘ade
Yağşı yüzden özge yamanı bilür misin

4 Zāhid hevā yolunda gezersin delilsiz
Dāğ başında qara dumanı bilür misin⁶⁸

5 Der-bend-i ibtilāda işiñ āh u zārdur
Vā ‘iz mezāk-ı şürb-i duḡānı bilür misin

6 Kūh-ı Rızāda virme gönül murğına amān
Dām-ı hevāya düşme amānı bilür misin

(55b)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Bir maqāmda mäh[a] beñzer hüsñile ol mäh-rū
Zīr-i zülfünden temāşā itdim anı mū-be-mū

2 Vechin eylermiş nihān ol mäh-tāb-ı çār-deh
Çin seherden eyledim hürşid ü mähı rū-be-mū

3 Haṭṭ-ı gīsū-yı bütān taḥrīr olunmaz mū-be-mū
Āb-dār olmaz dehān-ı kilik-i maṭlab sū-be-sū

4 Tā kıyāmet yüz yüze baqmaz idi şems ü kamer
Olmasaydı her seher ḡāk-i dergehde rū-be-rū⁶⁹

5 Dīde-i ġam-dīde her dem eşk-bār olmaḡdadur
Şüst ü şū eyler ġubār-ı dest-mālin cū-be-cū

6 İntizār-ı kāmetiñle keşret-i nezzārede
Fūrḡatiñdür eyleyen ḡadd-i sipihri tū-be-tū

⁶⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.

⁶⁹ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 7 Tā ebed Mecnūn zencīrīn sūrūr hāmūnda
Zülf-i Leylādur murādı cüst ü cūdan kŭ-be-kŭ
- 8 Eyledi cānā Rızā vaşfında ağız birliği
Dem-be-dem meddāh-ı na‘tūñ ile oldı fŭ-be-fŭ (?)

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Nev-bahār oldı yine vaqt-i şafādur yā hū
Halka-cünbān-ı der-i vaşla şalādur yā hū
- 2 Bedevī (?) tŭbā şafā virdi dīl-i ‘uşşāka
Tekyemiz merkez-i merdān-ı Hūdādur yā hū
- 3 Gel ziyāret idelim tekye-i dervīşānı
Anda erbāb-ı vefā cilve-nümādur yā hū
- 4 Söyle esrār-ı zamīriñ ne ise ketm itme
Himmet al pīrden eşnā-yı du‘ādur yā hū

(56a)

- 5 Mużmer u mażhar-i erbāb-ı kerem yeksāndur
Pīrden maţlabımız luţf u ‘aţādur yā hū
- 6 Seni bir hayra delālet ideyim ey zāhid
Hāy hŭy ehline dağı itme haţādur yā hū
- 7 Ayagiñ altına baķ itme tekebbŭr vā‘iz
Başduğun ħāk-i şafā bāb-ı Rızādur yā hū

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Zamān aĥvālını cānā bilŭr ammā zamansızdur
Aña maĥşŭşdur kevn ü mekān kendŭ mekansızdur

- 2 Kıyās u vehme gelmez ‘akla şıgmaz zāt-ı bî-çün[1]
Müberrā olduğu çün [ü] çerādan ħod gümansızdur
- 3 Ulüvv-i şānile nām u nişānı ‘ālem-ārādur
Mezāhir sikke-i nāmıyla kâ’imdür nişānsızdur
- 4 Görür görmezlenür dā'im bilür bilmezlenür
Özin yaḥşı bilen yaḥşı kişilerdür yamānsızdur
- 5 Zebān-ı ḥāl-i Ehlu'llāh inṭaḫdur lisānından
Efendi sırr-ı vaḥdet dād-ı Ḥaḫdur tercemānsızdur
- 6 Geldi imdi behre-mend ol sufra-i نحن قسمنا da
Simāṭ-ı inbisāt-ı ḥān-ı ni‘met imtinānsızdur
- 7 Göñül şem‘-i cemāle cān atar [şīt]⁷⁰ ü şadā itmez
Bu bāğın bülbülü pervāne-meşrebdür figānsızdur
- 8 Mülāzım ol Rızāyā من عرف dūr sende zīrā kim
Kitāb-ı müsteṭāb-i fenn-i himmet imtiḫānsızdur
- Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün**
- 1 Ḥudā şāhid güzellerden güzelsün gayrı nem vardur
Cemāliñ görmesem göñülde ğam çeşmimde nem vardur
- 2 Bahār-ı gülşene dil-dāde olma vaḫt-i nāzıñdur
Bu yolda ‘andelīb-i cā-be-cā ḫār-ı sitem vadur
- 3 Dükemez mācerā-yı çeşm taraşsudü'l-ḫazar cānā
Bu vādiden geçilmez dem-be-dem seyl-ivardur

⁷⁰ [şīt]: şayd (metin)

- 4 Hārīm-i ḥayme-i ḥātır nihāndur dīde-i terden
Şabā itme tavaḳḳuf geç bu vādiden ḥarem vardur
- 5 Kerem kānı mürüvvet ma'deni zāt-ı mükerremsin
Şifāt-ı zātuña maḥşūs zātuñda kerem vardur
- 6 Cebīniñ şafhası gerd-i küdüretden müberrādur
Baḳılsa şüret-i mir'ātda gerd-i elem vardur
- 7 Zükām-ı hecrile muhtel dimāğ olmaz Rızā benden
Şehā ṭarf-ı meşāmumda hevā-yı zī-selem vardur

(57b)

Tercî-i Bend-i Şamî

Müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

I

- 1 Maḥrem-i esrār-ı serā-perdeyüz
Tāb-ı tecellî ile perverdeyüz
- 2 Biz ki ezel neşv ü nemā bulmuşuz
Şanma bu bağ içere pejmürdeyüz
- 3 Cism-i laṭîf özge 'ayān olmuşuz
Göstereli rūḥ-ı muşavverdeyüz
- 4 Tūṭî-i ḳudsiz ne gerek āyine
Ne ṭama'-ı ḳand-i mükerrerdeyüz
- 5 Ne baḳaruz mülket-i Key-ḥüsreve
Ne heves-i taḥt-ı Sikenderdeyüz
- 6 Pādşeh-i mülk-i vücūduz bu gün
Şekl-i gedā şüret-i aḥḳardayuz
- 7 Fenn-i tecerrütde bulup imtiyāz
'Aşḳ-ı ḥaḳîḳatde bizüz ser-firāz

II

- 1 ‘Aşk ilinüñ ‘āşık-ı yek-tāsıyuz
Deşt-i ğamuñ bî-ser ü bî-pāsıyuz
- 2 Pençe-i himmet yed-i beyzâ bize
Tür-ı vücūduñ yine Mūsāsıyuz
- 3 Her sözümüz ‘āleme cān-bağş olur
Nuğk ile enfās-ı Mesihāsıyuz
- 4 Muṭribiyüz bezm-i şafānuñ gehî
Geh içilür sāğar-ı şahbāsıyuz
- 5 Dūzaḥıyuz münkir ile cāhilüñ
Ehl-i dilüñ menzil ü me'vāsıyuz
- 6 Bāğ-ı vücūdun bu gün ey bāğbān
Hem gül ü hem bülbül-i gūyāsıyuz
- 7 Fenn-i tecerrütde bulup imtiyāz
‘Aşk-ı ḥaḳīkatde bizüz ser-firāz

(58a)

III

- 1 Gūş iden aqvāl-i ḥikāyātumuz
Añlama efsāne⁷¹ rivāyātumuz
- 2 Ey bize bî-ma‘nî diyen yaḥşı bağ
Fehm olunur şanma ‘ibārātımız
- 3 Çeşm-i ḥaḳīkatle naẓar kıl bize
Tā göresin keşf ü kerāmātumuz
- 4 Bizde durur nükte-i sırr-ı Ḥudā
Añlama[dı]⁷² kimse kināyātımız
- 5 Geh yıkılır menzil-i ma‘mūrumuz
Geh yapılır genc-i ḥarābātımız
- 6 Şāh-ı ğamuz ṭıtdı cihān[ı] bugün
Debdebe-i kūs-ı beşārātımız

⁷¹ efsāne: efsānedür (metin)⁷² añlama[dı]: añlamaz (metin)

- 7 Fenn-i tecerrütde bulup imtiyâz
‘Aşk-ı haķîkatde bizüz ser-firâz

IV

- 1 Râbıta-i rişte-i vaħdet bizüz
Vâsiṭa-i rāh-ı haķîkat⁷³ bizüz
- 2 Bizde durur mecma‘-ı luṭf-ı Ḥudā
Maħzen-i esrār-ı hüviyyet bizüz
- 3 Mekremet-ü luṭf iledür şānımız
Menba‘-ı envā‘-ı kerāmet bizüz
- 4 Cām-ı Cem āyīne-i ‘ālem-nümā
Mülket-i cān çeşme-i zulmet bizüz
- 5 Tāb durur ‘āleme kem zerremüz
Burc-ı şeref-necm-i hidāyet bizüz
- 6 Kenz-i hidāyetde bu gün zāhidā
Ḳufl-ı tılısmāt-ı haķîkat bizüz
- 7 Fenn-i tecerrütde bulup imtiyâz
‘Aşk-ı haķîkatde bizüz ser-firâz

V

- 1 ‘Arsa-i aşķuñ yine bî-bākiyüz
Cüst ü çirā çāpük [ü] çālākiyüz
(58b)
- 2 Bizde durur kenz-i ḳanā‘at bugün
Faḳr ilinüñ mālîk-i emlākiyüz
- 3 Seyr iderüz her dü-cihān fi’z-zamîr
Naḳır-ı āyīne-i idrākiyüz
- 4 Mu‘terif-i نحن قسمنا laruz
Şanma anıñ sālet-i hakkākiyüz

⁷³ haķîkat: haķîkatde (metin)

- 5 Rāh-ı şerī'atde naẓar kııl bize
Gör ki nice lâkiyüz
- 6 Secde kıılursa bize tãñ mı gören
Türbe-i Monlā derinüñ hãkiyüz
- 7 Fenn-i tecerrütde bulup imtiyāz
'Aşq-ı hãkîkatde bizüz ser-firāz

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

- 1 Vākıf-ı esrār-ı sırr-ı nuṭq-ı pāk-i Mevlevî
2 Kāşif-i kenz-i künüz-ı genc-i 'ilm-i Meşnevî
3 Tārik-i bezm-i sürür-ı 'ayş u nüş-ı dünyevî
4 Vāşıl-ı zāt-ı kädīm ü yār-ı cān-ı uḥrevî
5 Merd-i meydān-ı ṭarîkat şāh-ı taḥt-ı ma'nevî
6 Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevî

II

- 1 'Alim-i 'ilm-i 'ulüm-ı 'alleme'l-esmā bizüz
2 Mahzar-ı zāt-ı Ḥudāyuz ādem-i ma'nā bizüz
3 Ma'nî-i sırr-ı beyān-ı nuṭq-ı bî-hem-tā bizüz
4 Terk-i tecrîdüz mücerred maẓhar-ı 'abā bizüz
5 Merd-i meydān-ı ṭarîkat şāh-ı taḥt-ı ma'nevî
6 Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevî

III

- 1 Gelmişüz dünyāya zāhid 'aşq-ı Mevlānā ile
2 'Alemler yağmāya virdük zevk-i hüy [ü] hāy ile
3 Bir bölük şūrîde kavmüz biz daḥı ālāy ile
4 Durmayup raşş iderüz deff ü kudüm [ü] nāy ile
(59a)
- 5 Merd-i meydān-ı ṭarîkat şāh-ı taḥt-ı ma'nevî
6 Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevî

IV

- 1 Girmişüz meydân-ı 'aşka pehlevân erler gibi
- 2 Kükremiş esrük dil-âver üştür-i nerler gibi
- 3 Pâ-bürehne baş açık ser-mest alenderler gibi
- 4 Kesmişüz nefsi-i 'adû başın dil-âverler gibi
- 5 Merd-i meydân-ı arîkat şâh-ı taht-ı ma'nevî
- 6 Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevî

V

- 1 نحن اقرب āyetini okuyup Hâkdan yakîn
- 2 Lây ıskât eyleyüp illâyla oldu arîn
- 3 Hırmen-i tevhîd-i Monlâdan çün oldu hüşe-çîn
- 4 Yimezüz gam Şamtiyâ biz olmazuz hergiz hâzîn
- 5 Merd-i meydân-ı arîkat şâh-ı taht-ı ma'nevî
- 6 Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevîyüz Mevlevî

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 İstivâ-yı vech-i âdemden kim eylerse cubür
Anuñçündür cinân ü kevşer ü hür ü uşür
- 2 Âdeme ta'lîm olan esmâyı öğren âdem ol
Ma'rifet kesbinde sa'y eyle şaın itme uşür
- 3 Mü'mine cem'iyet-i hâtır gerekdür evvelâ
Hâ abûl itmez şalâtı olmasa dilde huzür
- 4 Düşmez oldu sâye-i hestî zemîn-i cismüme
Âftâbı rûhumuñ oldı vücûdum old[1] nür
- 5 Vahyine Hâkuñ maal oldu derûnum Şamtiyâ
Sîne-i bî-kîneñ oldu 'aş-ı Mûsâsına ür

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 Eđerçi sūretā bir bī-nevāyum
Ma'ānī kişverine pādişāyum

(59b)

- 2 Hāğ oldum Hāğkile Hāğğa ulaşdum
Beni sen şanma kim Hāğdan cüdāyum

- 3 Hāğı bildüm Hāğı buldum Hāğ oldum
Hūdāyum men Hūdāyum men Hūdāyum

- 4 Şalup dil zevrağın deryā-yı 'aşğa
Ben ol keştī içinde āšnāyum

- 5 Firāk ehlini ben itdüm firāğa
Kim itdi āšnālık āšnāyum

- 6 Mūnācāt ehline ben tesbīh ü zıkrüm
Harābāt ehline ben hūy ü hāyum

- 7 Eğer bilmek dilerseñ Şamt kindür
Tarık-i Mevlevīde hāk-i pāyum

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Bi-ğamdi'llāh ki 'ıyd-ı vaşla irdüm intizārum yoğ
İkilikden hālāş oldum Hūdādan ğayrı yārüm yoğ

- 2 Değişmem aţlas ü dībāsına dehrüñ fenā şālı
Ferā vü fağr ile fağr eylerüm andan firārum yoğ

- 3 Fenā mülki mağāmumdur qarārum andadur dā'im
Bu çarğ-ı bī-sütün altında zāhid şanma dārum yoğ

- 4 Niçe kere ölüp dirilmeyince olmadum ‘arîf
Anuñçün devr-i dâ'im eylerüm ašlâ qarârum yoğ
- 5 Olalı ħazret-i Monlâ-yı Rūma Őamtiyâ bende
Cemâl-i pâkdür meŐhūdum andan ħayrı yârüm yoğ

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Qâmet-i yâre ‘aceb mi zâhidâ dirseñ elif
Râstî ma'nâ budur hergiz degüldür muħtelif
- 2 ‘AŐıka şa'n eyleme mey-ħâne küncinde görüp
Vaħdet-i Ħağğa eger olduñsa zâhid mu'terif
- 3 Ħalkı Ħalığden cüdâ fehmi itdi Őeytân-ı recim
Vech-i insâna secde itmekden oldı münħarif⁷⁴
- 4 Sūfisen ħalvetde ‘uzlet itdünise biz dağı
Niçe müddet mey-kede küncinde olduğ mu'tekif

(60a)

- 5 من عرف sırrını fehmi itseñ ‘aceb mi Şamtiyâ
Tâc-ı کرمانا yile olduğ cihânda mün‘arif
- 6 Dervîş odur ki ferd ola vü kâr olmaya
Âbdâl odur ki ħalk ile bâzâr olmaya
- 6 ‘AŐığ odur ki ħulzüm-i tevhîde ħarğ ola
Ma'Őūk odur ki ‘ucb ile bîdâr olmaya
- 7 Câhil hemîşe tâbî'-i vehm ü ħayâl olur
‘Âlim odur ki cübbe vü destâr olmaya

⁷⁴ Bu mısradâ vezin bozuktur.

- 8 ‘Ārif odur ki şirk-i hafî olmaya işi
‘Ākil odur ki halk ile efkâr olmaya
- 9 Didâr-ı Hakkâ münkir olur Şamtiyâ çü dîv
Şol kişiniñ ki secdeye ikrâr olmaya

Müfte'ilün müfte'ilün fâ'ilün

I

- 1 Gevher-i gencîne-i zât-ı Hakkuz
Cezbeliyüz gerçi velî muṭlaḳuz
- 2 Tâ'ir-i ḳudsüz ki şikâr olmazuz
Şanma bu dâm içre bizi şakrakuz
- 3 Şâh-ı reff'ü'd-derecâtuz yaḳîn
Gerçi bisâṭ üzre [ki]⁷⁵ biz beydâḳuz
- 4 Kesretile gerç[i] ‘ıyân olmışuz
Vaḳdetile gör ki niçe muḡlaḳuz
- 5 Çarḡ gibidür bize mevt ü ḡayât
Gâh gelür gâh gider zevraḳuz
- 6 Gerç[i] ki şâmit göresin sen bizi
Cümle lisânâta velî mınṭaḳuz
- 7 Gâh oluruz baḡr-ı muḡîṭ ey ‘azîz
Gâh muḡîṭ içre düşüp muḡraḳuz
- 8 Gâh behîşt oluruz ey Nâṭıkî
Geh yaḳaruz ‘âlemi biz düzaḡuz
- 9 Kürre-i ‘aşḳ içre biz olduḡ güdâz
Anuñiçün eylemezüz keşf-i râz

(60b)

II

- 1 Ḳâf-ı vücūduñ ulı ‘anḳâsıyuz
Nüh felekūñ ‘arş-ı mu‘allâsıyuz

⁷⁵ [ki]: ger (metin)

- 2 Baħr-ı aħad eyledi nā-gehde cūş
Ka'ra düşüp lü'lü'-i lālāsıyuz
- 3 Vādī-i ƣudsün şecer-i nārıyuz
‘İlm-i kelīmün yed-i beyzāsıyuz
- 4 ‘Ālem[i] ihyā İderüz nuƣ ile
Gör bu vücūduñ ‘İsāsıyuz⁷⁶
- 5 Mażharımızdur kamu kevn ü mekân
Gāh zebānuz ü geh aşşasııyuz
- 6 Dürd-keşün cām-ı sürür[ı] bizüz
Zāhid-i ğamġın olanuñ yāsıyuz
- 7 Ehl-i başıret gözünüñ nūryuz
Kör olanuñ dide-i a'māsıyuz
- 8 Ma'bediyüz Nātıƣiyā mü'minün
Kāfirün evtān u kilīsāsıyuz
- 9 Kürre-i ‘aşƣ içre biz olduğ güdāz
Anuñiçün eylemezüz keşf-i rāz

III

- 1 Gāh ģarābāt-ı muğanda meyüz
Geh çalunur bezm-i fenāda neyüz
- 2 Gāh gedā-veş oluruz der-be-der
Gāh ser[ı]r üzre mu'azzam keyüz
- 3 Şems-i münirüz geh ‘ıyān olmuşuz
Gerçi ki zāhirde me[n]āl-i füyüz
- 4 Sen bize lā-şey' dime ey bî-ħaber
Aç gözüñi gör nice ‘ayn-ı şeyüz
- 5 ‘Adl iderüz gāh çü Nüşü'r-revān
Mekrūmet içre geh Ĥātem-i Tayuz⁷⁷
- 6 Gāh çü ‘aşıƣ oluruz mey-perest
Gāh çü zāhid-i bî-hāy [ü] hüyuz⁷⁸

⁷⁶ Bu mısradā vezin bozuktur.

⁷⁷ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 7 Cümle bizüz gerçi bu eşkāl ile
Geh veled ü geh eb u gāhī ḥasıyuz

(61a)

- 8 Gāh fenāda ‘ademüz Nāṭıķı
Gāh beķā mülkinde meyüz⁷⁹
9 Kürre-i ‘aşķ içre biz olduķ güdāz
Anuñiçün eylemezüz keşf-i rāz

IV

- 1 Hicr-i qadīmüz ki cūş eylerüz⁸⁰
Şāh-ı ‘azīmüz ki ḥurūş eylerüz
2 Kendümüzi ‘āleme fāş itmeye
Dürlü şüret dürlü nuķuş eylerüz
3 Gāh girüp mescide ‘ābidlerüz
Gāh bizi bāde-fürüş eylerüz
4 Gāh şikār itmege bāzuz velī
Geh bizi şayd olmağa kuş eylerüz
5 ‘Āşıķ[ı] biz mest-i ḥarāb eyledük
Zāhidi biz şāḥib-i hūş eylerüz
6 Gāh oluruz hicr-i firāķa esİR
Gāh bizi tüş be-düş eylerüz
7 Qahrumuzı ba‘zıya niş eylerüz
Nuṭķumuzı ba‘zıya nüş eylerüz
8 Kürre-i ‘aşķ içre biz olduķ güdāz
Anuñiçün eylemezüz keşf-i rāz

V

- 1 Cümle mezāhirlerüñ iksİRiyüz
İki cihānuñ şehiyüz mİRiyüz

⁷⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.

⁷⁹ Bu mısradā vezin bozuktur.

⁸⁰ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 2 Bizde ‘ıyāndur kamu āyāt ü vahy
‘İlm-i ledün ma‘nisi tefsīriyüz
- 3 Kehf-i rumūzı bize oldu ‘ıyān
Bizde taleb kııl anı قدسی یوز
- 4 Ba‘zınuñaydınlığı
Ba‘zınuñ zulmet.....
- 5 Geh virürüz yeddümüzi bey‘ate
Geh ulu mürşid olanuñ pīriyüz
- (61b)
- 6 Gāh muşavver oluruz geh şūver
Kilk-i vücūduñ kamu taşvīriyüz
- 7 Gāh semā‘ī geh[ī] kebşü'l-‘azīm
Gāh ḫalīlüz geh[ī] bekīrüz⁸¹
- 8 Gāh fezā tīgıyuz ey Nāṭıķī
Gāh kader kavsinüñ uş tīriyüz
- 9 Kürre-i ‘aşk içre biz olduğ güdāz
Anuñiçün eylemezüz keşf-i rāz

VI

- 1 Gerçi ki çokdur bu ‘ibārātumuz
Ḥüsnuñedür cümle ebşārātumuz
- 2 ‘Aşk ile her laḫzada cūş eylerüz
Andan irişdi bu harārātumuz
- 3 Biz ebedüz kalmadı bizde fenā
Şanma ḫarāb olsa ‘imārātumuz
- 4 ‘Ālem-i lāhūta bugün mālīküz
Anda geçer ḫükm ü emārātumuz
- 5 Mā'-ı ṭahūr ile çü ṭutduk vuzū‘
Şanmaya hergiz bu ṭahārātumuz

⁸¹ Bu mısradaki vezin bozuktur.

- 6 Nüh felek içre çalınur rüz u şeb
Heybetile kūs-ı beşārātumuz
- 7 Nağdumuzu ‘aşka nişār ideli
Cümle ribāh oldı ticārātumuz
- 8 Şeş cihetiñ Āşafıyuz Nāṭıķī
Geçer Süleymāna vezārātımız
- 9 Kürre-i ‘aşk içre biz olduğ güdāz
Anuñiçün eylemezüz keşf-i rāz

VII

- 1 Kalmadı bir zerrece maḥbūsumuz
Oldu ferāgat hele maḥbūsumuz
- 2 Deyrümüz içre olalı büt ‘ıyān
Gör ne şadā bağladı nāķūsumuz
- (62a)
- 3 Gāh tolar zevķ ile peymānemüz
Gāh yanar şevķile fānūsumuz
- 4 Nükte-güşādur yine bu ṭūṭımız
Cilve-nümādur yine tāvūsumuz
- 5 Dürlü nevālarla çalar her zamān
Mūsıķī āhenk ile ķūķnūsumuz
- 6 Hādım-i aḥķar bize cemşīd ü cem
Bende-i kemter bize kāvūsumuz
- 7 Kaysır ise cāhil[e] baş egmezüz
‘Āliyedür himmet-i nāmūsumuz
- 8 Nāṭıķıyā cümle bizüz ḥūb u zışt
Vahdete yetdi ķamu mağrūsumuz
- 9 Kürre-i ‘aşk içre biz olduğ güdāz
Anuñiçün eylemezüz keşf-i rāz

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Eşk-i ħünin dil-i bülbül den
Reng olur düşe ter ey(?) gönca-dehen
- 2 Giryedür işi gül öksüzlerinüñ
Güle bak yüzlerine luğ ile sen
- 3 Nāz-perverlere terlik yaraşur
Hem-çü pīrāhen-i gül-berg-i semen
- 4 Kānlu çeşmi kimi eylerse şehid
Şarılur gül gibi gül-günī kefen
- 5 utanup kaçmışdur
Çin ü Māçine senüñ misk-i Hōten
- 6 Görse sen gönçe-i nāzı güller
Bülbülün gözine görine diken
- 7 Ey Rusūhī o kad-i mevzūna
Rāstī beñizemez(?) serv-i çemen

(62b)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün**I**

- 1 Bir kıyāmet serv-қadsin āfet-i dil-ğāhsın
- 2 Ka'bedür 'uşşāka kūyuñ sen ħalīlu'llāhsın
- 3 Da'vī-i 'irfān idüp çün ħālden āgāhsın
- 4 Her gedāyile şalınma ħüsn ile [sen] şāhsın
- 5 Ey efendi menzilün burc-ı şerefsen māhsın
- 6 Sāye gibi rū-siyehlerle niçün hem-rāhsın

II

- 1 Her pelîde baş koşup ey serv-ğad yâr olma gel
- 2 Gonca-i bâğ-ı iremsin hem-dem-i hâr olma gel
- 3 Kıl nazâr bülbüllerin zârına bî-zâr olma gel
- 4 Bir hümâsın dâm-ı her bûma giriftâr olma gel
- 5 Ey efendi menziliñ burc-ı şerefsen mahsın
- 6 Sâye gibi rû-siyelerle niçün hem-râhsın

III

- 1 Saña hem-dem olmasun onlar ki ‘âşık olmadı
- 2 Şubh gibi rûz [u] şeb kavlinde şâdıķ olmadı
- 3 Keşf-i râz itme aña hâle muvâfık olmadı
- 4 Hizmet-i sulţânda n'eyler şol ki lâyıķ olmadı
- 5 Ey efendi menziliñ burc-ı şerefsen mahsın
- 6 Sâye gibi rû-siyelerle niçün hem-râhsın

IV

- 1 Hâne-i ağıyâre varup eyleme mihr ü vefâ
- 2 Mesken itme burc-ı ‘aķrebde saķın ey meh-liķâ
- 3 Gün gibi rif’atde olmaķ yaraşur her dem saña
- 4 Şehr içinde ibtizâl-i ehl(?) gezme dâ'imâ
- 5 Ey efendi menziliñ burc-ı şerefsen mahsın
- 6 Sâye gibi rû-siyelerle niçün hem-râhsın

(63a)

V

- 1 Gün yüzüñsüz gerçi ‘Ulvî gündüzini şâ[m] ider
- 2 Rûz و ملكن şeb-i ğamdan dilin nâ-kâm ider
- 3 Hâsb-i hâli saña bu ğüftârile i’lâm ider
- 4 Her denîye reh-ber olmaķ dil-beri bed-nâm ider
- 5 Ey efendi menziliñ burc-ı şerefsen mahsın
- 6 Sâye gibi rû-siyelerle niçün hem-râhsın

Şadrî

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

I

- 1 Hüsni içinde ey ruḥ-ı mihr-i cihân-ārâ seni
 2 Hâk te'âlâ eylemiş bî-miṣl ü bî-hem-tâ seni
 3 Tâ görelden gözlerüm ey kâmet-i bâlâ seni
 4 Hiç begenmez bu gönül bir dil-ber-i illâ seni
 5 Ben seni gördüm güzeller içre müsteşnâ seni
 6 Anuñiçün sevmedi gönlüm gözüm illâ seni

II

- 1 Kâmetüñ [tübâ] lebün⁸² kevşer dişün dürr-i 'Aden
 2 Kirpügün hancer gözün 'abher şaçun müşk-i Hoten
 3 Beñzemezsün hüsni ile hiç bir perî ruhsâre sen
 4 Hey perî-peyker güzel hey dil-ber-i nazuk-beden
 5 Ben seni gördüm güzeller içre müsteşnâ seni
 6 Anuñiçün sevmedi gönlüm gözüm illâ seni

III

- 1 Sen şeh-i bî-miṣl [ü] bî-hem-tâ be ey-ı hüb-ı zamân
 2 Neydügünü bilmeyüp mâhiyyetün halk-ı cihân
 3 Geh ferişteh geh melek dirler gehi hür-ı cinân
 4 Hüsni[-i]⁸³ hulq ile begüm vallâhi billâhi hemân
 5 Ben seni gördüm güzeller içre müsteşnâ seni
 6 Anuñiçün sevmedi gönlüm gözüm illâ seni

(63b)

IV

- 1 Ey perî vârdur diyen dünyâda bir senden güzel
 2 Bî-başiretdür anuñ 'aqlına irmişdür halel
 3 Bu göz ü bu kirpüğe bu kaşa hiç olmaz bedel

⁸² [tübâ] lebün: dü lebün (metin)⁸³ Hüsni[-i]: Hüsni ü (metin)

- 4 Aḥsen-i ḥulḳ ile ey rūḥ-ı revānum mā-ḥaṣal
 5 Ben seni gördüm güzeller içre müsteṣnā seni
 6 Anuñiçün sevmedi gönlüm gözüm illā seni

V

- 1 Ṭosla ‘ālem ey perī-peyker eger maḥbūbile
 2 Ḳāmeti bālā ruḥı zibā gözi aṣūbile
 3 Olmaya bir saña benzer ḥūb mīr lūb ile
 4 Şadrinūñ ‘ömri hemān ber-vech-i hüsn-i ḥūb ile
 5 Ben seni gördüm güzeller içre müsteṣnā seni
 6 Anuñiçün sevmedi gönlüm gözüm illā seni

Güfte-i ‘Ālī

Mefā’ılün mefā’ılün mefā’ıñ mefā’ılün

I

- 1 Süzilsün çeşm-i mestūñ devlet-i bīdārı görsünler
 2 Bozulsun bend-i zūlfūñ bendeler dīdārı görsünler
 3 Çözülsün dügmeler mir’āt-ı pūr-envārı görsünler
 4 Çıkar pīrāhenūñ tā ḳudret-i settārı görsünler
 5 Meded rūḥ-ı musavver nic’olurmuş bāri görsünler

II

- 1 Lebūñden buse almaḳ mürde cān bulmaḳ ḳadar vardur
 2 Saçūn ḳoḳmaḳ ḥayāt-ı cāvidān bulmaḳ ḳadar vardur
 3 Miyānuñ ḳucmacıḳ genc-i nihān bulmaḳ ḳadar vardur
 4 Vişālūñ cāna almaḳ rāygān bulmaḳ ḳadar vardur
 5 Ne var bir himmet it şeydālar ol āşārı görsünler

(64a)

III

- 1 Ḳad-i bālāñı gösterdüñ ḳıyāmetden nişānsı[n]⁸⁴ sen
 2 Ser-ā-pā dehr[i] vīrān eyleyen genc-i nihānsı[n]⁸⁵ sen

⁸⁴ ...sı[n]: ...suñ (metin)

- 3 Ne māhiyyetsüñ āyā yā neden [nā-]mihrbānsı[n]⁸⁶ sen
 4 Günüñ mağribde doğmuş fitne-i āhır-zamānsı[n]⁸⁷ sen
 5 Müneccimler qosunlar ğayrı sen mekkārı görsünler

IV

- 1 Meger bir kāse içre müşk-i terdür hırz için cānı
 2 Yāhūd mülk-i melāhat şāhınuñ tūğ-ı perişānı
 3 Qanupdur başuña yāhūd hümā-yı baht-ı sulţānı
 4 İnanmaz görmeyen çaq başdan ey rūh-ı revān anı
 5 ‘Araq-çinüñ çıkar ol kākül-i pür-tāb[ı] görsünler

V

- 1 O meh-r[ū] baht-ı ‘Ālī gibi ğaddār olmağ istemiş
 2 Vefā semtinden el çekmiş sitemkār olmağ istemiş
 3 Qırup ‘āşıkların cellād-ı hūn-h̄ār olmağ istemiş
 4 Muhassal-ı zulme meyl itmiş cefākār olmağ istemiş
 5 Yetişünler meded üftādeler yalvarı görsünler

Müseddes-i ‘Ulvī

Mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün

I

- 1 Te‘ālallāh yed-i kudret ne demde urdu bünyāduñ
 2 Nedendür bilmem āyā āb u hāk [ü] āteş ü bāduñ
 3 Ne bāğüñ bāğbānı beslemişdür kadd-i şimşāduñ
 4 Ne şahn-ı dil-güşāda çek[di]⁸⁸ kāmēt serv-i āzāduñ
 5 Efendī size kim derler ne yirdensüz nedür aduñ
 6 Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdür üstāduñ

⁸⁵ ...sı[n]: ...suñ (metin)

⁸⁶ ...sı[n]: ...suñ (metin)

⁸⁷ ...sı[n]: ...suñ (metin)

⁸⁸ çek[di]: çeker (metin)

(64b)

II

- 1 Ne gülzāruñ nesīmidür hevā-yı ‘unşur-ı pākūñ
- 2 Ne şem‘iñ şu‘lesidür nār-ı ruḥsār-ı ‘araḫnātuñ
- 3 Ne nehrūñ şuyıdur ābun ne bir toprağdur ḫākūñ
- 4 Ne ḫılḫat kırsañ ḫalkı yoğdur kimseden bākūñ
- 5 Efendī size kim derler ne yirdensüz nedür aduñ
- 6 Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdür üstāduñ

III

- 1 Ruḫuñ ‘arz it bize ey mülk-i ḫüsnüñ şāh[1] luḫf eyle
- 2 Şafā-baḫş olan āfāk-ı cihānuñ māh[1] luḫf eyle
- 3 Cefā vü cevre gāhī ḫā’il olduḫ gāhī luḫf eyle
- 4 Kerem kıl şorduğum ‘ayb olmasun bi’llāhi luḫf eyle
- 5 Efendī size kim derler ne yirdensüz nedür aduñ
- 6 Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdür üstāduñ

IV

- 1 Kimüñ ta‘līmüne düşdüñ ‘aceb ey gonce-leb dil-ber
- 2 Cefā fennini kıldıñ nā-resīde tıfl iken ezber
- 3 Zihī iz‘ān-ı pāk-i ‘aql-ı evvel ḫab‘-ı nāzükter
- 4 Saña virmiş bu deñlü ḫābiliyyet ḫādir ü ekber
- 5 Efendī size kim derler ne yirdensüz nedür aduñ
- 6 Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdür üstāduñ

V

- 1 Müjeñ ḫaddār sen bir merdüm-i ḫaddāre benzersüñ
- 2 Nice başlar keser ḫanlar döker ḫün-ḫāre beñzersüñ
- 3 Göñüller ḫapmada māhir büt-i ‘ayyāre beñzersüñ
- 4 Dil-i ‘Ulvīye raḫm itmez vefāsız yāre beñzersüñ
- 5 Efendī size kim derler ne yirdensüz nedür aduñ
- 6 Cefāyı kimden öğrendüñ be zālīm kimdür üstāduñ

(65a)

Husrev

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Yeşiller giydüğünce tūṭi-i gūyāya beñzersūñ
Siyeh-pūş olduğunca Ka'be-i 'ulyāya beñzersūñ
- 2 Kaçan kim nāz ile āk sāde giyseñ ey melek-simā
Şadefde ḥāşıl olmuş [bir] dürr[-i]⁸⁹ yektāya beñzersūñ
- 3 Geyüp egnüñe mā'ī cāmeler seyr-i çemen kılsañ
Yem-i haqrāda gökdeki da gökdeki 'īsāya beñzersūñ⁹⁰
- 4 Libās-ı surḥ ile cānā yeşil ferrāce geydükde
Letāfet gülşeninde gonca-i ra'nāya beñzersūñ
- 5 O gül-ruḥsārı vaşf i[t]dūñ⁹¹ 'aceb rengin edālarla
Sözün'den Husrevā sen bülbül-i gūyāya beñzersūñ

Müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

I

- 1 Diñle sözüm saña dirüm ey 'amū
Kardaşuñ oğlı sözi ḥaḫdur ḫamū
- 2 Nesne dime kimseye var yok yire
Ger saña irsün diriseñ feyz-i hū
- 3 Bed dime bed bakma yaradılmışa
Her neye baksañ nazar[uñ] kıll [ey] nigū
- 4 Gözgi gibi gördüğünü söylemez
Su gibi irişdüğünü cümle yu
- 5 Mihr ile her yaña şalup rüşeni
Şevkile her yaña gezüp gū-be-gū

⁸⁹ [bir] dürr[-i]: dür ü (metin)⁹⁰ Bu mısradaki vezin bozuktur.⁹¹ i[t]dūñ: idūñ (metin)

6 Rūşenī gibi oluban ehl-i dil
Aç gözini dime utan yār kū

(65b)

7 هر چه که بینی بنکر دم مزن
هیچ مچه تنزدن و چبزی مکو
8 Țınma gözet bakma çerer buşma hîç
Rind-i cihān ol yūri Țoğunma geç

II

1 Biz di sözi söyleyicek ben dime
Siz di şağın yañıluban sen dime

2 Kendüzüñi ‘āqıl u zîrek bilüp
Ġayrlara cāhil ü kevden dime

3 Özge sözin naḥs diyüp zemm idüp
Öz sözüñ[i] medḥ idüp aḥsen dime

4 Öz yoluñı yine özündür uran
Töhmet idüp ġayriye reh-zen dime

5 Her ne ḳonursa öñüñe yirme yi
Nān-ı cev ü gendüm ü erzen dime

6 Gördüğüñe ḥoş di selāmu ‘aleyk
Pîr ü cevān emred ü oğlan dime

7 Ḥāşılı budur sözüñüñ ḥāmili
Dib deñiz ol kimseye sen ben dime

8 Țınma gözet bakma çerer buşma hîç
Rind-i cihān ol yūri Țoğunma geç

III

1 Ātalarıñ sözin işit ey aḥı
Yi vü yidür olma baḥîl ol saḥî

2 Tañrı için yi yidür ammā şağın
Olsun için olmasun adiñ saḥî

- 3 Böyle yidüm böyle yidürdüm dime
Böyle dimek çoklarıñ oldı faḥi
- 4 Halka dime yaḥşı yamān kim bilür
Kim olısar cennetī yā dūzaḥi
- 5 Mü'mine dimegüm olur olıcaḳ
Kāfir iken nūş-ı revān berzaḥi

(66a)

- 6 Yirme yügürme bu cihān halkını
Sensin evvel Allāh süresin aḥı
- 7 Zāhid isen bir yere gir tınma hıç
‘Āşık iseñ göge çıkar āh واخی (?)
- 8 Tınma gözet bakma çerer buşma hıç
Rind-i cihān ol yüri toḳunma geç

IV

- 1 Yirme yirenlere yerini ḳaldı heb
Yirme begüm her ne ki yaratdı Rab
- 2 Ağzuñı ğıybet sözine açmayup
Kimse[lerün]⁹² ‘aybına debretme leb
- 3 Dile niçün olmadı bīmār genc
Nūş-ı belā niş dikensiz ruḫab
- 4 Nişe virür zāhid-i ḥod-bın ‘abūs
‘Āşık-ı şādık nişedür pür-ḫarab
- 5 Şorma neden ḳodı Ḥudā kemde ḥilm
Ḥıḳd u ḥased kimde kiminde ğazab
- 6 Saña gerekdür gerek ey merd-i ḫaḳ
Ḥulḳ-i ḥasen-i ḥizmet-i hüsn-i edeb
- 7 Ömrüñi şarf eyle özüñ bilmege
Ehl-i Ḥaḳuñ virdi budur rüz u şeb
- 8 Tınma gözet bakma çerer buşma hıç
Rind-i cihān ol yüri toḳunma geç

⁹² [lerün]: gerek (metin)

V

- 1 Hâk yoluna girmege gey ey gerek
Mâde gerekmez bu yola ner gerek
- 2 ‘Aşksız âdem varımaz Tañrıya
Hâkka varan ‘ışk ile hūger gerek
- 3 Server ü ser-dâr u ser-efrâz hem
Hūb sebük-rūh u girân-ser gerek
- 4 Yolda kalur bî-hüner ü saht-dest
Cüst gerek yolda hünerver gerek

(66b)

- 5 Zâhid olan nice gerek zâhidâ
Lâş gerek kūr gerek ker gerek
- 6 Aduñı münkir koma ço mu‘tekid
Gerçi kişi münkire münkir gerek
- 7 Bî-ta‘ab âsânlıgıla sâlik[â]
Tañrıya varmaqlıga yol ger gerek
- 8 Tınma gözet bakma çerer buşma hîç
Rind-i cihân ol yüri tokunma geç

VI

- 1 Pendim işit sen de eger gūşvâr
Dür gibi eyle sözümi gūşvâr
- 2 İrdügüñe luţf ile it
Meskenetüñ esbine olup süvâr
- 3 Boynuña boncuğ gibi ikrâm tağ
Destüñe ihsân idüben sivâr
- 4 Yüzine urma kişinüñ ‘aybını
Her kişinüñ gıybetini itme var
- 5 Bulma bahâne işine kimseniñ
Görmeyüben kimsede ‘ayb u ‘avâr
- 6 Gezme ayık serhoş u medhūş ger
Nüş idüben hūb mey-i hoş-güvâr

- 7 Rūşenî-i mihr gibi zerrece
Mihirden ayrılmayuban sâye-vâr
- 8 Tınma gözet bakma çerer buşma hîç
Rind-i cihân ol yüri toğunma geç

VII

- 1 Ey dil ü ey dîde ay Rūşenî
Diñle ki budur sözüümüñ rūşeni
- 2 Tıt özüñ alçak şaluban benligüñ
Tanıyasuñ tã ki tapup sen seni
- 3 Teñr[i] rızāsın tapayum diriseñ
..... cãnı kıllet teni
- 4 Anı dileriseñ ola pãk ü şãf
Qalbiñ ola ‘ilm-i ledün ma‘deni
- 5 Kîne vü kibrin sürüben sineñüñ
Sırr-ı ilãhuñ olasuñ mağzeni
- 6 Rūşenî-i mihr duta varlıguñ
Göñlüñ evinüñ açılıp revzeni
- 7 Rūşen ide zülmetini göñlünüñ
Merdümüñi dîde gibi Rūşenî
- 8 Tınma gözet bakma çerer buşma hîç
Rind-i cihân ol yüri toğunma geç

(67b)

Tercî‘-i Senâî

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

I

- 1 Āh kim derd-i derūnum yine buldı zararı
Yine eflãki siyãh eyledi āhum şereri
- 2 Levh-i dilde kıomadı yaşum egerçi eşeri
Āh-ı serd-i seher ile yine buldı kederi
- 3 Yel gibi yeldüm aradum bulamadum bir eri
Diye ey bād-ı şabãh şoluma aldım ħaberi

- 4 Haşş u ‘ām şeyh dimişler bir ālāy hīre-seri
Saña düldül diyü vallāh şatar leng harı
- 5 Ne haķıķat bilür ebter ne gök añlar ne yiri
Bağlamaz terkisine ķāl ile hayrū'l-beşeri
- 6 Her yaña gāh Sikender gibi kıldum seferi
Kim Süleymān gibi şaldum yedi iķlīme çeri
- 7 Açdı şebbāz dilim her yaña bāl ile peri
Eyledüm seyr nice mu‘teberāt
- 8 Oķudum ķavl-i Ebū Bekr ile İbni ‘Ömeri
Kimi Ka‘beyi delīl itdi kimi İbni Haceri⁹³
- 9 Görmedüm gülşen-i aķvālde hıçbir şeceri
Ki yine şāhınuñ üstinde murādum şemeri
- 10 Yazmamış ķazī-i Keşşāf Cerīr-i Taberī
Haberüm yoķ güzelüm kimden alayum haberi

II

- 1 Seni ‘ālem şanemā ‘arş-ı mu‘allāda arar
Kimi esmāda kimi genc-i müsem māda arar
- 2 Kimi a‘rāf kimi cennet-i me’vāda arar
Kimi hūrāda kimi Ādem-i Havvāda arar
- 3 Kimi gülşende kimi kūh ile şahrāda arar
Kimi gökde kimi yirde kimi deryāda arar
- 4 Kimi hırşīd-i cihān-tāb-ı mücellāda arar
Kimi sīm ü zer [ü] gevher kimi illāda arar
- 5 Beyt-i maķdisde kimi Ka‘be-i ‘ulyāda arar
Kimisi deyre girüp Lātile ‘uzzāda arar
- (68a)
- 6 Kimi Ya‘ķüb şıfat Yūsuf-ı zibāda arar
Kimisi Yūsuf olup rüy-ı Züleyhāda arar
- 7 Kimi Mecnūn tek olup sūret-i Leylāda arar
Kimisi bāga girüp serv-i semen-sāda arar

⁹³ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 8 Gül [ü] sünbülde kimi bülbül-i şeydâda arar
Kimi taḥmîs ile eş‘âr-ı mu‘amâda arar
- 9 Yazmamış każî-i Keşşâf Cerîr-i Taberî
Ḥaberüm yoḡ güzelüm kimden alayum ḥaberi

III

- 1 Söyle ey meh daḡı kim ḡubbe-i ḡoḡrâda mısın
Yoḡsa kim şem‘-i münîr-i felek-ârâda mısın
- 2 Kürsî vü levh [ü] ḡalem sidre-i ṡübâda mısın
Yoḡsa envâr-ı Ḥudâ necm-i şüreyyâda mısın
- 3 Bâ‘îş-i ḡilḡat olan gevher-i yek-tâda mısın
Bâr-ı maşnû‘uñ olan cümle-i eşyâda mısın
- 4 Sâye-i zâtuñ olan dâver-i Dârâda mısın
Zâtüña şâhid olan şâhid-i ra‘nâda mısın
- 5 ‘Aks-i cân ruḡsârüñ olan rüy-ı muşaffâda mısın
Çeşm-i cân-bînüñ olan nergis-i şehlâda mısın
- 6 ‘Aceb enşârdaki sûre-i isrâda mısın
Kimi esfelde kerem eyle ki a‘lâda mısın
- 7 Gâh ‘îsâ'da vü geh hâcer-i Sârâda mısın
Mescîd ü medresede künc-i muşallâda mısın
- 8 Zâhid-i ḡod-bîn âyâ itdüḡi ḡavḡâda mısın⁹⁴
Leyte vü leysede mi lâda vü illada mısın
- 9 Yazmamış każî-i Keşşâf Cerîr-i Taberî
Ḥaberüm yoḡ güzelüm kimden alayum ḥaberi

IV

- 1 Niçe dem hem nefes-i nâle vü feryâd oldum
Âh ile taḡt-ı Süleymân gibi ber-bâd oldum
- 2 Taḡt-ı ‘izzetüñde kerrât ile şeh-zâd oldum
Gâh olup bende-i muṡlaḡ gehî âzâd oldum

⁹⁴ Bu mısırada vezin bozuktur.

(68b)

- 3 Gāh ma‘mūr oluban vaşl ile ābād oldum
Yıkılup geh ğam-ı hicrān ile nā-şād oldum
- 4 Hıẓr ile hem-dem olup kâbil-i irşād oldum
Cān ü dilden ne ki dirse aña minķād oldum
- 5 Niçe dem keşf-i kerāmāt ile mu‘tād oldum
Tā‘at-i zühd ile geh eşref-i ‘ubbād oldum
- 6 Şiddet-i nefis ile geh pertev-i Şeddād oldum
Gāh güm-rāh ü geh aķtāb ile evtād oldum
- 7 Nefs-i bed-ḥāhu[mı] öldürmege cellād oldum
Cigerüm zaḥmına Selmān gibi kaşşād oldum
- 8 Gāh monlālar ile zümre-i eşhād oldum
Gāh evbāş ü kumarbāz ile nerrād oldum
- 9 Gāhlıĝ idüp gāhice şeyyād oldum
Gerçi kim oķumada yazmada üstād oldum
- 10 Yazmamış kaẓı-i Keşşāf Cerīr-i Taberī
Ḥaberüm yoķ güzelüm kimden alayum ḥaberi

V

- 1 Kānda bulsam kim yoķda degül varda yoķ
‘Aşık-ı zārda yoķ dil-ber-i mekkārda yoķ
- 2 Nüh felek-i şeş-cihet ü seb‘a-i seyyārda yoķ
Zāhir ü bāṭın ü a‘yānda vü esrārda yoķ
- 3 Ḥāl müstaķbel ü evzā‘ ile eṭvārda yoķ
Gülile ḥārda yoķ baĝile gülzārda yoķ
- 4 Mışr u Şām [ü] Ḥaleb ü Mekke vü seyyārda yoķ
Hindü [vü] Yemenī tüccār ile Tātārda yoķ
- 5 Gūşe-i mey-gede vü ḥāne-i ḥammārda yoķ
Künc-i dükkānda degül şeḥr ile bāzārda yoķ
- 6 Nice vaşf itsem anı kim der ü dīvārda yoķ
Nik ü bedde degül āsān ile düşvārda yoķ

- 7 Ebr[-i] bārān-figen ü dīde-i enhārda yoḡ
Fıḡh ü tefsīr ü eḡādīḡle āḡārda yoḡ
- 8 Daḡı ser-cümle muḡācir ü enḡārda yoḡ
Sırr-ı ser-ḡabl-i cihān Aḡmed-i Muḡtārda yoḡ

(69a)

- 9 Ḳalb-i vīrān-ı Senā'ī dil-i efkārda yoḡ
Aḡlas-ı kemḡa degül dirhem [ü] dīnārda yoḡ
- 10 Yazmamıḡ ḡazī-i Keḡḡāf Cerīr-i Taberī
ḡaberüm yoḡ güzelüm kimden alayum ḡaberi

Nazīre-i 'Az[b]i⁹⁵

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

- 1 ḡamdüli'llāh ki derünüm yine sildi kederi
Meyve-dār oldu bu dem çünki zebānum ḡeceri
- 2 Destüme ḡāme alup yazmaḡa bu ḡı'r-i teri
Pīr-i rızā virdi baña diñle ḡaberden ḡaberi
- 3 ḡöñül ḡaḡḡı bilüp tāc[-ı] seri
Ḳanda baḡdıysa gözim görđi ḡudādan eḡeri
- 4 Çünki Allāh ezeli Ādeme virdi zaferi
Ḳaldı Ādemde emānet ki bu ḡüret güheri
- 5 Oldı āyīne Muḡammed aña ḡıldı nazarı
İḡbu kezden bu fenā 'āleme ḡaldı çeri
- 6 Süre-i İḡra ile eyledi 'arz-ı hüneri
فسيكفيهم الله oluben tāc-ı seri
- 7 Pür dur[ur] ḡaḡḡa ḡüvār añla sözile dürri
Yazdı hem Kāzī-i Keḡḡāf Cerīr-i Taberī
- 8 Pīrden aldum ezeli lem-yezeliden ḡaberi
Oḡudum ḡavl-i 'Āliden ḡaber-i mu'teberi

⁹⁵ 'Az[b]i: 'Azmī (metin)

II

- 1 ‘Aşk ile biz turalum her seheri yād olalum
Mā-sivādan elümüz kaç’ idelüm yād olalum
- 2 Yeter insāf idelüm tārik-i ifsād olalum
Nefs-i bed-ḥāhiñ elinden yeter āzād olalum
- 3 Mūnkir-i bed [ü] la‘īn katline cellād olalum
Gāh hī ağlayalum gāhice bir şād olalum
- 4 Gāhice bir gülelüm gāhice nā-şād olalum
Dil-berüñ lehcesini yazmada Bih-zād olalum

(69b)

- 5 Sevmede şu güzeli fenn ile üstād olalum
Sürelüm zevkini hem cevrine mu‘tād olalum
- 6 Dāğ-ı ‘aşkında ğam-ı ‘aşk ile Ferhād olalum
Kāmilān zümresine gel gönül ilḥāk olalum
- 7 Bir bilüp Ḥaḳḳı yine Ḥaḳ ile bir zāt olalum
Yazdı hem Ḳāzī-i Keşşāf Cerīr-i Ṭaberī
- 8 Pīrden aldum ezeli lem-yezeliden ḥaberi
Oḳudum ḳavl-i ‘Āliden ḥaber-i mu‘teberi

III

- 1 Genc-i esmāda daḥı sırr-ı müsem māda ara
Ḥālet-i cezbeye düş cennet-i me'vāda ara
- 2 Yüzüñ üzre sürünüp rüz [u] şeb imāda ara
Pāk idüp āyineñi ḳalb-i mücellāda ara
- 3 Her ḥūba virme gönül Yūsuf-ı zībāda ara
Yürü Mecnūn ola gör maḳsad-ı Leylāda ara
- 4 Terk idüp da‘vīyi daḥı yine aḥfāda ara
Özüñü kimseye fāş itme gönül sāda ara
- 5 Maḥzen-i sırr-ı elif ‘āḳil-i dānāda ara
Ḥaber-i ḳāf-ı gedā-meşreb-i ‘anḳāda ara
- 6 Daḥı deyr-i kilisā mescid-i Aḳsāda ara
Beyt-i maḳdesde vühem Ka‘be-i ‘ulyāda ara

- 7 Yeme içme uyuma alb-i musaffāda ara
Hā ile āfda daı āf ile hem hāda ara
- 8 Menzil-i birlige gel lāyı o illāda ara
Yazdı hem Kāzī-i Keāf Cerīr-i āberī
- 9 Pīrden aldum ezeli lem-yezelīden hāberi
Oudum avl-i ‘Ālīden hāber-i mu‘teberi

IV

- 1 Hāzret-i far-i cihān ‘āleme sultānda daı
īr-i Yezdān olan ol server-i merdānda daı
- 2 Ādeme virüp ıldıı nosānda daı
Daı Havvā ananu ıldıı efānda daı
- (70a)
- 3 Hādan zge kim ola gizlūde meydānda daı
Hem ırāt ūzre yūrūr hem kef-i mīzānda daı
- 4 eb-i nāzında ‘āyān mihr-i cihān-bānda daı
ā‘at-i ‘ābid ile ounan ezānda daı
- 5 Ber-i hātifdea bile berf [ū] bārānda daı
İden ol eyleyen ol zāhir ū pinhānda daı
- 6 Gzlerūm anda baar malab-ı cānānda daı
Zahm-ı Eyyūbdan aan eme gibi anda daı
- 7 ār kitāb ire ‘ayān āyet-i Kur‘ānda daı
Yazdı hem Kāzī-i Keāf Cerīr-i āberī
- 8 Pīrden aldum ezeli lem-yezelīden hāberi
Oudum avl-i ‘Ālīden hāber-i mu‘teberi

V

- 1 Leyse fi‘d-dār olan ol ayr ile deyyārda da var
‘Ābid ū fācir ile mū‘min [ū] kūffārda da var
- 2 Pīr ū bernāda daı āh ile hem zārda da var
Sitem ū cevr ū am ū cūnbi-i ayārda da var

- 3 Herkesüñ hâlin ‘ayân mürda var yârda da var
Pertev-i zıll-ı Hudâ fitne-i mekkârda da var
- 4 Eşer-i sun‘-ı Hudâ yokda da varda da var
Cümle eşyâ-yı ‘ayânda dağı azmâda da var
- 5 ‘Arza-i rüy-i zemîn günbed-i devvârda da var
Dervîşüñ ekl idüben çekdügi esrârda da var
- 6 Rûh-ı kudside ‘ayân Ahmed-i Muhtârda da var
Sırr-ı ser-cümle muhâcir ü ensârda da var
- 7 Kemterin ‘âşık [u] zâr ‘Az[b]î-i pür-kârda da var
Yazdı hem Kâzî-i Keşşâf Cerîr-i Taberî
- 8 Pîrden aldum ezeli lem-yezeliden haberi
Okudum kavlı-i ‘Âliden haber-i mu‘teberi

(70b) Râmiz Fermâyed

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

I

- 1 Biz Muḥammed ümmetiyüz Muştafâyîlerdenüz
Cân ü bâş ile kul olmuş müctebâyîlerdenüz
- 2 ‘Âşık-ı dîdâr-ı maḥbûb-ı Hudâyîlerdenüz
Dâhil-i silk-i şeh-i âl-i ‘abâyîlerdenüz
- 3 Vâşıl-ı penc-i ‘Aliyye'l-Murtażâyîlerdenüz
Biz fenâ mülkini terk itmiş beḳâyîlerdenüz
- 4 Taht-ı iklîmi-i beḳâda pâdşâhîlerdenüz
‘Aşık-ı bâḳî-ḥüsne maḥv olmuş likâyîlerdenüz
- 5 Şümme vechu'llâhı bilmiş âşnâyîlerdenüz
Kenz-i maḥfî-i dilüz sırrü'l-ḥafâyîlerdenüz
- 6 Ḥâk-i pây-ı ḥanedânuz Murtażâyîlerdenüz
Çâker-i şâh-ı şehîd-i Kerbelâyîlerdenüz

II

- 1 Şâh ‘Aliyye'l-Murtażânuñ biz ḳulı ḳurbânıyuz
Emrine teslîm-i cânuz bende-i fermânyuz

- 2 Hızmetinde boynı bağlu çāker-i dīvānıyuz
Bende-i aşkuz velī ‘ālemlerüñ sulţānıyuz
- 3 Başumuz top eyleyüp pūyende-i çevgānıyuz
‘Aşk ile meydān-ı ‘aşkuñ merdüm-i merdānıyuz
- 4 Şems ü Mevlānā-yı ‘aşkuñ zerre-i raksānıyuz
‘Aşk tennürında her dem çarh urur devrānıyuz
- 5 Bī-vücūduz hem vücūd-ı kâ’inātuñ cānıyuz
Mağz-ı ‘aşkuz biz ezel ikrārınuñ peymānıyuz
- 6 Hāk-i pāy-ı hanedānuz Murtażāyilerdenüz
Çāker-i şāh-ı şehīd-i Kerbelāyilerdenüz

III

- 1 Hāzret-i şāh-ı Hasan mazlūm imām hulķü'r-Rızā
Pişvā-yı ehl-i dīn ya'nī imām-ı muķtedā
- 2 Cümle erbāb-ı haķīkāt aña kılmış iķtidā
İki ālemde odur çün şāh-ı mülk-i dü-serā
- (71a)
- 3 Her nefes olsun yolunda cān ile bāşum fidā
Haricīdür olmayan cānile teslīm-i Rızā
- 4 İki ‘ālemde budur maķşūdum ey Bārī Hudā
Eyleme bir dem bu şāhuñ hāk-pāyinden cüdā
- 5 Cürmümi ‘afv it şeff‘ ola baña yevmü'l-cezā
Olmayam rüsvāy beyne'l-enbiyā vü evliyā
- 6 Hāk-i pāy-ı hanedānuz Murtażāyilerdenüz
Çāker-i şāh-ı şehīd-i Kerbelāyilerdenüz

IV

- 1 Şeh Hüseyin-i Kerbelādur pādşā-yı ehl-i ‘aşk
Şāh-ı şāhān zāt-ı baht-ı ‘aşkhā-yı ehl-i ‘aşk
- 2 Nūr-ı çeşm-i enbiyā vü evliyā-yı ehl-i aşk
Mağzen-i envār-ı سر هل اتى ey ehl-i ‘aşk

- 3 Server-i eşcâ'-ı merd-i lâ-fetâ-yı ehl-i 'aşk
Merd-i şâhib-zü'l-fekâr-ı Murtezâ-yı ehl-i 'aşk
- 4 Vâriş-i 'ilm-i ledünn-i enbiyâ-yı ehl-i 'aşk
Hâmil-i sîrr-ı velâyet Müctebâ-yı ehl-i 'aşk
- 5 Bâ'is-i kevn [ü] mekân-ı hüy [u] hây-ı ehl-i 'aşk
Evvel ü âhîr odur şadrü'ş-şifâ'-i ehl-i 'aşk
- 6 Hâk-i pâ-yı hanedânuz Murtażâyîlerdenüz
Çâker-i şâh-ı şehîd-i Kerbelâyîlerdenüz

V

- 1 Ey şeh-ı 'âlem imâm-ı şâh-ı Zeyne'l-'âbidîn
Vey imâmü'l-müttağîn-i mefhar-ı ehlü'l-yağîn
- 2 Kim ki sevdi cân u dilden oldı merd-i kâmilîn
..... ne kim teşebbüs kıldı oldur vâşilîn
- 3 Ez-dil ü cân maţlabum budur İlâhü'l-âlemîn
Dem-be-dem kıl gönlümü şevk [ü] maḥabbetle mekîn
- 4 Cism ü cânım eyle memlû ḥubb-ı şâh ile hemîn
Na't-ı pâkiyle pür olsa nüh semâvât ü zemîn
- 5 Hiç ne mümkindür k'ola bir zerre vaşf-ı şâh-ı dîn
Bunlaruñ meddâhıdur çün ḥazret-i Rabbü'l-metîn
- (71b)
- 6 Hâk-i pâ-yı hanedânuz Murtażâyîlerdenüz
Çâker-i şâh-ı şehîd-i Kerbelâyîlerdenüz

VI

- 1 Dil imâmü'l-Bâkıra cândan olaldan ḥâk-i pâ
Nazra-i iksîri kıldı cism ü cânım kîmyâ
- 2 Zerre-i şems eyleyüp gün gibi oldum pür-ziyâ
Her kelâmum şeb-çerâğ-ı cevher-i 'aşk-ı Hudâ
- 3 Nür-ı zâta mahzar oldum mahv olup her dü-serâ
موتو قبل انت موتو سیررینی bilüp dilâ

- 4 Nefh olup nuḡk-ı من نفخت فيه rūḡı ŧehā
 Bir ḡayāt-ı cāvidānī oldı kim baña ‘aṡā
 5 Cezbe-i ‘aŧk ile Allāh diyü urdum bir nidā
 Hayy ü bākī oldı ancak tā ebed cāna ġidā
 6 Ḥāk-i pāy-ı ḡanedānuz Murtażāyīlerdenüz
 Çāker-i ŧāh-ı ŧehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

VII

- 1 Ehl-i ‘aŧkuñ mezhebidür çün İmām-ı Ca‘ferī
 Evvel ü āḡır odur ‘ilm-i ledünnüñ mazḡarı
 2 Vākıf-ı ‘allāme-i esrār-ı cefr-i Ḥayderī
 Vāriŧ-i ‘ilm-i nebī sırr-ı velāyet kiŧveri
 3 Müstenedd-i ‘alleme'l-esmānuñ oldur reh-beri
 İctihād-ı ŧer‘-i dīn-i Aḡmedīnüñ serveri
 4 Tā ebed döndükce bu dülābda çarḡuñ çenberi
 Gün gibi zāhir olur burc-ı ‘ulūmuñ ḡāveri
 5 ‘Āciz olmuŧlar bütün ‘allāmegān ser-tā-seri
 Ezherü'ŧ-ŧems iken ol zātuñ ‘ulūm-ı enveri
 6 Ḥāk-i pāy-ı ḡanedānuz Murtażāyīlerdenüz
 Çāker-i ŧāh-ı ŧehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

VIII

- 1 Taḡt-ı dilde Mūsā-i Kāzımla ŧāhumdur benüm
 Burc-ı ‘aŧk-ı cān ü dilde ŧems ü māhumdur benüm
 (72a)
 2 Maṡla‘-ı nūr-ı hüdā zāt-ı ilāhumdur benüm
 Dünye [vü] ‘uḡbā[da hem]⁹⁶ penāhumdur benüm
 3 ‘Arŧa peyveste olan ‘aŧkile āhumdur benüm
 Her nefes ol ŧāfi‘-i cürm-i günāhumdur benüm

⁹⁶ Dünye [vü] ‘uḡbā[da hem]: Dünyede ‘uḡbāda zerre (metin)

- 4 ‘Aşk u şevki cürmüme hep ‘özü-ğ̃āhumdur benüm
Dem-be-dem karşımda hüsni nazragāhumdur benüm
- 5 Bu tarīk-i ‘aşk içinde şāh-rāhumdur benüm
Kıble-i cāngāh-ı dilde secdegāhumdur benüm
- 6 Hāk-i pāy-ı hānedānuz Murtażāyīlerdenüz
Çāker-i şāh-ı şehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

IX

- 1 El-amān ey şāh-ı merdān şāh ‘Alī Mūs'er-Rızā
El-amān ey şīr-i yezdān remz-i sırr-ı lā-fetā
- 2 Cān ü dilden hāk-i pāy-ı devletünden ilticā
Eyledüm biñ ‘acz ile sensin çü kân-ı pür-sehā
- 3 Dergeh-i luṭfuñdur ehl-i ‘aşka bāb-ı mültecā
Eyle maḳşūd-ı niyāzum baḳş-ı cūdından revā
- 4 Bu dil-i maḳzūnı mesrūr eyle redd itme sehā
Fetḫ olup gencīne-i in‘ām u iḥsān [u] ‘atā
- 5 Naḳd-i elṭāfuñla eyle bu faḳīri aḡniyā
Bu faḳīrūñ budur evrād-ı lisānı dā'imā
- 6 Hāk-i pāy-ı hānedānuz Murtażāyīlerdenüz
Çāker-i şāh-ı şehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

X

- 1 Ş[e]h Muḫammedü't-Taḳīdūr cān-ı āḳtāb-ı cihān
Andan eylerler bütün kesb-i füyüz-ı cāvidān
- 2 Emrine dil-beste-i teslīmdür⁹⁷ kevn [ü] mekān
Nuṭḳ-ı pākiyle ‘ayāndur emr-i kün fe-kān
- 3 Nūr-ı zāt-ı kibriyādur bil o şāhı bī-gümān
Vech-i pākine nazar kıl göresin Hāḳḳı ‘ayān
- 4 Eyle iḳrār ola imānuñ füzünter ey civān
Kimse dimez şāña bu remzi velī virdüm nişān

⁹⁷ teslīmdür: teslīmdür bütün (metin)

5 Āşikāre söyledüm bir bir saña cümle ‘ayān
Bunları haq bilmeyen bi'llāh olur haqdan ziyān
(72b)

6 Hāk-i pāy-1 hanedānuz Murtażāyīlerdenüz
Çāker-i şāh-1 şehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

XI

1 Bil ‘Alī şāhü'n-taḳiyy-i ‘ayn-1 zatu'llāhdur
Rūḥ-baḥş-1 aqdes-i sırr-1 ḥayātu'llāhdur
2 Kāşif-i ḥüsn-i cemāl-i-bī-cihātu'llāhdur
Hüccet [ü] bürhāndur ‘uşşāka berātu'llāhdur
3 Nūḥ-i ma‘ānīdür necātu'llāhdur
Naşş-1 ḳatı‘la mübeyyen beyyinātu'llāhdur
4 Ḳa‘be-i beytü'l-ḥarīm-i ‘āliyātu'llāhdur
Secdegāh-1 ma‘nīde ‘ayn-1 şalātu'llāhdur
5 Şerḥ-i nuṭḳ-1 ma‘nevīde ma‘niyātu'llāhdur
Cümle yüzde cāmi‘-i cümle şifātu'llāhdur
6 Hāk-pāy-1 hanedānuz Murtażāyīlerdenüz
Çāker-i şāh-1 şehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

XII

1 Hāzret-i Şāh-1 Hasandur bil İmām-1 ‘Askerī
Server-i meydān-1 ‘işkuñ merd-i ceys-şaf-deri
2 Añla ol eşcā‘-1 merdān-1 şücā‘-1 ḥayderi
Heybetinden baksa şu eylerdi cümle aḥceri
3 Gelmemiş meydāne böyle bir dil-āver serveri
Hāricīler ḳorkusından cān virdi ekseri
4 Şüret-i şīre virüp cān nuṭḳ-1 ‘İsā mażharı
Dem çeküp ----- şehriyā[r]-1 salṭanat bā-leşkeri
5 ‘Āḳıbet bergeşte oldı devlet-i ser-tā-seri
Añla bu ne ḳuvvet-i ḳudretdür ey dil gel beri

- 6 Hāk-i pāy-ı hānedānuz Murtażāyīlerdenüz
Çāker-i şāh-ı şehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

XIII

- 1 El-amān ey mehdī-i şāhib-zamānum el-amān
El-amān ey server-i kudret-beyānum el-amān
(73a)
- 2 El-amān ey pādşāh-ı dü cihānum el-amān
Dergehūndür mesken-i dārü'l-emānum el-amān
- 3 Mağdemūndür çün hayāt-ı cāvidānum el-amān
Ey nizāmü'l-‘ālem-i kevn-i mekānum el-amān
- 4 Mağzar-ı sırr-ı nübüvvetden nişānum el-amān
Ey velāyet tahtına şāhib-ķırānum el-amān
- 5 Gel eriş imdād ey feryād-resānum el-amān⁹⁸
- 6 Hāk-i pāy-ı hānedānuz Murtażāyīlerdenüz
Çāker-i şāh-ı şehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

XIV

- 1 Çün çehār-deh hazret-i ma‘şüm-ı pāk şeh-zādeler
Geldi bu şāhlar ol dürr-i yetīmān-güher⁹⁹
- 2 Cümlesi ma‘şüm iken cām-ı şehādet içdiler
Hāriciler bunlara bilseñ neler kıldı neler
- 3 Şerh olunmaz mācerāsı bunlaruñ haşre sürer
Hānedāna Hāriciler itdiler bunca keder
- 4 Mü'mine rahmet Yezīde la‘net olsun nice ger
Yā ilāhī bu günehkār Rāmize eyle nazār
- 5 Dergehūnde seyyi‘atı mağv ola tā se-te-ser
Hürmetine ş[e]hlerüñ¹⁰⁰ dil ‘afvını ümmīd ider

⁹⁸ 5b nüshada yer almamaktadır.

⁹⁹ Bu mısradaki vezin bozuktur.

¹⁰⁰ ş[e]hlerüñ: şāhlaruñ (metin)

6 Hāk-i pāy-1 ḥanedānuz Murtaẓāyīlerdenüz
Çāker-i şāh-1 şehīd-i Kerbelāyīlerdenüz

(73b)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Şu'le-tāb-1 şem' -i hey'etdür külāh-1 Mevlevī
Nūrdan fānūs-1 ḥikmetdür külāh-1 Mevlevī

2 Zīr ü bālā şu'lesi olmuş muḥīṭ-i 'arş ü fers
Pertev-i şems-i mehābetdür külāh-1 Mevlevī

3 Halka-i cevvalē-i vaḥdet-kenār-1 ay[nı]na
Dīdehā-yı [ğayb]-hüviyyetdür külāh-1 Mevlevī

4 Mevleviyyu'llāhīlerdür (?) şāhid-i işbāt aña
Ser-bülend elf-i celāletdür külāh-1 Mevlevī

5 Ser-bülend olmuş firāz-1 'arşa dek peyvestedür
Kubbe-i çarḥ-1 şalābetdür külāh-1 Mevlevī

6 Bir kuluñ başına ger kōnsa o şāh-1 'aşk olur
Bir hümā-yı murğ-1 devletdür külāh-1 Mevlevī

7 Başlar üzre esmāda (?) gibi ṭurursa yiri var¹⁰¹
Bārgāh-1 'arş-rif'atdür külāh-1 Mevlevī

8 Zerveş işbāt-1 vücūd it urıla tamgā-yı 'aşk
Sikke-i ṭuğra-yı müşbetdür külāh-1 Mevlevī

(74a)

9 Her biri bir pādşāh-1 taḥtgāh-1 'aşkdur
Başda altun tāk-1 şevketdür külāh-1 Mevlevī

¹⁰¹ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 10 Birligin sırr-ı yedu'llāhuñ hemān işbāt için
Elf-i engüşt-i şehādetdür külāh-ı Mevlevî
- 11 Bâtnın şanma tehî sırrı ile māl-ā-māldür
Kenzü'l-esrār-ı hafıyyetdür külāh-ı Mevlevî
- 12 ‘Arşa dek ucı tarîk-i müstaķime toğrıdur
İstivā-yı istikāmetdür külāh-ı Mevlevî
- 13 Zāhiri nūr bâtnı serîr-i ‘aceb esrârdur¹⁰²
Tâc-ı ‘irfân-ı hidāyetdür külāh-ı Mevlevî
- 14 Ğıll u ğışdan ‘arî dil gibi şanavber şeklidür
Zarf-ı kalb-i ‘aşk-ı tıynetdür külāh-ı Mevlevî
- 15 Çarç urup döndükçe şevk-āver semā‘-ı tız ile
Hāle-i şems-i hüviyyetdür külāh-ı Mevlevî
- 16 Kāmeti elf ü kenârı halka-i hā resmidür
Dildeki āha işāretdür külāh-ı Mevlevî
- 17 Hâzret-i hünkâra peyk-i pîş-revdür Mevlevî
Başda altun taş-ı heybetdür külāh-ı Mevlevî
- 18 Enver-i burc-ı kerāmet olduğundan Rāmizā
Maṭla‘-ı şems-i velāyetdür külāh-ı Mevlevî

(77b)

Mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün

- 1 Sākî şafā-yı vaqt ile ülfet zamānidur
Bezm-i edebde sâgār-ı ‘işret zamānidur

¹⁰² Bu mısradaki vezin bozuktur.

- 2 Düşdi Һased miyāne-i ihvāna el-Һazer
Bint-i ‘ineble ‘aқd-i uҺuvvet zamānıdur
- 3 Yār ile cūybār kenārında şeb-be-şeb
Gül-geşt-i gülsitān-ı muқayyet zamānıdur
- 4 Encāma irdi Һālet-i beytü'l-Һazen dilā
Ya‘kūb-ı vaқte Mısr-ı melāhat zamānıdur
- 5 Şırın dehān-ı yār ile Һelvā-yı terkibi
Kāşāne-i niyāzda şoҺbet zamānıdur
- 6 Gülbāng-ı nāy nāke-i Һanbūr vaқtidür
Һānından bezme şetāret zamānıdur¹⁰³
- 7 Şehr-i şıyām āhir-i ‘aşr-ı şerifdür
Esām-ı mā-meżāya nedāmet zamānıdur
- 8 Zāhid o tıfl-ı nāzı sevindür şevābdur
Toғdı hilāl ‘ıyd-ı şehādet zamānıdur
- 9 Şūfī Rızā yolında şadākat-şi‘ār iseñ
Pır-i Һarīķ-i ‘aşkı ziyāret zamānıdur

Mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün

- 1 Buhār-ı dūd-ı dil keştı-i tende bādbānumdur
Seher rāh-ı derūnum mevçe-i bād-āverānumdur
- 2 Ğarīb efsānedür mihr ü vefā ‘uşşāķ-ı müştāķa
Һikāyet-nāme-i Mecnūn ednā dāstānumdur

¹⁰³ Bu mısradā vezin bozuktur.

3 Şarāb-1 عرف من keyfiyyetin işrāb ider şūfi
Ḥumār-ālūdegān-1 devr-i meclis imtiḥānumdur

4 Hemān ey tālib-i Ḥaḫ dāḫil-i dergāh-1 ‘irfān ol
Medār-1 ḥānḫāhum bāb-1 ḫaşr-1 ‘arifānumdur

(78a)

5 Buyur ser-ḫalḫa-i ‘uşşāḫa şād olsun gönül tıflı
Beşiktaşı iden ferḫunde ḫatm-i ḫācegānumdur

6 Men ol ‘anḫā-şikār-1 ‘uzletüm ḫāf-1 ferāgatde
Diraḫt-1 bāğ-1 himmet āşiyān-1 dilsitānumdur

7 Muḫālifdür şafā-yāb olmayan cem‘-i cemā‘atden
Vuzū-sāz-1 namāz-1 şaff-1 vuşlat mihrībānumdur

8 Rızānuñ dest-i irşādın dutan dest-i irādetle
Übüvvet-ḫāne-i himmetde ebnā-yı zamānumdur

Mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün mefā’ılün

1 Buhār-1 sūzişüm ḫammām-1 ḫudret ma‘denindendür
Şerār-1 āteşüm germābe-i dil gülḫenindandur

2 Nihāl-i ḫāmetüñ serv-i semen-pirā-yı vaḫdetdür
‘İzāruñ ḡonce-i bāğ-1 melāḫat gülşenindendür

3 Nedendür nāle-i te’şir āyā bülbül-i zāra
Bu ḫālet var ise vaḫt-i seher-i tennātenindendür(?)

4 Libās-1 himmet-i Ya’kūbdur cāh-1 selāmetde
O Yūsuf-ḫal‘atuñ ārāyişi pirāhenindendür

- 5 Mü'eşşirdür şafā-yı terbiyet ber-vefķ-i isti'dād
Şakālet-dīde tıġuñ āb ü tābı āhenindendür
- 6 Tevāzu' taķbīl idüp seyr-i telāfī it
Girībān-ı mükāfātuñ şikāfı dāmenindendür
- 7 Perīşān-ĥātır olma tırra-i zülfin görüp yarūñ
Rızāyā ġoncenün cem'ıyyeti pīrāmenindendür

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

- 1 Müberrādur cihetden kıblemüz 'ayn-ı ĥaķīķatdür
'İbādetĥānemüz deyr-i irādet meskenindendür
(78b)
- 2 Maķāmāt ehli rāzın sāzdan dem-sāzdan söyler
Zebān-ı mantıķu'ĥ-tayr[ı] lisān-ı sāzdan söyler
- 3 Fiġān ü nāle eyler dem-be-dem ġülzār-ı midĥatde
Bu bāġuñ 'andelīb[i] rāzını hem-rāzdan söyler
- 4 Ene'l-Ĥaķ nüktesin Mañşūr-ı fıtratdan su'āl itdüm
Gehī dār-ı mudārādan gehī ser-bāzdan söyler
- 5 Zebān-ı ĥāme-i nuĥķum dem-i 'İsāya hem-demdür
Edāt-ı vāridātı mebde-i i'cāzdan söyler
- 6 Rumūz-ı vaşfuñı tafşıl ider levĥ ü ķalem cānā
Bu rāzı iĥtişār eyler fem-i ĩcāzdan söyler
- 7 'Acebdür 'aşıķ u mā'sūķ dergāh-ı tekellümde
Hemīşe hāl ü ķālin dil-ber-i mümteżdan söyler

- 8 Ruḥ-ı dil-dârı gördükde Rızâ şād olmış ammâ kim
Bu râzı perde-i şeh-nâzdan icmâzdan söyler

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Derd-i hicrûñle talîbüm ḥaste-dil Eyyûbdur
‘Aşq ile Mısr-ı melâhatde [göñül]¹⁰⁴ Ya‘kûbdur
- 2 Cezbe-i dîdârına meftûn u ḥayrân olduğum
Ḥâşimî-ḥaşmet Kureyşî bir güzel maḥbûbdur
- 3 Rû-nümâdur perde-i ‘işmetde çeşm-i ‘âşıkâ
Fikr-i bîkrüm dîde-i inkârdan maḥcûbdur
- 4 Câme-i ‘ıyd-ı sa‘îd olsa sezâdur ḳaddüme
Nev-ḳumâş-ı midhatûñ cânâ [senûñ] mevhûbdur
- (79a)
- 5 Sevdüğüm sulṭân-ı ḥûbândur serîr-i nâzda
Pertev-i burc-ı ‘arab (?) mânend yoḳ bir ḥûbdur
- 6 Tıfl-ı dil maḥzûb sâlikdür tarîḳ-i ‘ışkda
Pîr-i himmetle muḥaḳḳaḳ sâlik-i meczûbdur
- 7 Dîde leb-rîz-i ḥayâl-i ḥizmetûñdür dem-be-dem
Dergeh-i medḥinde müjgân-ı Rızâ cârûbdur
- 8 Nüh ḳıbâb-ı ibtilâda şeyḥ-i ‘âli-şân iken
Ḥırḳa-i peşmîne-i sâlûsile ma‘yûbdur

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Beniyy-i zü'l-kerem ve'l-ehem zât-ı mükerremdür
Resûl-i muḥterem kehf-i ümem sulṭân-ı efḥamdur

¹⁰⁴ [göñül]: göñli (metin)

- 2 Ḥudā vaşşâf iken ârâyiş-i evşâf-ı zâtuñda
Zebân-ı hâme-i mu'ciz-eşer vaşfuñda ebkemdür
- 3 Beniyy-i zü'l-ḥaseb 'âlî-neseb ümmî laḳabdur kim
Ḳureyşî Hâşimî Mekkî Cemâl ibni Cürhemdür
- 4 Dem-i 'İsāya hem-demdür yed-i Mūsāya bā-hemdür
O bir rûḥ-ı muşavverdür daḫı nūr-ı mücessemdür
- 5 O Yūsuf-tal'ata Ya'ḳūbdur ser-cümle-i 'ālem
Melâḫat-Mısrına şāh-ı felek-cāh-ı mu'azzamdur
- 6 Nihāl-i bāḡ-ı İbrāhīm ü nūr-ı çeşm-i İsmā'îl
Risālet kişverinde efzāl-i evlād-ı Ādemdür
- 7 لولاك وارسلناك شه-ي مآهي چارḫınuñ kemerk
Mu'aḫḫardur vücūdı āferinişde muḳaddemdür
- 8 Maẓāhir māye-dār oldı füyüzâṭ-ı zuhūrından
Metā'-ı 'aşka mu'lemdür berāt-ı şevḳe ḫātemdür
- 9 Muraḫḫaşdur ḫurūf-ı 'āliyāt esrārına zātum
İnābet tekyesinde tercemān-ı ism-i a'zamdur
- 10 Rızā kālā-yı vaşfa şarf ider naḳdine-i 'ömrin
Serire-i ma'rifetde [o] şimdi ḫālen a'lemdür
(79b)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Şimdi göñlüm bir 'Arab maḫbūbına meftündür
Vaşf-ı ḫüsniyle zebân-ı ehl-i dil meşḫündür

- 2 Ravzası şekl-i şadef bir gevher-i pākizedür
Zāt-ı baht-ı Muşafāya lü'lü'-i meknündür
- 3 Yā Resūla'llāh zülāl-i lezzet-i vaşf-ı lebūñ
Haqqā-i hātırda gūyā 'anberin ma'cündür
- 4 Haşret-i dīdār ile şād-ı revāndur gūyiyā
Mācerā-yı dīde-i ter bir 'aceb Ceyhündür
- 5 Şoḥbet-i bigāne ülfet-āşinādan el-ḥazer
Ta'ne-i yār-ı ḥased-kār ile dil pür-ḥündür
- 6 Nüşha-i evsāfuñı şīrāze-i tehzībde
Ḥā[m]e¹⁰⁵-i mu'ciz-eşer vaşfuñ ile memnündür
- 7 Yolda qalmazsın Rızāyā şāh-rāh-ı 'aşqda
Maḥlab-ı a'lā muḥaqqak vaktine merhündür

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 Ğulām-ı āstān-ı Naşşbendüz
Ṭarīkatde muḥaqqak ser-bülendüz
- 2 Kamu etvārumuz ḥālet-i fezādur
Efendi dil-pesendüz dil-pesendüz

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Fihrist-i cemālūñde bu mecmū'a-i mücez
Zerrin ider evşāfuñı nüh cild-i
- 2 Gördüm seni dīvān-ı şühūdumda efendim
Sulṫān-ı e'azz şāh-ı felek-cāh-ı mu'azzez

¹⁰⁵ Ḥā[m]e: Ḥāne (metin)

- 3 Kāndil donanması ider her gice nāsih
Teşrif-i kudümün ile nüh tāk-ı muṭarraz
- 4 Ey dil-şeref-i zātımı zann itme muvaḳḳit
Bu manşıbı kâzî-i ezel virdi müneccez
- (80a)
- 5 Maḥfice ider bint-i ‘ineb nîma işâret
Nâ-maḥreme der-beste ḳalur ḥāne-i muḥrez
- 6 Lâ-reyb açar bâb-ı tılısmât-ı ‘ulûmu
Miftâḥ-ı kütüb-ḥāne-i ebced [ile] hevvez
- 7 Pergâr-ı heves-kâr Rızâ olmadı kec-rev
Oldur yedi ḳat gökde bu dem noḳta-i merkez

Mef’ülü fâ’ilâtü mefâ’ilü fâ’ilün

- 1 Fersüdedür zemîn-i niyāza cebînümüz
Doldı benefşezâr-ı cināna zemînümüz
- 2 Şîrîn-mezāk-ı şevḳ olursaḳ ‘aceb midür
Şehd ü şekerden oldu lezîz engübînümüz
- 3 Bâğ-ı vücûda geldi sa‘âdetle ḡonceler
Evvel-bahāra düşdi bizüm erba‘înümüz
- 4 Şehr-i ḥulûsa bâb-ı riyādan ‘ubūr idüp
Meydâne geldi zâhid-i mescid-nişînümüz
- 5 Baḳdı sirâc-ı mâhi uyandurdı zühreyi
Eflâke çıḳdı şu‘le-i âh-ı enînümüz

6 Nūr-1 zühürü mehd-i Beşiktaş'a viridi fer
 Āğūş-1 nāza viridi letāfet Hüseynümüz

7 Rāh-1 talebde Hızra refiküz Hudā bilür
 Bāb-1 Rızāda zevk ü şafādur qarīnümüz

(80b)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Fāriğuz naqş-1 sivādan Naqşbendilerdenüz
 Nā'ibüz çün ü çerādan Naqşbendilerdenüz

2 Bendeyüz dergāh-1 Hāqda cümleden āzādeyüz
 Geçdük ümmid ü recādan Naqşbendilerdenüz

3 Naqş-1 şüretten müberrādur bizüm ma'sūqumuz
 Geçmişüz rüy-1 riyādan Naqşbendilerdenüz

4 Hırka-ber-düş-1 elestüz hānkāh-1 'aşkda
 Söylerüz kālū belādan Naqşbendilerdenüz

5 Hüş-der-dem halvet-ender-encümendür kārumuz
 Neşve-dāruz māverādan Naqşbendilerdenüz

6 Bī-haber şanma tabībā 'illet-i ma'lūlden
 Biz haber-dāruz Hudādan Naqşbendilerdenüz

7 Naqşını naqşāşını bildük fenā gülzārınıñ
 Feyz-yāb olduq Rızādan Naqşbendilerdenüz

Güft-i Ğafūri Efendi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Çün bahār irüp şecerler sebz-i revnāk-gir olur
 Āyet-i şun'-ı Hudāyı her varak tefsir olur

- 2 Bir zamān şabr it gönül maṭlūba isterseñ vuşul
Baḥr mürür itmekle demler şır olur
- 3 Şaḥn-1 tenden kırtulup irdi şarāb-1 vuşlata
Şaḥn-1 tevḥīd içre kim pā-beste-i zencīr olur
- 4 Nūr-1 zikru'llāh ile ḳalbi kimūñ kim olur aḳ
Şüretā uşak ise ma'nā yüzinden pīr olur
- 5 'Āşık-1 şādık iseñ terk eyle ḥ'āb-1 rāḫatı
Ey Ğafūrī ṭalib-i dīdār olan şeb-gīr olur

(81a)

Bāḳī**Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün**

- 1 Beter buldum dil-i dīvāne her çend pend itdüm
Saçuñla ben idüp āḫir giriftār-1 kemend itdüm
- 2 Ḥadīs-i tār-1 zülfünden faḳīh[e] bir su'āl itdüm
Cevāba ḳādir olmadı ḫarīfi anda bend itdüm
- 3 Fūrūḡ-1 şu'le-i dāḡım güneşden tābnāk itdüm
Duhān-1 āteş-i āhum felekden ser-bülend itdüm
- 4 Gice şem'le-i rūḫuñ şevḳinde birkaç beyti yandurdum
'Aceb ḫüb u dil-efrüz eyledüm hoş dil-pesend itdüm
- 5 Sözüm Bāḳī kemālin buldı vaşf-1 nev-cevānile
Özüm luṭf-1 suḫanda hem-ser-i pīr-i Hocend itdüm

Belîğ

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

- 1 Bilmeyen sırr-ı kazâ-yı der-i paşaya düşer
Kısmete kâni' olan dergeh-i Mevlâya düşer
- 2 Hâk kefil oldı kuluñ rızkıñı halk eyledi
Bunı fikir itmeyen endîşe-i ferdâya düşer
- 3 Kendü kendüye gelür kısmet olunca devlet
Vaqtini gözlemeyen yok yire gavgâya düşer
- 4 Ğam-ı tertîb-i hışımla geçürür evkâtın
Her kimüñ kim hevesi dünyâya düşer
- 5 Ni'met-i Hâkka şükür her kişinüñ 'âdetidür
Miñnete şabr u rızâ merdüm-i dānâya düşer
- 6 Ey perî rüyuñı gösterme dil-i şeydâya
Seyr iden hüsñüñi Mecnün gibi şahrâya düşer
- 7 Baħr-ı eşk içre gönül zülfüne meylitse ne Ğam
Şarılır mârâ o bî-çâre ki deryâya düşer
- 8 Ey Belîğ eyleyen emrini Hâkka bu feyz¹⁰⁶
Hâzer itsün ki anuñ fırsatı a'dâya düşer

(81b)

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

- 1 Her kimiñ var ise zâtında şerâret küfri
İştilâhât-ı 'ulüm ile müselmân olmaz
- 2 Ger kara taş[ı] kızıl kan ile renginitseñ
Levn tağyîr olur ammâ la'l-i bedahşân olmaz¹⁰⁷

¹⁰⁶ Bu mısradâ vezin bozuktur.

- 3 Eyleseñ tūṭiye ta'līm-i edā-yı kelimāt
Sözi insān olur ammā özi insān olmaz

‘Azbi Efendi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Levḥ-i dilden oḡuyan ‘ilm-i ilāhiden sabāḡ
Zerrece yanında ḡalmaz maḡv olur hep mā-sabāḡ
- 2 Baş [u] cānın terkin ur Ḥaḡḡı seversen göñül
تتا لونا البر حتى تنفقو didi çü Ḥaḡḡ
- 3 Çün ledün ‘ilmi dem-ā-dem ḡalbine ilhām ola
N'eyler ey ‘ārif yā Allāh [deyü]¹⁰⁸ yazmaḡ oḡumaḡ
- 4 Nūr-ı Ḥaḡ ḡalbüñ münevver eylesün dirseñ dilā
Āteş-i tevhid ile gel mā-sivāyı oda yaḡ
- 5 Ḳil ü ḡālī terk idüp dilden tırāş it ḡubbını
‘Azbiyā yeter oḡursañ bāb-ı ‘aşḡdan bir varaḡ

Fuzūlī

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Bilmem bu benim derdüme bir çāre mi yoḡdur
Yā bende sezāvār-ı devā yara mı yoḡdur
- 2 Göstermege rüyın o perī ‘işve mi eyler
Çeşmümde ‘aceb ṭāḡat-i nezzāre mi yoḡdur
- 3 O şehüñ [ben] gözine ḡaşına ḡurbān olayum
O şehüñ ḡamze-i ‘ayyāşına ḡurbān olayum

¹⁰⁷ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁰⁸ [deyü]: her (metin)

- 4 ‘Ālem oldı şād senden ben esīr-i ğam henūz
‘Ālem itdi terk-i ğam bende ğam-ı ‘ālem henūz
- 5 Ey Fuzūlī eyledi [her derde dermān]¹⁰⁹ ol ṭabīb
Bu benim raḥmımdur ancaḳ bulmayan dermān henūz
- (82a)

Ḳıṭ‘a-i Muşanna‘

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

- 1 Te‘āla’llāh zihī ḥüsn-i dil-ārā-yı ḥayāt-efzā
Zihī ḥüsn-i feraḥ-baḥş-ı perī-peyker melek-sīmā
- 2 Dil-ārā-yı perī-peyker neşāt-[efzā]¹¹⁰ gül-i ra‘nā
Ḥayāt-efzā melek-sīmā gül-i ra‘nā meh-i ğarrā

Ḳıṭ‘a-i Diğer

Fe‘ülün fe‘ülün fe‘ülün fe‘ül

- 1 Efendi vefālu gerekdür ḥabīb
Vefālu olıcak yaraşur ṭabīb
- 2 Gerekdür yaraşur ben olam naşīb
Raḳīb-i ṭabīb-i naşīb-i ğarīb

Ḳıṭ‘a

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Rāst geldüm gice aġyār ile şevḳü'l-ḳamere
Didüm ey yār nedür ol üstinde bere
- 2 Nāz ile ḥande idüp didi o ḥurşide var
Şeh-per[-i]¹¹¹ rüḥü'l-emīndür ki doḳundı ḳamere

¹⁰⁹ [her derde dermān]: dermān derdüme (metin)

¹¹⁰ neşāt-[efzā]: neşāt-efrüz (metin)

¹¹¹ Şeh-per[-i]: şeh-pere (metin)

Ḳıṭ‘a-i Dîger

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 نه ببا لانشستن از نسبت
زیر مردم نشستن ار ادبست
- 2 نشنیدی که سوره اخلاص
زیرتبت یدا ابی احب الست

Müfred

Mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Gül gül[se]¹¹² bülbül ağlasa dā‘im ‘aceb degül
Zîrâ kimine ağla dimişler kimine gül
- (82b)

Ġazel-i ‘Aşķī

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

- 1 Destindeki pür-cāmile mîrāna baķarsın
Ġamzeñ gibi ħün-rîze uyup ķana baķarsın
- 2 Tîĝ-ı sitemüñ ĝitmez ‘aceb şüh bedenden
Dil kırmaķ için şārim ü ‘uryāna baķarsın
- 3 İşler geķürür fitne-i(?) engîz nigāhuñ
‘Uşşāķa zarîfāna Nerîmāne baķarsın
- 4 Ey perr-i hümā gez yûri sen başımız üzre
Sāyeñde olan ‘āşîķa bîĝāne baķarsın
- 5 Āvāre olup zülf[i] hevāsıyla o şūĥuñ
Ey bülbül-i dil şimdi ĝarîbāne baķarsın
- 6 Cem‘ olmadadur vuşlat-ı ‘ıyduñ için ‘uşşāķ
Bismilgeh-i ķūyuñdaki ķurbāna baķarsın

¹¹² gül[se]: güle (metin)

- 7 Şāyetse-i dergāh-ı [fehīm] olmağa şî'rūñ
 'Aşķī hele sen himmet-i pîrāna bakarsın

Ġazel-i 'Aşķī

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 'İşk ile gönül gūşe-i mey-ħāneye düşdi
 Hicrānla müdām sāġar-ı peymāneye düşdi
- 2 Laġzīde-i pāy eyledi gör mezlaķa-i 'aşķ
 Bî-çāre o dem derd ile vîrāneye düşdi
- 3 Ey bād-ı şabā zülf-i dil-ārāya toķunma
 Zencîr-i belā gerden-i dîvāneye düşdi
- 4 Dil āh u figān eylemenüñ terkini kıldı
 Leb-beste olup meslek-i pervāneye düşdi
- 5 Gördükde hemān ol ħam-ı zülfüñdeki ħālî
 Pervāz iderek murġ-ı dilüm dāneye düşdi
- 6 Aġyār ile meclisde görüp dil-beri 'aşķ
 'Aķlın giderüp ħancer-i mestāneye düşdi
- 7 Āzāde gezerken görüñüz 'Aşķī-i zārı
 Dām-ı [gîrih-i]¹¹³ kākül-i cānāneye düşdi
- (83a)

'Aşķī

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Kesb itdi gönül feyz-i şafā bezmgehinden
 Yā Rab bizi dūr itmesün ol meh niġehinden

¹¹³ [gîrih-i]: gühere (metin)

- 2 Başdan çıkarur ‘ālemi ol zülf-i Hıfā kim
Āşüfteligüm perçem-i zîr-i külehinden
- 3 Peykāna gönül eylese tedbîr-i Felâṭūn
Āzād olamaz ey perî kayd-ı girihinden
- 4 ‘Aşķî yüzümüz yok varıcaķ dergeh-i yāre
Ta‘lîm-i nikāt itmede ḥāl-i siyehinden

‘Örfî

Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 می کش و مست شیوه نرکس می پرست را
میکده کر شمه کن گوشه چشم مست را
- 2 کرم زیارت حرم کشته زیخودی دلی
یا صنم است بر زبان عرفی پت پرست را

Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 عشق چون امد بدل و رسینه غم نا محرمست
درد یار حاکی عادل ستم نا محرمست
- 2 من بجای میروم کا نجا قدم نا محرمست
در مقامی حرف میکویم که دم نا محرمست

Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 دوش با عرفی دیوانه زدم جامی چند
چه بلا فیض دهد صحبت دیوانه مست

Cāmî

Fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ül

- 1 هزار مشکل از درد عشق در دل بود
بیک دو نکته بش حل مشکل من کرد

Şā'ib

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 عاشق از یار لباس اعزیت اسوده است
بید مجنون را کلاه و جامه از موی خود است
- 2 هیچ فردی در پی اصلاح خوی خویش نیست
هر کرا دیدیم در ارایش روی خود است

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 کند فیض خموش صاحب د یوان سخنور را
بهم اید در مصرع جون بهم می آورد لبها

(83b)

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Olup zîr-i nigāha gamze-i ħûn-ħ'āra yüz virdüñ
Zir ü zeber itmege dehri şehā tatarā yüz virdüñ
- 2 Yüze çıkdı ħaṭ u gülzār-ı ħüsni ħāra basdurdı
Verā-yı perdede güyā o bî-zinhāra yüz virdüñ
- 3 Perîşān eyleyüp ħālüm gibi zülf-i siyekārı
Henüz ey nūr-ı dīde bendeñe bir pāre yüz virdüñ
- 4 Dilā şimdi ne yüzle yine luṭf eylersün ol tıfla
[A]lup¹¹⁴ āgūşa ol nāhun-i āzāra yüz virdüñ
- 5 Ser-ı mū ḳalmadı būs itmedük ħaṭṭuñla zülfüñde
'Acebdür şāne-i meşşāta-i mekkāra yüz virdüñ
- 6 Sezādur nuḳl-i bezm itse esrār lîk zîrā¹¹⁵
Meded itme didükçe defter-i eş'āra yüz virdüñ

¹¹⁴ [A]lup: Olup (metin)¹¹⁵ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 7 Nemüz gördüñ eyā āyīne-rū bir āhdan ğayrı
Ki rū-gerdān olup ğam-ħārda aġyāra yüz virdüñ
- 8 Zihī rū-pūş-ı iħsān-ı tamām ey şem^c-i bezm-i ürs
Muħaħkar cān olup cevāne dīdāra yüz virdüñ
- 9 [Ne eyler gördüñ]¹¹⁶ ol ma^cmüre-i ‘aġla bu gerdişle
Çıķarduñ başa sākī sāġar-ı ser-şāra yüz virdüñ
- 10 Seni diñletmez oldu cūş-ı girye gūş-ı aħbāba
Niçün meclisde vā^ciz merdüm-i bī-‘āra yüz virdüñ
- 11 Nice reşk itmesün mihr ü mehi teb-dār-ı pür-dāġuñ
Ki nāġeh rū-be-rūda burķa^c-ı zer-tāra yüz virdüñ

(84a)

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Gūy [u] çevġān-ı elemdür ser-i server didüġüñ
Ŧas-ı pür-tāb-ı sitemdür aña efser didüġüñ
- 2 Āhlardur ki nigāhuñ ile ser-sebz olmış
Reh-güzeruñda görüp serv-i şanavber didüġüñ
- 3 Çeşm-i zaħm āteş-i efkäre sened itmezdi
Olmasa def^c-i belā cāna fedā ser didüġüñ
- 4 Kāşif-i sırr-ı ‘acā'ibsin eyā pīr-i muġān
Başuma geldi ayaġ üzre durup her didüġüñ
- 5 Her se-i mevcine tāc itmez idi cūş-ı bi[ħ]ār¹¹⁷
Hindū-yı sebz-i ħaṭuñ olmasa ‘anber didüġüñ

¹¹⁶ [Ne eyler gördüñ]: Görmedi ne eyler (metin)¹¹⁷ bi[ħ]ār: بهار (metin)

- 6 Nağd iken ‘ayş-ı hoş-ı cām-ı şafā-yı vaqtüm
Çeşme-i huşk-ı emeldür baña kevşer didügün
- 7 Kimseye dide-i naḥvetle şaḥın itme nigāh
Belki manzūr-ı Ḥudāvend ola ahḥar didügün
- 8 Tutmazuz şıfr-ı ḥisāb-ı feraḥa (?) cümlesini
Zāhidā ğam virür oldı bize ekşer didügün
- 9 Ḥarf-i ḥarf-i eşer-i ‘aşka yüzün sürmezdi
Āşinā olmasa maẓmūnına mıştar didügün
- 10 Penbe-i āteş-i ad (?) olmaz idi evrāḫı
Perde-i çeşm-i şühūd olmasa defter didügün

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 نادان بعمارت بدن مشغولست
دانا بکر شمه سخن مشغولست
- 2 صوفی بغریب مرد و زن مشغولست
عاشق هلاک خوشتن مشغولست

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fa

- 1 کر معرفت روح مجرد داری
زیب تن ارایش تابوت یکست
- 2 کر بمکتوب ننویشتم تو عیب ما مکن
در میان راز مشتاقان قلم نامحرم است
- (85a)

Ġazel-i ‘Aşķī

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Bezminde anıñ cür'a-keş-i -i ‘aşkuz
Ta'n itme şaḥın ḥālümüze biz yem-i ‘aşkuz

- 2 Bir girye oparsam eger ol dide-i terden
Tufan-ı belā gosteruruz pur-nem-i 'asuz
- 3 Bir muyile bend itdi dil[i] imdi o canan
Biz bece-i piristu gibi ah-ı per-i-i 'asuz
- 4 Kim kadir olur sine gerup turmaga qarşı
Ser tiz-i ze[b]anum¹¹⁸ ura dem gam gam-ı 'asuz
- 5 Rast gormedi etvar-ı pesendidemi zahid
Biz hulle-kes-i kadd-i du-ta vu ham-ı 'asuz
- 6 Sol denlu fenā fakrını ikrar ideruz kim
Alayisi terk eylemede Edhem-i 'asuz
- 7 Hak-i reh-i Monla olalı 'Asi-i caker
Gam cekmezuz 'alemde sheha hem-dem-i 'asuz

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Muṭribā zār eyleyen البده pır-i ceng olur
Nağme-i ahum nevā-yı nāya seyr-aheng olur
- 2 Nergis-i mahmuruñ aç görgil humar-ı nāzdān
Tāb-ı meyden 'arız-ı pākin müdām gül-reng olur
- 3 Kim ceker esrār-ı 'asuñ 'aql-ı kül elden gider
Bağlar ol abdāl şeklin dil harāb-ı beng olur
- 4 Nīm-nigāh ile tekellüm gosterur canan bize
Fāş-ı esrār itmede gāyet dehān[i] teng olur

¹¹⁸ ze[b]anum: zenānum (metin)

- 5 ‘İşkiyâ biz bende-i şâh-ı Muḥammed olmuşuz
Kim bend ola elbette nâm [u] neng olur
(85b)

Mef’ülü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ülün

- 1 Ol çeşm-i siyeh fitne-i âşüb ile oynar
Zencîr-i ser-i zülfünde meczûb ile oynar
- 2 Bu dîde-i pür-nemden aḳan ḥün-ı sirişki
Gör tıfl-ı cihân şāhuña meskûb ile oynar
- 3 Döndi yine dil şimdî o fânûs-ı ḥayâle
Pervâne gibi şem‘-i ruḥ-ı ḥûb ile oynar
- 4 Şol mertebe kim ḳana olup tâlib-i cānân
Destinde olan ḥancer-i menkûb ile oynar
- 5 Kim ḳâdir olur cülle-i zür-bâz-ı cihâne
‘Aşḳî yine kendi gibi maḥcûb ile oynar

Şehdî

Mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün

- 1 Hezârân âferîn eyler görenler zülf-i pür-çîne
Ḥatâ derler eğer teşbîh olınsa sünbül-i çîne
- 2 Murâdı şayd-ı dil itmekbdurur ḥâl-i siyâh ile
Degil mi dām-ı zülf ü kākülünde saçılan çîne
- 3 Düşelden gönlümüz sevdâ-yı zülf-i yâre ‘aşḳ ile
Uşüliyle geçüp mülk-i Ḥotenden Çîn ü Mâçîne
- 4 O yârüñ perçem-i müşkîndür güyâ
Şeh-i iklim-i fes derler inen zülf-i ‘araḳ-çîne

- 5 Hemîşe fikrümü Şehdî ne mümkin eylemek pinhân
 ٲuyuldu cümle esrârum ‘aceb sühan-ı çîne
 (87a)

Mevlânâ Yusuf

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 نقضان زقابليت است ور فى على الدوام
 فيض سعا وتش همه كسرا برابر است

Hâfız-ı Şîrâzî

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 حضورى كر همى خواهى از و غايب متوحافظ
 منى ماتلق من تهوى دع الدنيا واهملها

Destür-ı Pîr

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

- 1 Biz [kim] belâyı şatun alan Mevlevîlerüz
 Nâmüs [u] ‘ârı hiçe şatan Mevlevîlerüz
- 2 Gâlib olur hemîşe bezm-i fark-ı cem‘ümüz
 ‘Ummân-ı ‘aşqa gâvvâş olan Mevlevîlerüz
- 3 Evvel sülükde bed' iderüz ism-i zâtdan
 Baħr-i fenâya cân atan Mevlevîlerüz
- 4 Ekşer şîfâtı maħv ider gider sülükumuz¹¹⁹
 Biz şems-i zâtda böyle yanan Mevlevîlerüz
- 5 Biz mahzar-ı velâyet-i Şiddîk-i ekberüz
 Yâr seven her dü-cihân Mevlevîlerüz¹²⁰

¹¹⁹ Bu mısırada vezin bozuktur.

¹²⁰ Bu mısırada vezin bozuktur.

- 6 Hem-dem-i neğam iken cihān kaydı yoğ bize¹²¹
Cām-ı şafā-yı vuşlata kıatan Mevlevīlerüz¹²²

Rubā 'ī Şerīf

I

Mef'ūlū mefā'ilūn mefā'ilū faūl

در مذهب ما کلام حق ناد عالیست
حقا که بود قبول حق یاد عالیست
از جمله افرینش کون و سکان
مقصود خدا علی و اولاد عالیست

(87b)

Mergübü'l-ķulūb

Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 بکویم حمد رب العالمین را
عطا کوکر برما عقل و دین را
- 2 درود مصطفی بعد از ثنائش
فر ستم از دل و جان باصفائش
- 3 سلوک مختصر موزون جامی
بنظم ارم بکویم باش سامع
- 4 مقام چند از سالک بکویم
دران گفتن زحق تو فیق جویم
- 5 شریعت را مقدم دار اکنون
طریقت از شریعت نیست پیرون
- 6 کسی کو در شریعت را سخ امد
حقیقت را بروی خود کشاید

¹²¹ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹²² Bu mısradā vezin bozuktur.

- 7 زراه ترتیب پیران بشارت
بیداده چار منزل با عبارت
- 8 بکی منزل که او نا سوت نامیست
ازان منزل اکر خود بگذرد کسی
- 9 دران عالم چو او معروف گردد
ملانک زاسمان مکشوف گردد
- 10 چو در کیرد قدم را اوز ملکوت
رسد او در سوم منزل بجبروت
(88a)
- 11 مقام روح برمن حیرت امد
نشان ازوی بگفتن عبرت امد
- 12 درین منزل بود کشف و کرامات
ولی باید گذشتن زان مقامات
- 13 اکر دنتا و عقبی بیشی اید
نظر کردن درو هر کز نشاید
- 14 بنور نکر باید در گذشتن
یاب توبه باید دل شتن
- 15 چو گردد جان و دل از غیر حق پاک
رسد در عالم لاهوت بی باک
- 16 مقام قرب منزل بی نشانست
چو از کون و مکان دیگر مقامست
- 17 دران منزل چهارم جست و جویی
نباشد باشد اخر گفت و کویی

- 18 بعون حق رسد انجا جو سالڪ
شود برهر يكي اسيا كه مالك

فصل اول در بيان توبه كويد

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 بریزم اشکیها چون در مکنون
کنم توبه زسر اغاز اکنون
- 2 بهردم توبه باید کرد عادت
نخستین توبك باید پس عبادت
- 3 که بی توبه عبادت چون سرا بست
رود تشنه بیند کونه ابست
- 4 بهر کس فرض امد توبه کردن
بهر دم توبه کن ناوقت مردن
- 5 چو حاکان بباید در بسفتن
بغیر از ذکر حق دیگر نکفتن
- 6 به مومن فرض امد تاز عصیان
کند توبه همیشه چون مطیعان
- 7 بکافر فرض امد تاز کفران
برون اید در اید سوی ایمان
(88b)
- 8 بخاصان توبه کردن زین مقالات
بهردم فرض باشد از کرامات
- 9 زدون حق بباید توبه کردن
بحق باید درین ره جان سپردن

فصل دوم ر بیان ذات و صفات

Mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

- 1 چنان چون گفته ام بالا دقیقت
شریعت هم طریقت هم حقیقت
- 2 وجود آدمی چون درسه مجموع
بذکر حق تعالی جمله مصنوع
- 3 یکی از نفس و یکی روح و یکی دل
ولی در حرف هر يك هست مشکل
- 4 شریعت راه تن امد بطاعت
طریقت راه دل شد با قناعت
- 5 حقیقت راه جان سر نهانست
درون جان برون دو جهانست
- 6 اگر طالب بود صادق درین راه
زجان و دل بخیزد از سرجاه
- 7 اگر بویی ازان خواهی که یابی
زهستی پا برون نه در خرابی
- 8 قلم اندر بصورت خویش در زن
حصار نفس از بنیاد برکن
- 9 بتفوی شهر دل اباد کردان
بهتمت جان و تن را شاد کردان
- 10 دو دل را نیست راه انجا یکی شو
دوی بگذار و انجا انکهی رو

- 11 بده مر نفس خودرا کو شمالی
کهدشمن ره نیاید هیچ حالی
- 12 صفات نفس را بگذار اکنون
صفات دل بجو کان هست میمون
- 13 صفات نفس را شهوت براندن
صفات دل همه طاعات کردن
- 14 صفات روح را خیرست و شوقست
کهی در نار و که در عیش و ذوقست
(89a)
- 15 چو دل هر یک صفات روح کرد
شود مقبول در دلها پذیرد
- 16 نه حق اندر صفات ذات رحمن
بهاید هر یکی را قدر و امکان

فصل سوم در بیان و ضوکوید

Mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

- 1 چون این کوهر محمد مصطفی سفت
و ضورا کو سلاح المومنین کفت
- 2 بود ظاهر طهارت از نجاست
طهارت باطن امد از خیانت
- 3 ببايد بود دایم با طهارت
بظاهر هم بیاطن هم بصارت
- 4 جو وقت اید نماز وقت بگذار
فرايض با جماعت هوش میدار

- 5 زوقتی نا بوقتی منتظر باش
"بذکری یا بفکری محتصر باش
- 6 سخن با کسی مکو الا ضرورت
خلل تادر نیفند در حضورت
- 7 بهر جایی که باشی ذکر میکوی
بهر حالی خدارا شکر میکوی
- 8 مده مردود حقرا جای در دل
درونت را نیابد ره عزازل
- 9 حواس خمسه را چون درد بر بند
چویستی در ذایمن باش میخند
- 10 پس انکه ... طاعت را سلامت
پرلا حضرت حق با کرامت
- 11 اکر خواهی که با توحق تعالی
سخن کوید بقدرت بی مثالی
- 12 ندامت را امام خویش کردان
همیشه اقتدا کن بادل و جان
- 13 بخوان قران کلام الله بشنو
قدیمست ان زحق منزل نه ازنو
- 14 اکر خواهی سخن با حق بکوی
نماز خود حضور دل بجویی
(89b)
- 15 چو روز اید ببااید بود صایم
چو شب اید ببااید بود قایم

- 16 شب و روزت جو گردد با تویکسات
نعاید کار مشکل نیک اسان

فصل وهارم در بیان ترك كويد

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 زدنيا ترك كير از بهر دين نو شو
توكل با خدا كن با ياقين نو شو
- 2 جو بايد رفتنت از دار دنيا
چرا بندي تو دل در كار دنيا
- 3 نبايد بست دل بازن و فرزند
ببايد بود تنها با خداوند
- 4 بغفلتهای دنيا خلك مغرور
كه ياد مرك را كرده زدل دور
- 5 زهی غفلت كه مارا كور كردست
كه ياد مرك از دل دور كردست
- 6 زدنيا اهل او چون تير بكريز
جو بكریزی درو ديكر مياميز
- 7 علايقهای دنيا قطع كردان
همیشه باش دروی چون عزيزان
- 8 اكر جمعيت دل حاصل امد
دعایی كزكنی انكاه شايد
- 9 نباشد مبتديرا هيچ به زين
كه پير يرا بجويد را صيردين

- 10 اكر خواهد كه هلوت را كزيند
همان بهتر كه پيش شيخ نشيند
- 11 زنيك و بد برو نا باز كوید
زاسرار نهانش شيخ نشيند
- 12 مثالش را بكويم كوش ميدار
دران تمثيل هر يك هوش ميدار
- 13 اكر بی پرکاری پيش كرد
هلاكت را زبهر خویش كيرد
- 14 چنان كه اندر جهازی دیده بانی
بباید تاد هدازره نشانی
(90a)
- 15 اكر ان دیده بان دروی نبود
بجز غرقش نیودی هیچ سودی
- 16 خطر در راه دین بسیار باشد
كل خوش بوی پراز خار باشد
- 17 چراغ از نور باطن تو برافروز
بخلو نگاه بنشین شام ناروز
- 18 بكم خوردن و كم كفتن و خفتن
بكن عادت و كم با خلق بودن
- 19 اكر يك ذكر كوی صبح باشام
رسد كارت بفضل حق باتمام
- 20 چنان حاصل شود در دل صفایش
بيك حمله كشايد كارهايش
- 21 دو چشم خویش را بر بند چون رخ نمايد
درونن ناهد كم كشته اواز

- 22 عروس معرفت چون رخ نماید
زحسن خویش غفلت در رباید
- 23 بیک ساعت ترا هفتاد انجار
نماید روی زیور های انوار
- 24 در ان حالت مقام نور باشد
زجای اب و کل او دور باشد
- 25 در ان خلوت بعاشق عشق بازی
زدوی حق برآور بی نیازی

فصل پنجم در بیان تجرید کوید

Mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

- 1 درین ره مردرا تجرید و تفرید
بباید تا کشاید کار توجید
- 2 نخستین را قدم تجرید باید
زدون حق بدل تفرید باید
- 3 بپیوند قناعت باتدت کرد
بفقر و فاقه بودن پایدت کرد
- 4 لباس صبر را در پوش بر تن
در خت خرص را ربئخ بر کن
- 5 اگر چیزی بود در ملك درویش
بمقدار درم یاکم ازان پیش
(90b)
- 6 زمك خویش تا بیرون نیاید
حجاب ز پیش رویش کی کشاید

- 7 مقام فقیریس عالی مقامست
منی و ما دران منزل حرامست
- 8 بجز صادق نیارد ره بدان سوی
بجز عاشق نکنجد کس دران کوی
- 9 طریق فقرا را هی هست مشکل
یقین را نوشه این ره بردند
- 10 بجان باشد درین ره نه پیایی
ره جانبازیست جانباز اپی
- 11 شکم پرور چه داند این سخن را
مکر انکس که بازد جان و تن را
- 12 میان کفر و ایمان راه فقرست
ازان ره دور بودن خوف کفرست
- 13 نخاید خفو غالب بی رجا را
میان هردو باید بود مارا

فصل ششم در بیان معرفت کوید

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 سخن در معرفت چون رفت اکنون
برون ارم زدیریا در مکنون
- 2 لباس زهد و تقوی نانپوشی
شراب معرفت را کی بنوشی
- 3 کسی کو معرفت را کرد حاصل
مقام قرب ویرا کشت واصل

- 4 یکی باید تفکر با خودت کرد
که از خاکی مخسمر سو وقت کرد
- 5 زهی پاکی که از خاکی بقدرت
وجود ادمی را کرد صورت
- 6 بکو هر ها مزین کرده ان را
بنفخ روح در تن دار جان را
- 7 بصر را دار بینا یی که ببند
کمر را داد قوت تا نشیند
(91a)
- 8 زیانرا دار کویا یی که کوید
بعقاش داد دانایی که جوید
- 9 دگر در دست کیرایی و پارا
روایی دار هر یک جمله مارا
- 10 چو از ما نقش بردیوار امد
هر آنچه ازوی بود در کار امد
- 11 چو از خاکیم و اخر خاک کردیم
بجان دادن چراغمناک کردیم
- 12 بدین گونه چو بشناسی خدارا
شوی عارف کنی حاصل خدارا

فصل هفتم در بیان عشق کوید

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 بدان کین عشق اندر دل قدیمست
جگر پز خون و درپش عظیمست

- 2 محبت در دلست و عشق در جان
تنم از تاب او چون زلف بیجان
- 3 محبت کر شود ظاهر بصورت
همه معنی شود صورت ضرورت
- 4 نخواهد چشم سر معشوق دیدن
کلامش را بکوش دل شنیدن
- 5 چو از سر تا قدم این جمله مشتاق
بسوی دوست خود کردی تو عشاق
- 6 همه باجان درین عالم بیاند
بنهامانده را مونس در اید

فصل هشتم در بیان عشق کوید

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 اگر عاشق شود دریاد معشوق
نباید یاد اور را هیچ مخلوق
- 2 نهان اندر نهان بیند چمالش
بکوش دل کند فهم کمالش
- 3 تویی عاشق بظاهر در طریقت
تویی معشوق در باطن کقیقت
- 4 نهان در خویش بیند اشکارا
شود عاشق بروی خود نکارا
- (91b)
- 5 چو عاشق کشت او ازوی معشوق
ندارد در وهان جز باد معشوق

- 6 اگر کردی تودر توحید فانی
 زحق یایی بقادر زنده کانی

فصل نهم در بیان فنا و بقا کوید

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 فنادر جمله چون بینی فنا نیست
 بقا اندر فنا دایم بقا نیست
- 2 فنا ترک هوارانام کردند
 بقا جمله صفانش را شمردند
- 3 نباشد مرک هرکز اولیارا
 نه هر کز انفیا و اصفسارا
- 4 زداری تابداری نقل باشد
 زشغل کار دنیا عزل باشد
- 5 چو او باتست تو هم باش با او
 دل خود راز دوش پاک برشو

فصل دهم در بیان مسافر کوید

Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ūlūn

- 1 مسافر باش دایم راه میرو
 قدم را هوش دار از جاه و از کو
- 2 چوره دورست منزل بی نهایت
 بقین را توشه کن ره بر عنایت
- 3 هر ان منزل که اندر پیش اید
 اقامت کردن اندروی نشاید

- 4 بصورت پای بیرون اندرون شو
ره حق پیش کیر و پیش روان شو
- 5 بهر فلکی عجایبها بیبسنی
بهر ملکی غرا بیبها بیبسنی
- 6 سفر از دل بجان می بایدت کرد
نه در دنیا زمین پیمایدت کرد
- 7 نزد یکی دروی و از دو نایی
اگر یکتا شوی مرد خدایی
- 8 درین ره کارچه بود چون بر اصل
بنظم اوردمش انرا بده فصل
(92a)
- 9 مریدانرا همین قدرست کافی
مریض راه دین را هست شافی
- 10 تمام این مختصر منظوم شد خوب
که نام این مثل خود داشتن مرغوب

Li-muḥarrire'l-faḫīr

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

- 1 چرا اموخت خلق را علم ظاهر
زیهر بود نی درویش اخر
- 2 چو درویش امده در حال اول
چه حاجت علم اموختن بماهر
- 3 طریق علم او کشفیست بی شک
دبستانش جهاد نفس کافر
- 4 علومش امده است علم الهی
وکر جهال چند گفتند مقابر

- 5 بناپر چند شرطست درس ایشان
یکم روز و شبان کشتند ذاکر
- 6 کم خفتن و کم خوردن و عزلت
و کم گفتن و نفی کردن خواطر
- 7 اکر پر سیدی ازمن کیست درویش
بکویم اوست باطن هم او ظاهر
- 8 علوم انبیا را نیز وارث
بجای مقعد صد قست طایر
- 9 چو خواهد حق تجلی بهر علمش
بد رویشی تعین کشت باهر
- 10 هر انکس که بدرویشی دخل کرد
چه بودی شد چو او را فقر فاخر
- 11 کسی صدیق نبود این زمانه
که نابا او بخوانندش بکافر
- 12 جیب الله را عادت چنین بود
که نامند اورا خویشا و ندساحر
(92b)
- 13 ایا ان که بدرویشی طعن زد
سپهسالار درویش است حاشر
- 14 شفاعتجوی چون فردا بیامد
چه خواهد گفت جوابش نزد قاهر
- 15 بعذرت نار و ارویت سیه فام
دلت قاسی و نامت بود فاجر

- 16 که کردی زرق را پیشه نچودت
قدت خم شد بیارش کشتی قاطر
- 17 زبهر يك ولی چون شیخ ضعان
نیامد سر فرو مغ کشت عادر
- 18 نوای زاهد هزاران اولیارا
کنی انکار نرسی بود خاسر
- 19 سماع و وجد و حالست مایه شان
نواش با کلناد باما کشتی جاسر
- 20 فمّن نقبیحک الرقص بجهل
تعرضت بسیف عبد قادر
- 21 بزهد خشک طریق ما نکردد
مدارش عشق امد ای مکابر
- 22 اتنهانام الدوران رداً
وترک العشق منک کان صادر
- 23 در بغا که چه دانی عشق ما چیست
میان کفر و ایمانست و دایر
- 24 لقد اعمیت من حق بعمد
وحدت الان من عشق بدایر
- 25 مشایخ مر ترا کوشند بعشقت
نودار صطبل خرکشتی سایر
- 26 فکن با ایها المنکر مصتراً
لنا عشق وللا عدامنافر
- 27 زاسلام مجازی ات کذرکن
که در کفر حقیقی کشتی سایر

- 28 نكنجد بخت عشق اندر مطالع
ترانتو انمش گفت عشر عاشر
- 29 چنین کوروکری کس را نبودد است
ایا خفاش تا چند کشتی شاکر
(93a)
- 30 نشستم درو یارت چند ایام
میسر شد مرا عرفان و افر
- 31 نشستی سالها ای غافل ایله
ببیداری زغفلت نی تو قادر
- 32 بزرقی درنمازت کرد رازی
ولی در عقل احمق تر زشاطر
- 33 زطعن راه مردان بر تو بهتر
که بودی در نمارت کاش ناقر
- 34 اکر کویی ولی نبود زجاهل
بتی کوید لعسلمه اجا یر
- 35 خداوند نه فرس خوانم ازان پیش
مرا تحفه است کشفی برک خاطر
- 36 بدان کبری که داری تو و زعمی
نخواهی شد بجای زشت سایر
- 37 مرا این شعر را انطاق حقست
ندارم این هنر نیستم زشاعر
- 38 ولی بر بی ادب سیف علی یم
زدم عنقشی بعون حق قاهر

39 سمى حيدر كرارم امروز
شدم برخارجى صمصام شاهر

40 فخذ ابيات هذا الاربعينا
لعل الله يهديك المقابر

Pür-Noқта

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 خيز بزن تيغ بجيشى زنى
تخت نشين نيز بغيض غنى

Bī-Noқта

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Görmedüm 'ālemde mihrüñ dilde var durur devam
Hāşıl-ı 'ömrüm hevālarla hevesledür müdām

2 Duḡān içdükde ol mäh-ı melek-peyker
Şanasın ebr ile pūşide eyle mäh-ı tābānı¹²³

(93b)

Gazel-i Muḡammed Şīrīn-i Mağribī

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 ما مهر نو دیدیم زنرات کذشتیم
از جمله صفات از پی ان ذات کذشتیم
- 2 در خلوت تاریک ریازات کشیدیم
در وقعه ارسبع سموات کذشتیم
- 3 دیدیم که اینها همه حوابست و خیالست
مردانه ازین خواب و حیالات کذشتیم
- 4 ای شیخ اگر جمله کمالات تو اینست
خوش باش که ازین جمله کمالات کذشتیم

¹²³ Vezin bozuk

- 5 باما سخن از کشف و کرامات چه کویی
چون مازسر کشف و کرامات گذشتیم
- 6 اینها بحقیقت همه افات طریقتند
مادر طلب از جمله افات گذشتیم
- 7 ما از پی نوری که بود مشرق انوار
از مغربی و کولب و مشکات گذشتیم

Nazîre-i Lâmi'î

Mef'ûlû mefâ'ilû mefâ'ilû fe'ûlûn

- 1 Ey şeyh baña keşf ü kerâmât gerekmez
Çurtar beni bu varıadan âfât gerekmez
- 2 Şıgmaz benim eṭvâruma güftâr-ı taşavvuf
Dîvâne-i mestem bana ṭâmât gerekmez
- 3 Ço ḥall-i menâmi beni bîdâr-ı ebed kııl
Gönlüm gözin aç ḥ'âb u ḥayâlat gerekmez
- 4 Seccâde vü tesbîḥ ü ridâ ḥırka vü tâcı
Luṭf ile didüm ṭapuña kerrât gerekmez
- 5 Fıkr-i çile vü vesvese-i ḥalvet ü 'uzlet
Hep reh-zen-i dildür bu riyâzât gerekmez
- 6 Seg gibi işigüñde beni ço olayım ḥ'âr
'İzzet bu yeter ayruğı heyhât gerekmez
- 7 Ben 'âşık-ı dîdâram eyâ mürşid-i kâmil
'Arz itme baña ḥür ile cennât gerekmez

8 Bir mürçeyem kuş dilin öğrenmeğe geldüm
Dīvān-ı Süleymānī vü dārāt gerekmez

9 Ger Lāmi'īnün himmetün olursa delīli
Zūlmāta girerse aña mişkāt gerekmez

(94a)

Kaşide-i Lāmi'ī Der-Āhīr-i Terceme-i Nefeḫāt
Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Bunlar ol şehler durur kim terk-i sāmān itdiler
Taht u mülk ü efser ehlin bende-fermān itdiler

2 Hāḫ budur kim bunlaruñ dīdārıdur dīdār-ı Hāḫ
Ol sebebdan 'ālemde pinhān itdiler

3 Her biri ğavvāş-ı deryā-yı şühūd-ı ğayb olup
Hikmet aşdāfin açup gevherler efşān itdiler

4 Hāba vārmişlar durur kehf-i fenā-yı Hāḫda hep
Māsivādan göz yumup fetḫ-i dil ü cān itdiler

5 Oynadup bir elde iki 'ālemi mānend-i ğüy
Şıçradup himmet semendin 'azm-i meydān itdiler

6 Genc-i esrār-ı Hāḫı bātınlarında hıfz için
Zāhir ü şüret rüsümün cümle vīrān itdiler

7 Gerçi ḫurşid-i ruḫın her biri kıldı zīr-i mīg
Līk şarḫ u ğarbı ğarḫ-ı nūr-ı Yezdān itdiler

8 Harf-i naḫş-ı ğayrı yuyup levḫ-i ḫātırdan temām
Dilleri şahfını uşurlāb-ı 'irfān itdiler

- 9 Ka'be-i maḫşūd için yüz urdılar ğam deştine
Cānların rāh-ı vişāl-i Ḥaḫḫda ḫurbān itdiler
- 10 Görseler Ḥaḫḫı 'aceb mi 'arş u kürsiden geḫüp
Çün bu gözlerin dil tenlerin cān itdiler
- 11 Olsa ger her laḫza tañ mı vāḫıf-ı esrār-ı ğayb
Mülk-i dінде bunları çünkim niĝebān itdiler
- 12 Var ümīdüm olmayam red dergehinden bunlaruñ
Yazmaĝa iş bu kerāmātı çü iḫsān itdiler
- 13 İrme (?) yüzüñ (?) izlerinden Lāmi'î kim bu yoluñ
Gerçi kim eşkālî çoḫdur lîkin āsān itdiler

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Şāh-ı 'ālem gelse çekmez pāyını dāmānını
Künc-i istiĝnāda Raḫmî şöyle bî-pervā yatur

Mef'ülü mefā'ilün mefū'lün fa'

- 1 مردانه نشین بکوشه میخانه
برین کجلوه می زساغر پیمانہ
- 2 می خور که غنیمتست ای فرزانه
با نغمه نی ترانه مستانه

(94b)

Ġazel-i Şāfi Çelebi

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Kim bilür atmayalardı ḫatı yābāna beni
Taş toĝuraydı toĝurmaḫdan ise ana beni
- 2 Bilmezem ḫāzret-i لايسلُ عما يفعل
Ne için ḫoydı ola hey'et-i insāna beni

- 3 Bunca derd çekmiş idüm rāh-ı ‘ademde niçe yıl
Mālik idince Hūdā Yūsuf-ı ‘irfāna beni
- 4 Yalñuz bu ne belādur ki şafā-yı tab‘um
Bā‘ış-i hıkd u hased eyleye yārāna beni
- 5 Koması maḥlaş-ı Şāfī gibi alçağda ne var
Bārī fi'l-cümle qarīn eylese yārāna beni

Nāzīre'-i ‘Alī Efendi

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Bildi bir dürr idügün atmadı yābāna seni
Toğduğun gibi şarup şarmaladı ana seni
- 2 Kō bu bilmezligi kim kendüni bildurmekçün
Koydı Hāllāk-ı ezel hey'et-i insāna seni
- 3 Raḥm-i māder gibi zindāna giriftār olduñ
Mālik idince Hūdā Yūsuf-ı ‘irfāna seni
- 4 Sükker-i nazm ile mir'at-ı şafā-yı tab‘uñ¹²⁴
Dilledürse n'ola tūṭī gibi yārāna seni
- 5 Maḥlaşuñ Şāfī ise ğıll u ğışı terk eyle
İrgüre himmet-i ‘Ālī yüce aqrāna seni

Beyt

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Duḥān içdükde ol zībende şūḥ-ı nev-resüm gūyā
Derün-ı gönçede bir sünbül-i sırāb olur peydā

¹²⁴ tab‘uñ: tab‘uñı (metin)

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Şāh-ı 'ālem gelse çekmez pâyını dāmânına
Künc-i istignāda Raḥmî şöyle bî-pervā yatur

'Urfî-i Şîrāzi

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 در حرم شرع بسی شاهدان
هست همه عشوه کرو دلستان
لیک زبیم نظر نا صواب
جمله فرو هشته جبین را نقاب

(95a)

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Gör [zāhidi]¹²⁵ kim şāhib-i irşād olayın dir
Dün mektebe vardı bugün üstād olayın dir
- 2 Mey-ḥānede ister yıkılup olmaya vîrān
Bî-çāre ḥarābātda ābād¹²⁶ olayın dir
- 3 Elden ḳomasun gül gibi cām-ı [meyî] bir dem
Her kim ki bu kāşānede dil-şād olayın dir
- 4 Bir serv-i ḳadūñ bende-i üftādesi olsun
'Ālemde o kim ḡuşşadan āzād olayın dir
- 5 'Ömrin geçirüp kūh-ı belāda dil-i şeydā
Ber-hem-zen-i hengāme-i Ferhād olayın dir
- 6 Vaşl istemeyüp hicrile ḥoş geçdügi bu kim
Miskîn-i ḡam-ı [cānāneye]¹²⁷ mu'tād olayın dir

¹²⁵ [zāhidi]: zühd (metin)¹²⁶ ābād: yine ābād (metin)

- 7 Gezdi yürüdi bulmadı bir eglenecek yer
Min-ba‘d yine ‘āzim-i Bağdād olayın dir

Luğaz-ı Şeyh Sâkıb-ı Mevlevî

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Ol nedür kim var anuñ bir hānesi
Hānesinde yoq velî bir dānesi
- 2 Meclise geldükde ammā ol be-nām
Yir öpüp evvel virür halka selām
- 3 Kendi gerçi bilme..... ü işi pāk
Yoqdur aña pādşehden dağı bāk
- 4 Vaqt-i hācetde gezer elden ele
Nāmın olmaz hār u has kat‘ā dile
- 5 Hizmetinde herkesüñ qaddi dü-tā
Olmamışdur kendiden şadır haṭā
- 6 Bu luğaz-ı hallin murād iden kişi
Olsun ehl-i ma‘rifet çārüb-keşi

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Dīn[üme]¹²⁸ dağı iden bārî müselmān olsa
Bize mülhid diyenüñ kendide imān olsa

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Qadd-i yāre kimisi ‘ar‘ar dimiş kimi elif
Cümleñ maqşüd[ı] bir illā rivāyet muḥtelif

¹²⁷ [cānāneye]: cānına (metin)

¹²⁸ Dīn[üme]: Dīnümüze (metin)

(95b)

Luğaz-ı Nābī

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

- 1 Kimdür ol iki pehlevān-ı 'arab
Ceng ider birbiriyle rüz ile şeb
- 2 Biri gālīb birisidür mağlūb
Çoparırlar huşūmet-i āşūb
- 3 Çengden bunlar el çekerse eger
Olur ol dem 'alāmet-i maḥşer
- 4 Yoğdur iş kim aña qarışmazlar
Ḥasmdur ḥaşre dek barışmazlar
- 5 Heft serdür biri heftād
Eylemişler huşūmeti heftād
- 6 Zīr-i serde birisiniñ eli var
Biriniñ başı altı başka diyār
- 7 Oğunur kışşası merdārisde
Halleri söylenir mecālisde
- 8 Kānde da'vā olursa eger delīl
Bulamaz kimse anı men'e sebīl
- 9 Şadır olmaz şecī' iken heyhāt
Hiç muḥill-i maḥall olur ḥarekāt
- 10 Çeşmi yoğ cānı yoğ dehānları yoğ
Söyleşür ḥalkla zebānları yoğ

11 Cümle hizmetin bir görürler ammā
Kimesneden yok ümîd havf u ricā

12 Var aķāribleri zükūr ü inās
Yüze çıkamazlar meger ola mîrās

13 Kim iderse bu müşkilâtım hāl
Sad-hezārān āferīnler aña maħall

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1 İtme dervîş-i 'abā-pūşa haķāretle nazār
Ol da 'aķlınca fenā mülkinüñ şāhı geķer¹²⁹

(96a)

Kaşīde-i Ĥazret-i Sulţān Semā'ī

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

1 Gel ey cān bülbüli depret zebānı
Ki sensin gülşen-i dil ĥurde-dānı

2 Ser-āgāz eyle 'ālem cūşa gelsün
Mey-i gül-reng şāķī nūşa gelsün

3 Göñül ser-mest olup gelsün ĥurūşa
Şalā olsun cihāda bāde-nūşa

4 Beyān it sırr-ı 'aşķ-ı dil-güşāyı
Zebān depret añup zikr-i Ĥudāyı

5 Göñülden ġayrı Ĥaķķı eyle fānī
Dilerseñ ola ĥayy-i cāvidānı

¹²⁹ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 6 Bu dünyā çünki bildük köhne zendür
 amu varlı aña bir p̄rehendür
- 7 Şaın aldanmağıl ālına ey yār
 Ki her varı olur āir göze mār
- 8 Çü ben dil-i aste gördüm böyledür āl
 Bu yolda eyledüm servi boyum dāl
- 9 Yüzüm āk eyledüm kıldum özüm çāk
 Görindi arşuma bir gevher-i pāk
- 10 Baña bildürdi esrārı beyānın
 Ulaşdurdum hemān dem cāna cānın
- 11 Bu cān içinde bir cān belürdi¹³⁰
 Göñülde usrev ü ākān belürdi
- 12 Ulaşdı bir yerinde bir serāya
 Ki a'n eyler cemāli gökte aya
- 13 Anuñ ayrānıyam ayrıdan āzād
 Fenā virdi amusın eyledüm yād
- 14 Hemān bir nūra kıldum ki aaddur
 Şıfāt-ı zātı Allāhü'ş-şameddür
- 15 Kişi kim andadur ayrı ne eyler
 Bu 'ışkıla olan pes sende n'eyler

¹³⁰ Bu mısradā vezin bozuktur.

- 16 Ki ednā pāyedür ‘arş-ı muṭabbak
Ser-engüşt-i āvāzdur mu‘allak¹³¹
- 17 Vücūdı rāh-ı ‘aşkda eyledüm terk
Ayrılmam ayağım başmışam
- 18 Kaçan bir olsa ma‘şūk ile ‘āşık
Ne kılsalar aña olur yaraşuk
- 19 Beni şāhum alaydı bir maqama
Kamusın şatmışam bir tolu cāma
- 20 Tamām olsun Semā‘ī her ne kim var
Her işde ayrılıkdur āḫir-i kār

(96b)

Ġazel-i Fazlī

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

- 1 Sen bu kemāl-i ḫüsnile mihr-i felek misin nesin
Nev‘-i beşerde görmedik yoḫsa melek misin nesin
- 2 Gözlerüm içre oynayan sensin iki gözüm müdām
Bilsem iki gözümdesin yoḫsa bebek misin nesin
- 3 Kuṭb-ı murādum üzre sen dönemedüñ yıqıl
Ey başum üzre devr iden çarḫ-ı felek misin nesin
- 4 Dünyā ğamın ‘alef gibi gel yime ‘işret it didüm
Hiç [sen] kulaḫ kıpratmaduñ şūfī eşek misin nesin
- 5 Lezzetini kelāmuñuñ ehl-i mezāk olan bilür
Yoḫsa be Fazlī sözde sen kân-ı nemek misin nesin

¹³¹ Bu mısra da vezin bozuktur.

Mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn

- 1 اکر اندیشه می کردیم ایام جدایی را
بکسی هر کر نمی کردیم نام آشنایی را

Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 Cennet-i kūyuñ koyup firdevs-i 'a'lādan yaña
Ger bir ādem ādem adum adım ādem olsun

Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 Kendüme kendüm yitürdüm kendüm ister kendümi
Kendüme kendüm gerekse bula kendüm kendümi

Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 Sen sen olduñ ben ben oldum ne sen olduñ ne ben oldum
Sen ben olduñ ben sen oldum hem sen olduñ hem ben oldum

(97a)

Beyt**Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn**

- 1 ای کشاینده در حاجات
دارم امید رفعت درجات

Ḳıṭ'a**Mefā'ilūn mefā'ilūn fe'ülūn**

- 1 طلب کردن علم از انست فرض
که بی علم کسی را بحق راه نیست
- 2 کسی ننگ دارد زامو ختن
که از ننگ نادانی آگاه نیست

Ḳıṭ'a**Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn**

- 1 Eger olsa melik daḥı ğammāz
İdemez evc-i raḥmete pervāz

- 2 Oldı ğammāz zāğ-ı vādī-nār
Oldı ğammāz düşmen-i cebbār

Cāmī Fermāyed

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 ازان درویشی و کنج قناعت شد هوسی مارا
کز انجا خیز و اینجا شین نکوید هیچکسی مارا

(97b)

Fermāyed Nādirī

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Şem'-i şevki yağdı Mevlānā şalup tāb-ı cemāl
Döndi 'uşşâğ oldı meclis şanki fānūs-ı ħayāl
- 2 Dönse Mevlānā n'ola oldur sipihr-i mihr-i Ħağ
Encüm-i tābān anuñla devr iden erbāb-ı ħāl
- 3 Anda gūyā kim cenāb olmışdı cān-ı 'āşıkān
Sırr-ı Mevlānā olup gird-āb-ı deryā-yı visāl
- 4 Bī-ser ü sāmān idüp gūy itdi gerdān eyledi
Ďarb urup 'āşıklara çevgān-ı 'aşğ-ı zül'-celāl
- 5 İnlüyüp dolāba döndi her biri yaşın saçup
Tāzelendi gerdişinde anlaruñ bāğ-ı kemāl
- 6 Her biri berg-i ħazān olmuş şararmış derd ile
Ger diyār-ı 'aşğ ile devr eyler ammā māh u sāl
- 7 Nādirī-veş devre tebdīl eyle dersi 'ārif ol
Nice bir devr-i teselsül bağşi tā [key]¹³² kıl ü kıāl

¹³² [key]: tī (metin)

Seyyid-i Ni'met Fermāyed

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 زواحدرا احد فرقيست ای یار
زمن بشنو وليکن یاد میدار
- 2 احد بالذات باشد ان بکانه
ولی واحد بکثرت کردراظهار

(98a)

Nādirī Fermāyed

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Cān semā' eyler olup ğam tekyesinde Mevlevī
Dāğ u şerham nāy u def şerḥ-i cānum Mesnevī
- 2 Şām-ı ğamda meş'al-i cāmı saña yol gösterür
Olsañ ey sālīk eger pīr-i muġānuñ pey-revi
- 3 Her ḥabābı necm-i raḥşān oldı her burcı hilāl
Düşdi çünkim baḥr-i eşk üzre hemālūñ pertevi
- 4 Qalbe tenhā gel qadīmī meskenūñdür dūstum
Tengdür āġyāre cāy olmaz muḥaşşal cān evi
- 5 Tırfe ma'cūn oldı şī'rūñ cem' olup ey Nādirī
Lafz-ı pāk ü nükte[-i] şīrīn ü söz-i ḥusrevī

(98b)

Bihıştī

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 الا يا ايها السّاقى ادركساوناولها
Bizi öldürmedin ğam ğāfil olma çāremiz kıll hā
- 2 Ezelde mekteb-i ışkuñ bir üstād-ı şafā-baḥşı
Görüp āyīne-i ṭab'um dimiş bu ḥaylī qabil hā

- 3 Olurmuş dīdeden dīdāra perde çeşm-i hūn-ālūd
İrişdi cilve eyyāmı gönül demdür gözün sil hā
- 4 Görürseñ muğ-beçe yanında bir gülşen hayāl itme
Bizi ey pīr-i mey-ḥāne hemān oğluñ gibi bil hā
- 5 Bihiştī sāde-rūlarla mülākāta du‘ā kılsañ
Ḳabū olmağa sineñde gerekmez kııl kadar ğıl hā

Mūdāmī

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 الا يا ايها الساقى ادركاساوناولها
Ṭutuşup āteş-i ‘aşkuñla yanmaḳ ḥaylī müşkil hā
- 2 Cemāl-i yāri her yüzde temāşā itmek isterseñ
Ġubār-ı mā-sivā gitsün gönül āyīnesin sil hā
- 3 Cihānuñ olmasaydı meyl-i maḥbūbı Ḥudā ḥaḳḳı
Yüzine doğrı baḳmazdum sen anı öylece bil hā
- 4 Gönül ko keşret-i dünyāyı ‘uḳbā iḥtiyār eyle
Sözüm yegdür benüm biñ dürlü gevherden ḳabül kııl hā
- 5 Şarāb-ı ‘aşkı nüş eyle Mūdāmī sırr ile her dem
Yüri ser-mest [ü] lā-ya‘kııl ne dirlerse disün il hā

(99a)

Tārīḥ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Şığdı on tārīḥ bir beyte bu beytu'llāh için
Diñle tafşilini icmālen eyā kān-ı seḫā

- 2 Re'y-i idrākiyleiz'ān eyler anı nükte-dān
İki mışra'-ı müstaķil müstaķil tārīḥlerdür evvelā
- 3 İki mışra'-ı cevherīsi iki mışra'-ı sādesi
İki vechile iki tārīḥ-i diğerdür şehā
- 4 Evvelinde encüm-i sa'd idenler kırañ
Sāde-i āḫirle bir tārīḥ-i diğerdür şehā olur 'ibret-nümā
- 5 Āḫirinüñ ḫāl-dārı evvelinüñ sādesi
Müfīde tārīḥ-i sādīs oldı bī-çün ü çirā
- 6 'Aqlımız āyīnesinde 'aynı ile her gürüh
Oldı tārīḥ-i çehār-a'lām olundı mā'adā
- 7 Bende-i efgende taḫiyyātuñ dilinde bir daḫi
Beyt-i tārīḥe nazīre oldı bu beyt-i du'ā
- 8 Ṭal'atuñ mes'ūd ide gün gibi Allāhu'l-vedūd
Ola dāyim devletüñ pāyende ey merd-i 'aṭā

(99b)

Ḳıt 'a ez-Nefeḫāt

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 همه جورمن از بلغاریانست
که مادام همی باید کشیدن
- 2 کنه بلغاریانرا نیز هم نیست
بکویم کر تو بتوانی شنیدن
- 3 خدایا این بلا و فتنه از تست
ولیکن کسی نمی یارد چخیدن
- 4 همی ارند ترکانر از بلغار
زبهر پرده مردم دریدن

- 5 لب دندان ان خوبان چون ماه
بدین خوبی بنایست ا خریدن

Terceme

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 Benim her mişnetim ağıyārdandur
K'iderler baña bir dürlü belāyı
- 2 Velī yoğ anlaruñ dağı günāhı
Diyem ger diñleriseñ mācerāyı
- 3 Ŗamu yāruñ dur[ur] bu derd ü mişnet
Velikin kim kılrur çün u çirāyı
- 4 İderler sine-i 'uşşākı şad-çāk
Ururlar ol kadar tiğ-ı cefāyı
- 5 Ne için bunca [hün]¹³³-h̃āruñ Hudāyā
Eline viresin tır-i kaçāyı

Ŗıt'a

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Zihī şāh-ı mu'allā kim neyistān-ı cemālinde
Uşul-i nāy-ı 'aşğ āhengin eyler nağme-i şürı
- 2 Zihī zāt-ı muşaffā kim gülistān-ı kemāliñden
Gül-i sūrī açupdur her sevād-ı a'zamuñ sūrı

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Gerçi kim dirler cihānda 'ārife bir gül yeter
'Ārife bir gül yeterse baña yārüm gül yeter

¹³³ [hün]: h̃ān (metin)

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 ترك و سك هم مكسى عارندارد زكسى
كر تویرانى زپیشى اوبدر اید زپسى

(100a)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Dilde bir deryā yatur bī-qa'r u sāhil nā-bedīd
Bu 'acebdür olmuş anda hem yine dil nā-bedīd
- 2 Bü'l-'aceb hengāmedür āşūbgāh-ı çeşm-i düst
Halk pey-der-pey şehid olmağda kâtil nā-bedīd
- 3 Dilde qurbāngāh-ı şehri-i 'aşkı seyrān eyledüm
Ferş-i hūn-ı germ ile āgeşte bismil nā-bedīd
- 4 'Aşq bir vādide güm-rāh eylemişdür cānı kim
Hızr nā-peydāvü reh nā-būd u menzil nā-bedīd
- 5 Dil o vādī-i fenānuñ Qays-ı zārıdur k'olur
Rikinüñ her zerresinde niçe maħmil nā-bedīd
- 6 Şekl-i hayvān itmede mir'āt-i fıtratdan zuhūr
Olmağ üzre şüret-i insān-ı kâbil nā-bedīd
- 7 Feyz-i isti'dād hatm olmuş meger senden Fehīm
'İlm çok üstād yok şāgird-i muqbil nā-bedīd

Hāfız-ı Şirāzī

Mefū'lū mefā'ilū mefā'ilū fe'ülün

- 1 این قالب فرسوده کر از کوی تو درست
القالب على بابك ليلا و نهارا

Ḳıṭ'a

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 با کمال احتیاج از خلق استغنا خوشست
بالبان خشک مردم بالب دریا خوشست
 - 2 فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را
عشرت بی اندشه فردا خوشست
- (100b)
- 3 در حضور یار هر جانب نکه کردن خطاست
یکز مان حاضر نشین ای دل که دلبر ناظرست

Müfred

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Yā Rab bize bir er bulunup himmet ider mi
Yoḥsa günümüz cevır ü cefā ile geçer mi

Müfred

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Diñle nāy-ı hoş şadāyı añla 'ālim n'eydügin
Nāle-i 'uşşāqdan fehm eyle ādem n'eydügin

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Ḳo ne dirlerse disünler tutagör yār etegin
Ḳaḳıyup ḥışma gelürse ḳoma tekrār etegin

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Kim kaçır yalvarmadan dil-dāre ammā n'eylesün
'Āşık-ı şeydā niyāz itdükçe dil-ber nāz ider

(101a)

Beyt-i Maḳlūb-ı Mesnevî

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 شو همره بلب بلب هر مهوشى
شكر برازوى و زارت برکشى

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Eyā mü'min uyan ğaflet penāmından 'ayān oldu
Muḳarreddür bu kim şimden girü āḫir zamān oldu

(101b)

Luġaz

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 ما تقول فى طريطر بلا جناح
ويفرح فى البوادی والبطاح
- 2 موزون كالنخل المستحوق
ويعرف كل من بنظر و يذوق
- 3 بتقر بون به الملا نكته الى الخالق
وتوحدون الله بقلب صادق
- 4 النصرارى تتقر بون به واليهود
والكتب المزله بذلك شهود

(102a)

Tahmîs-i Yaḫyā

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

I

- 1 Bi-ḫamdi'llāh ne bed fikrüm ne bir bāṭıl ḫayālüm var
2 Ne bir zerrāk sālüseme ne mekr ü şerr ü ālum var
3 Sa'ādet ehliyem Ḥaḫdan benüm ferḫunde fālüm var
4 Ğanīdür 'aşḫ ile gönüm ne mālüm ne menālüm var
5 Ne vaşl-ı yāre ḫandānum ne hicrāndan melālüm var

II

- 1 Haḳīkat sırrını ehl-i mükāşifden oḳur göñlüm
- 2 Hevā-yı ‘aşḳ ile pervāz urup dā'im uçar göñlüm
- 3 Dem-ā-dem Hızır dest[in]den ḫayāt ābın iḳer göñlüm
- 4 Ne saḡ olmaḳ murādumdur ne ölmekden kaçır göñlüm
- 5 Cihānda ḫaste-i aşḳ olalı bir hoşça ḫālüm var

III

- 1 Ḫudā ḫalk itmedin nūr-ı Muhammeden nüh eflāki
- 2 Medār-ı çarḫa merkez kılmadı bu küre-i ḫāki
- 3 Maña esrār gösterdi saña tesbīḫ ü misvāki
- 4 Men ol ḫayrān-ı ‘aşḳam kim yitürdüm ‘aḳlu id[r]āki
- 5 Ne kendümden ḫaber-dārum ne ‘ālemden ḫayālüm var

IV

- 1 Ḫarābāt ehliyem geh mest ü gāhī ḳan Ḫayrān
- 2 ‘Alā'ikden mücerred eyledüm dil mülkini seyrān
- 3 Ḫayāl-i yār ile külḫen baña gülşen [durur] ey cān
- 4 Ne seyr-i şoḫbet-i yārān ne meyl-i külbe-i aḫzān
- 5 Ne ta'n-ı zāhid-i nā-dān ne ceng [ü] cidālüm var

V

- 1 Perişān olmadım dil defterinüñ köhne evrāḳı
- 2 Kesilsin ḫalk-ı ‘ālemden gel ey cān iste ḫallāḳı
- 3 Ser-ā-ser mālīk olumuş ḫut Muḫibbī cümle āfāḳı
- 4 Cihān fānīdür ey Yahyā hüve'l-ḫayy [ü] hüve'l-bāḳı
- 5 Deḡişmem aḫlas u çarḫa benüm bir köhne şālüm var

(102b)

Bahariyye-i Esirî**Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün****I**

- 1 Hâmdü li'llâh kim irişdi yine şâh-ı nev-bahâr
 2 'Asker-i reyhân ile zeyn oldı cümle sebze[z]âr¹³⁴
 3 Esb-i nâza oldı sünbüller sipâhî-veş süvâr
 4 Âl sancağlar çeküp şahrâda yir yir geldi lâlezâr
 5 Pullı cevşen giydi gül meydâna geldi şâh-vâr
 6 Germ olup nüş eyledi bülbül şarâb-ı hoş-güvâr
 7 Eyledi ğam 'askerin şemşîr-i süsen târ-mâr

II

- 1 'Asker-i reyhânla gül kendüyi sulţân eyledi
 2 Cem 'olup cümle şükûfe geldi dîvân eyledi
 3 Yâsemen 'Oşmân-veş 'azm-i Hôrâsân eyledi
 4 Ğaret idüp surh[-ser] mülkini tâlân eyledi
 5 Dârb-ı harbile yıkup tahtını vîrân eyledi
 6 Bâda virüp tâcını başını ğaltân eyledi
 7 Lâle-i şâh eylesün tâ haşr[e] dek feryâd ü zâr

III

- 1 Sünbül ü zanbağ çeküp lâle üzere 'askerin
 2 Başına tağdı sipâhî-veş balıççıl tellerin
 3 Şanki ğaret eyledi varup kızilbaş illerin
 4 Bağladı arçurı andan yâsemen[in] yolların
 5oldum bahârîñ bu şabâ sünbüllerin
 6 Tağdı sünbüller şükûfe boynına kâküllerin
 7 Ceng iderken servlerle bâğa¹³⁵ düşdi der-kenâr

¹³⁴ sebze[z]âr: sebze-vâr (metin)¹³⁵ bâğa: bâğda (metin)

IV

- 1 Bağlayup şaf şaf alaylar tırdı yerde [her] çemen
- 2 Geldi meydāna tırup üslüb-ı cenge nārven
- 3 Önce çāvısluğ iderler gonçeler açup dehen
- 4 Çarķacı-veş çıkd[1] bir kıoldan irişdi yāsemen
- 5 Bir taraıdan irdi ol dem nergis-i çeşm-i fiten
- 6 Şol şehidlik kıanına boyad[1] lāle pīrehen
- 7 Bir nice dürlü şükūfe anda oldı āşkār

(103a)

V

- 1 Şāh-ı gül destine aldı şol kıaranfilden siper
- 2 Gonçeler çāk-ı girībān eyleyüp itmez hāzer
- 3 Şaçdı gör zerrīñ-ķadeh toлмаğičün [hep] sīm ü zer
- 4 Tırdı şevķ ile bu ceng içre benefşe cā meger
- 5 Bil kim eyledi [o] meydāndan niçe reyhān güzer
- 6 Vird ü zıkrūñ medh ider miskīn Esirī her seher
- 7 Bu cihān tırduķça dā'im ‘ömrūñ olsun pāy-dār

Beyt

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 هن چه کويم يك رگم هشیارنیست
مدح ان یاری که اورا یار نیست

Beyt

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 پارسی کوکچه نازی خوشترین
عشق را خود صد زبان دیکرست

Beyt

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 بایار نوم از غم کهن یابد کفت
با او بزبان او سخن باید کفت

Beyt

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 Eger āyīne biñ olsa bağan bir
Gören bir görinen ger biñ görindi

Beyt

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 ترايك پند بس از هر دوعالم
رجانت بر نبايد بي حد ادم

Beyt

Mefū'lū fā'ilātū mefā'ilū fā'ilün

- 1 امروز ببين بديده باطن جمال دوست
ای بی خبر حواله بفردا چه می کنی

Beyt

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 یکی ظاهر که باطن زو ظهورست
یکی باطن که ظاهر ترز نورست

Beyt

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 هين خمشی کن تابکويد شاه قل
بلبلی مفروش با اين جنی کل

Beyt

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 زهی راهی که پایانی ندارد
زهی دردی که درمانی ندارد

Beyt

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 مرغ شبخوانرا اشارت باد کاندرا راه عشق
دوست را باناله شبهای بیداران خوش است
(103b)

Nazîre-i Sipāhî

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

- 1 Hāmdü li'llāh kim açıldı gönçeler irdi bahār
2 Geldi bülbüller figāna oldı 'ālem murğzār
3 Jāle saçdı gönçenüñ üstine dürr-i şāhvār
4 Lāle-i nu'mān gelincik oldı vü örtindi çār
5 Her şüküfeyle tonandı bāğ u rāğ [u] kūsār
6 Bu temāşâyı görincek oldı hurrem sebzezār
7 Çoma elden ayağı sākî çün irdi nev-bahār

II

- 1 Gül ki sultān-ı cemendür her yaña kıldı nazār
2 Nergis içoğlanıdur başına geydi tēc-ı zer
3 Cem 'olup cümle şüküfe aña ta'zîm itdiler
4 Servler yir yir gelüp yaşıl 'alemler dikdiler
5 Nā-gehān çün lālenüñ sem'ine degdi bu haber
6 Bu tarafdan tēc-ı ser-ğayle bulurdı lāleler
7 Şan kızılbaş 'askerin şaf şaf turup kıldı qarār

III

- 1 Şāh-ı gül emr eyleyüp çekdi livā-yı 'askerin
2 Ağzar ebyāz tonatdı biglerin
3 Anı gördi biline süsen takındı hancerin
4 Neşterin darbıyla oynadur elinde gönderin
5 Ağız açar gönçeler ider hezārān āferin

- 6 Şanki ‘Oşmān oğlıdur aldı kızılbaş illerin
7 Aza ger çok lālenüñ itdi çerisin tār-mār

IV

- 1 Yāsemen aķ bōrk ile gül şāhına olmuş şolaķ
2 Sūseni gör ceng için destine almışdur yaraķ
3 Urmağičün düşmenüñ hışm ile gerdānına çaķ
4 Darb-ı harbinden anuñ kanına boyanmış ---aķ
5 Korkusından lāleler yir yir getürmişdür ayak
6 Çihresi dönmüş za‘ferāna kurumış dil tamaķ
7 Jāle şanmañ görinen yaş döker ağlar zār zār

(104a)

V

- 1 Lāle kalmış çü içinde zārī nā-tüvān
2 Başdan ayağa kızıl kana boyanmış erguvān
3 Servler şancaķ çeküp bāğ üzre kanmışlar hemān
4 Şān ‘Acem mülkin olup Bağdāda dikmiş[dür] nişān
5 Hüküm ile taht-ı sa‘ādet üzre şāh-ı kām-rān
6 Ey Sipāhī kindür ol sultān Süleymān-ı zamān
7 Gün gibi ‘ālemde anuñ ‘ömri olsun pāy-dār

Beyt

Mef‘ülü mefā’ilü mefā’ilü fe’ülün

- 1 ‘Āşık ki meded istedi āh ile yaşından
Şan tekyelenüp yile varup şuya tayandı

Beyt

Mef‘ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün

- 1 Göz yum cihāna aç gözünü kendü hālüne
Sen göz yumup açınca bu ‘ālem gelür geçer

Beyt

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

- 1 احسان بی پایان اوکر عکسی بر قاف افکند
سیمرغ همچون شرف دردام الطاف افکند

Beyt-i 'Arabî

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 الهی عبدك العاصی اتاكا
مقر ابالذ نوب وقد دعاكا
- 2 فان تغفر فانت اهل نداكا
فان تطرد فمن حم سواكا
- 3 تجاوزعن صعیف قد جفاكا
وجاءك را جیایر جولفاكا
- 4 فان يك مهیمن قد عصاكا
فلم یسجد لمعبود سواكا

Ḥāfız

Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün

- 1 اسایش دوکییتی تفسیر این دو حرفست
با دوستان مروت باد شمنان مدارا

Rubā'î

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

I

Olursa ser-meclis ayağdan bāde şun sākı¹³⁶
Bu bir bezm-i dil-ārādur bulunmaz gezseñ āfākı
Berāt-ı hüsn-i cānāna yed-i kudret çekerler hağ
Budur zannum ki fehm eyler o demde kağr-i 'uşşākı

¹³⁶ Bu mısradā vezin bozuktur.

(104b)

Münacāt

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

- 1 İlähî senden artuğ yok ilāhum
Ḥabībūñ ḥürmeti 'afv it günāhum
- 2 Beni luğf eyle maḥrūm itme şāhā
Ki sensin iki 'ālemde penāhum
- 3 Ümīdüm saña tutdum hey meded kı
Ki bir 'āciz ḳuluñam pādşāhum
- 4 Teraḥḥum kı yönüm ḳapuña tutdum
Elüme aluban rüy-ı siyāhum
- 5 Ḥudāyā kı baña luğfuñı reh-ber
Cenāb-ı 'izzüñe toğrılsa rāhum
- 6 Ümīdüm bu fiğān u nālelerden
Ki maḳbūl ola dergāhuñda āhum
- 7 Günāhuma peşimān olduğuma
Gözüm yaşıyla āhumdur güvāhum
- 8 Bu ḥasret odıla ger ölür isem
Gül olur sīnem üstinde giyāhum
- 9 Cemālīye kı iḥsānuñla tenbih
K'ola 'aşḳuñ yolında intibāhum

Müfred

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Şalmanın 'arızına mü sāye
Len terānī dir idi Mūsāya

Diger

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

- 1 Baḳma yā Rab sevād-ı defterüme
Anı yaḳ āteşe menüm yerüme

Diger

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 دل بدست اور که حج اکبر است
از بزاران کعبه یکدل بهتر است
- 2 کعبه بنیاد خلیل ازا است
دل نظر گاه جلیل اکر است

Müfred-i Şevket

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 از عالم عاری عمل را هنهایی
چون قبله نماسا خنن قوم فرنکست
- (105a)

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

- 1 Țut ḳanā'at yolını her dem dilā eliñle beni
- 2 Zillet-i seyl-i fenāya gel düşürme rāhını
- 3 İhtiyāc-ı künc-i 'uzlet ḳıl çek elden dāmeni
- 4 Ḳılma teklif-i 'abā 'üryān ḳılarsa ger seni
- 5 Minnet-i nā-dān ile geyme libās-ı şūseni
- 6 Geçme nā-merd köprüsinden ḳo aparsın şū seni

II

- 1 Sāde sulṭānī geyüp varursa şāh..... eg
- 2 Yek-cihet yek-dil olup geyme şāhum reng
- 3 Kendüñi gird-āba şal ‘ālemde minnet çekme tek
- 4 Eyleyüp kat¹³⁷-ı recā çek ārzūdan el [e]tek
- 5 Minnet-i nā-dān ile geyme libās-ı şūsenī
- 6 Geçme nā-merd köprüsinden қо aparsın şu seni

III

- 1 Mā'il olma çarḫ-ı dūnuñ aṭlas [u] dībāsına
- 2 Yā ‘abā geymiş altına kabā yā aṭlas dībāsına¹³⁷
- 3 Aç yalın kalmaz teveccüh eyleyen Mevlāsına
- 4 ‘Ālemüñ dūşvārī-i deryā-yı istignāsına
- 5 Minnet-i nā-dān ile geyme libās-ı şūsenī
- 6 Geçme nā-merd köprüsinden қо aparsın şu seni

IV

- 1 Kōmaz erbāb-ı ḥamiyyet olan ey dil ‘izzetin
- 2 Şusuz olursa da çekmez bir içim şu minnetin
- 3 Geyme minnetsiz bir şaḫsuñ kabā vü ḫıl‘atın¹³⁸
- 4 Saña o ḫıl‘at hicāb olur¹³⁹ çekersin minnetin
- 5 Minnet-i nā-dān ile geyme libās-ı şūsenī
- 6 Geçme nā-merd köprüsinden қо aparsın şu seni

V

- 1 Faḫruñ izḫār eyleyüp ḫalka dime oldum faḫīr
- 2 İdersin kendüñi yok yire ḫor ḫaḫīr¹⁴⁰
- 3 Kısım olan ḫod gelür saña ḫalīl ü hem keşīr
- 4 G[ā]ḫ bī-minnet nemed gey ey beyānī geh ḫarīr

¹³⁷ Bu mısra da vezin bozuktur.

¹³⁸ Bu mısra da vezin bozuktur.

¹³⁹ olur: olur soñra (metin)

¹⁴⁰ Bu mısra da vezin bozuktur.

- 5 Minnet-i nā-dān ile geyme libās-ı şūsenī
 6 Geçme nā-merd köprüsinden ço aparsın şu seni
 (105b)

Çorqusuz Abdāl

Müseddes-i Melih Be-‘ibāret

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

I

- 1 Çulağ ur cānla diñle ne söyüyer bu deli abdāl
 2 Niyāz itmiş kerem kānı getürmiş bir velī abdāl
 3 Ne dirsın sen bu esrāra çamudan müncelī abdāl
 4 Cihānı ğarç iden nūra Hudā haçkı celī abdāl
 5 Semāvāt emrine münkād cihānuñ ekmeli abdāl
 6 Te‘āla'llāh ne rüşendür Muħammed haç ‘Alī abdāl

II

- 1 Gice gündüz gelür geçer anı söyler beyān ile
 2 Şular dā'im açar yürür benem ol dür lisān ile
 3 Görinmez şanma Haç vechi şavaşma tercemān ile
 4 Tecellī eyledi dil-ber cihāna cism ü cān ile
 5 Görindi şüretā ādem cihānuñ ekmeli abdāl
 6 Te‘āla'llāh ne rüşendür Muħammed haç ‘Alī abdāl

III

- 1 Benümle söyleşür sözin bu haç u emr-i bünyādı
 2 Sevişdüñ cān ile tende çomaz zārda yāri¹⁴¹
 3 Vişāle irdi ‘aşıklar bıraçdı āh u feryādı
 4 İkilik çalması gitdi bir oldı mehd[ī] vü hādī
 5 Getürdi bir çadeğ vaħdet cihānuñ ekmeli abdāl
 6 Te‘āla'llāh ne rüşendür Muħammed haç ‘Alī abdāl

¹⁴¹ Bu mısırada vezin bozuktur.

IV

- 1 H̄ayāl-i hoş vişāl-idür vişāl-i cāvidānidur
 2 Cemāli günden enverdür gözüm gönlüm mekānidur
 3 Benüm dilüm degül bu dil anuñ bu tecemānidur
 4 Ben anda mahv-ı ğarķ oldum dilüm anuñ lisānidur
 5 Benümle sözini söyler cihānuñ ekmeli abdāl
 6 Te‘āla’llāh ne rüşendür Muḥammed ḥaķ ‘Alī abdāl
 (106a)

V

- 1 Ol idi evvel ü āḥir yine oldur ḳamu [ḥ]ālik
 2 Olur g[e]h nāz ile ma‘şūķ niyāz ile gehi ‘āşık
 3 Bürinür nev-be-nev şüret ḳamusı şānına lāyık
 4 Ne yüzden söylesem medḥin yalan olmaz ḳamu şādık
 5 Özini medḥ ider dā'im cihānuñ ekmeli abdāl
 6 Te‘āla’llāh ne rüşendür Muḥammed ḥaķ ‘Alī abdāl

VI

- 1 H̄udādur hep H̄udādur hep Muḥammed Muştafādur hep
 2 Muḥammed Muştafādur çün ne kılsun mezheb
 3 Özidür ṭālib ü rāġıb özidür özine maṭlab
 4 Özini Ḥaķ bilüp buldı temāşādur bu söz yā Rāb
 5 Ḳanı göz kim görünür uş cihānuñ ekmeli abdāl
 6 Te‘āla’llāh ne rüşendür Muḥammed ḥaķ ‘Alī abdāl

VII

- 1 Ḳul idi gerçi ol ṭālib irince leyle- İsrā
 2 Arardı yirde vü gökde bulam şāyed diyü Mevlā
 3 Ḳaçanki irdi ḳavsına bulındı sırr-ı
 4 Ta‘ayyün buldı Ḥaķķ ile ol oldı zāt-ı
 5 Özün bildi H̄udā imiş cihānuñ ekmeli abdāl
 6 Te‘āla’llāh ne rüşendür Muḥammed ḥaķ ‘Alī abdāl

VIII

- 1 Özini Hâk bilen bildi kitābu'llāhuñ esrārın
- 2 Vişāle irdi 'uqbāda dimez kim irişem yārın
- 3 Temāşā eyledi vechin bulunca körde envārın
- 4 Dem-ā-dem seyr ider 'ārif bu yüzden düst dīdārın
- 5 Anuñçün kim cemālu'llāh cihānuñ ekmeli abdāl
- 6 Te'āla'llāh ne rüşendür Muḥammed ḥaḳ 'Alī abdāl

IX

- 1 Velīler nuḳİnı söyler işitgil Ḳorḳuzuz Abdāl
 - 2 Kemālu'llāha ol ḫālib olasin sen de şāhib-ḫāl
 - 3 Bilinmez evliyā 'ilmī oḳımaḳla kitāb aḳvāl
 - 4 Ere teslīm olup dā'im çekersüñ ḫizmet iştiḡāl
 - 5 Bilürsen 'ilm ḫāliyle cihānuñ ekmeli abdāl
 - 6 Te'āla'llāh ne rüşendür Muḥammed ḥaḳ 'Alī abdāl
- (106b)

Nazm

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 İki 'ālemde taşarruf ehlidür rüh-ı velī
Dime kim bu mürdedür bundan niçe dermān ola
- 2 Rūḫı şemşīr-i Ḥudādur ten 'alāḳ olmış aña
Daḫı a'lā kār ider bir tīḡ kim 'üryān ola

SONUÇ

Mecmu'alar, yazıldıkları devirler hakkında karanlıkta kalmış, bugün bilmediğimiz tarihî ve sosyal olayları, o devrin toplumsal yapısı hakkındaki bazı bilgileri, dîvanı olmayan şairlerin şiirlerini, dîvanı olan kimi şairlerin ise dîvanlarında yer almayan şiirlerini bize sunmaktadırlar. Bu nedenle mecmu'alar geçmişe ışık tutan önemli vesikalardır.

Biz Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2095'te kayıtlı mecmu'a üzerinde çalıştık. Çalışmamız "giriş", "materyal ve yöntem", "metin" ve "kaynak özetleri" olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır:

Giriş bölümünde mecmu'alar ve sınıflandırılmaları hakkında genel bir bilgi verilmiştir.

Materyal ve yöntem bölümünde ise üzerinde çalıştığımız mecmu'anın tavsifi ve muhtevası hakkında bilgi verildikten sonra çeviri yazılı metnin hazırlanmasında göz önünde bulundurduğumuz kurallar dile getirilmiştir.

106 varaktan oluşan ve genellikle Mevlevîlikle ilgili şiirlerin yer aldığı mecmu'ada yine Mevlevîliğin adab ve erkanını anlatan birkaç mensur parça ve Arapça dualar yer almaktadır. Çalışmamızda bu parçalar çeviri yazılı metne dahil edilmemiştir.. Arapça ve Farsça mensur bölümler ise aslına bağlı kalınarak Arap harfleriyle verilmiştir

Son olarak kaynak özetleri bölümünde de çalışmamızda kullandığımız ana kaynaklar hakkında genel bir bilgi verilmiştir.

Gerek edebiyat tarihimiz gerekse kültür tarihimiz açısından önemli olan bu yazma eserler üzerinde bugüne kadar sınırlı sayıda çalışma yapılmıştır. Araştırmamız esnasında gördük ki kütüphanelerimizde incelenmeyi bekleyen binlerce mecmu'a bulunmaktadır. Yaptığımız çalışmayla bu alana az da olsa bir katkıda bulunmuş olayı ümit etmekteyiz.

KAYNAKLAR

- Arı A. (2003). *Sâkıb Dede ve Divânı*. Akçağ Yayınları, Ankara, ss.1-639.
- Ayan H. (1981). *Cevrî (Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Tenkidli Metni)*. Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, ss. 1-397.
- Aydemir Y. (2000). *Behiştî Divânı*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, ss. 1-767.
- Bilkan Ali F. (1997). *Nâbî Divânı*. C.2, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, ss. 1349.
- Gölpınarlı A. (1983). *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik*. İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul, ss. 1-568.
- Gölpınarlı A. (1967). *Mevlânâ Müzesi Yazmalar Kataloğu*. C.IV, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, ss.155-156.
- İpekten H. vd. (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, ss. 1-580.
- Kut G. (1986). Mecmu'a, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)*. Dergâh Yayınları, İstanbul, ss.170-172.
- Levend Agah S. (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi*. c. I, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, ss.251-135.
- Mecmu'a-i Eş'ar,(no: 2095),Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi.
- Ünver İ. (1993). Çevriyazıda yazım birliği üzerine öneriler, *Türkoloji Dergisi*. C.XI, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, ss. 51-90.

ÖZ GEÇMİŞ

Gülşah Gaye Öztürk-Fidan 1981 yılında Pasinler’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kayseri’de tamamladı. 2003 yılında Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun oldu. 2004 yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde yüksek lisansa başladı. Yine aynı yıl Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı.

VITAE

Gülşah Gaye Öztürk-Fidan was born in Pasinler in 1981. She finished her primary and secondary education in Kayseri. She graduated from Hacettepe University, faculty of arts, the department of Turkish Language and Literature in 2003. She started to do her MA at Gaziantep University in 2004. And in the same year she started to working as an asisstant in Gaziantep University, the department of Turkish Language and Literature.